

Халықтар арасындағы келісім мен достықтың алтын тамыры қазақтарға тән асыл қасиеттерде жатыр.

Нұрсұлтан Назарбаев

В январе-феврале 2012 года группа студентов (9 человек), а также представители вуза (руководитель службы международного сотрудничества и академической мобильности М.Б.Барадосова и проректор по учебно-методической работе Г.К.Жусупкалиева) в рамках академической мобильности выехали в вузы г.Быдгощ (Польша) и г.Магдебург (Германия). Студенты были приняты на семестровое обучение в институт культуры и туризма г.Быдгощ (Польша).

Подготовку учителей – на европейский уровень

По возвращении, 16 февраля, по итогам поездки преподаватели провели пресс-конференцию «Подготовка педагогических специальностей в ЗКГУ им.М.Утемисова на

основе европейских стандартов». И как было отмечено, Магдебург является официальным городом-побратимом Уральска, руководства двух городов ранее подписали договоры о

взаимном сотрудничестве, в том числе и в области образования.

Преподаватели имели возможность изучать практику подготовки европейских учителей в вузах Польши и Германии и приняли участие в международном семинаре «Вопросы и ответы по Болонскому процессу», организованном институтом культуры и туризма (г.Быдгощ, Польша). Г.К.Жусупкалиева выступила с докладом «Болонский процесс и Казахстанская система образования», М.Б.Барадосова сделала сообщение об академической мобильности в ЗКГУ им. М.Утемисова. Им были вручены сертификаты участия.

По итогам встреч с вузами-партнерами были согласованы и утверждены совместные образовательные программы по следующим специальностям: «Физика» с университетом им. Казимира Великого (г.Быдгощ, Польша), «Математика» с университетом им. Отто фон Герике (г.Магдебург, Германия), «Физическая культура и спорт» с университетом экономики (г.Быдгощ, Польша).

Достигнуто соглашение на дальнейшую разработку совместных образовательных программ по специальностям: «География», «Информатика» и «Профессиональное образование».

Результатом пребывания наших преподавателей в зарубежных вузах стало полученное

соглашение на двудипломное и постдипломное образование.

Многообразие моделей педагогического образования в Европе предполагает широкий спектр адаптации этого образования к трехступенчатой системе (бакалавр - магистр - доктор) Болонского процесса. В этом вопросе огромное значение имеет достигнутая университетом договоренность о сотрудничестве по подготовке будущих учителей на всех ступенях образования и признании наших квалификаций и академических степеней в европейском пространстве.

Передовой опыт построения образовательных программ в вузах Германии и Польши был использован в совместно разработанных образовательных программах обучения студентов педагогических специальностей ЗКГУ им.М.Утемисова.

Понимая, что каждый преподаватель педагогического вуза с учетом своей специальности и занимаемой должности обязан четко представлять механизм реализации европейской модели учителя, ректорат ЗКГУ им.М.Утемисова согласовал с вузами-партнерами выезд на летний семестр этого учебного года 10-ти преподавателей и 20-ти студентов педагогических специальностей. В программе данной поездки запланировано изучение отдельных курсов, прохождение учебной практики в лабораториях вузов Польши и тур по пяти европейским странам (Германия, Франция, Бельгия, Люксембург, Нидерланды) с посещением в каждой стране одного высшего учебного заведения.

Таким образом, задачи, поставленные перед системой высшего образования нашим государством, поручения Министерства образования и науки стали предпосылкой плодотворной работы с зарубежными вузами-партнерами.

Марта Джумагалиева

Жақында елімізге танымал ірі компаниялардың бірі - КПО б.в. компаниясының өкілдері университетіміздің ректоры, академик Иманғалиев Асхат Сәлімұлымен кездесті.

КПО б.в. компаниясы өкілдерімен кездесу

Аталмыш компанияның қызметкерлерді басқару менеджері Антонио Маглио және кадр бөлімінің бас маманы Шолпан Игизова кездесу барысында компания туралы ақпарат беру үшін арнайы мамандардың студенттерге дәріс жүргізу керектігі, олардың сараманнан өтуі жайында әңгімеледі. Университеттің оқуда үздік студенттері үшін танысу экскурсиясын ұйымдастыру туралы келісім жасалып, кездесу соңында ректор қонақтарға өз қолымен сыйлықтар мен алғыс хаттар табыс етті.

Одан кейін келген меймандар оқу орнының оқу-әдістемелік жұмысы жөніндегі проректоры Ғ.Х.Жүсіпқалиевамен пікірлесе отырып,

академиялық ұтқырлық туралы, оқытушыларды шетелге біліктілігін арттыруға жіберуге жәрдемдесу керектігі жөнінде сөз етті.

Қонақтар университетіміздің тарихы туралы мұражайды аралап мағлұмат алып, кітапханамыздағы оқулық қорымен танысты. Сонымен қатар химиялық зертхананы аралап, ондағы жаңа құрылғылардың тәжірибе сабағында студенттер үшін маңыздылығы жайында атап өтті. Химия мамандығы студенттеріне алдағы күнде компанияда сараманнан өтуге келісім жасалды.

Нұрдаулет ХАБАДАШЕВ,
сараман, мансап және маркетинг
бөлімінің жетекшісі

Шамыржан көктемнің күн шуағындай жылылығы мен нұр сәулесіндегі мейірімділігі, өз өмірі мен бар байлығын адамзат баласынан аямайтын аяулы аналар, қымбатты әйелдер, көрікті қыз-келіншектер!

Сіздерді көктемнің күн шуағымен бірге келетін **8 наурыз** — халықаралық әйелдер күні мерекесімен шын жүректен құттықтаймын.

Халқымыз қашан да нәзік жанды әйелдерді қастерлеп, шаңырақтың ұйытқысы, ырыс-ынтымақтың алтын діңгегі деп балаған. Өйткені, әйелдер ең алдымен — үйдің киесі, бар жылуын бала тәрбиесіне бағыттаған, отбасылық құндылықтардың сақшысы, ұлттық мәдениетіміздің тірегі болып келеді.

Бүгінде әйелдер өз ошағымыздың ұйытқысы болып қана қоймай, қоғамымыздың барлық салаарында қандай қызмет атқарса да, аналық міндетін айшықтай жүріп, үлкен жауапкершілік пен сенімділіктің, жоғарғы кәсібиліктің үлгі-өнегесін көрсетіп, уақыт көшінен қалмай, болашаққа деген зор сенімнің жаршысы болып отыр.

Ана қуанышы, әйел қуанышы - әр үйдің, отбасының, Отанның мерейі.

Сіздер бір отбасын емес, бүкіл әлемді аялы алақандарыңызбен тербете алатын, адамзат баласының ары, рухы, жігерісіздер. Тәуелсіз Қазақстанымыздағы бейбіт тірлік пен бірліктің, жарқын болашаққа деген сенімнің, ізгілік пен мейірімділіктің меккесі де өздеріңіз.

Қымбатты аналар, аяулы апа-қарындасар!

Төл мерекелеріңізбен тағы бір мәрте құттықтай отырып, дендеріңізге саулық, шаңырақтарыңызға шаттық, ырыс-құт тілеймін. Әр шаңырақтың ырысы ортай-масын. Ер азаматтардың сыйластығы мен құрметіне бөлене беріңіздер.

Көктем мерекесі көңілдеріңізге қуаныш сыйлап, жүздеріңізге нұр шашсын.

Ізгі тілекпен,

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ректоры, академик,
Батыс Қазақстан облысы мәслихатының депутаты **Асхат Иманғалиев**

Жаңғырту Жолдауы талқыланды

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде Қазақстан Республикасы Президентінің «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында көрсетілген маңызды мәселелерге талдау жасау бағытында ҚР Парламенті мәжілісінің депутаттары Камал Бұрханов, Аманжан Рысқалиев және «Нұр Отан» ХДП фракциясының активтері университет ұжымымен кездесті.

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауына арналған кездесуге БҚМУ-дың профессор-оқытушылар құрамы, студенттер, БАҚ және ҰЕҰ өкілдері қатысты.

Елбасы Жолдауының мақсаты – барлық саланы түбегейлі жетілдіру арқылы еліміздің әлеуметтік жағдайын көтеріп, әр қазақстандықтың тұрмысын жақсартуға қол жеткізу. Елбасы «Біз оған жетудің жолдарын жақсы білеміз, ол үшін қажетті ресурстар бүгін мемлекетте жеткілікті», деген болатын.

Демек Жолдауда айқындалған тапсырмалардың орындауы үшін Үкімет, атқарушы биліктің барлық тармақтары, заң шығарушы орган – Парламент және еліміздің әр азаматы бар ынтықпен жұмыла жұмыс істеп, атсалысуы қажет.

Елбасының биылғы Жолдауында мемлекеттің әлеуметтік модернизация жолындағы ауқымды жұмыстарға кіріскені айтылады. Мұнда жұмыспен қамту, баспана, білім беру саласы, денсаулық сақтау, индустриалдық-инновациялық жобалар, зейнетақы жүйесін жетілдіру, жастар мәселесі қарастырылған. Президенттік кадрлық корпус құру міндеті жүктелсе, бұл – әлеумет саласындағы модернизациялық шаралардың ірі кешені.

Кездесу барысында ҚР Парламенті мәжілісінің депутаты Камал Бұрханов Президент Жолдауында көрсетілген мәселелерге нақты он бағыт бойынша тоқталды. Камал Низамұлы жұмыспен қамту бағдарламасының бірінші бағыты кәсіптік-техникалық білім беру мекемелеріне тікелей байланысты екенін атап өтіп, бүгінгі таңда біздің қоғамға жоғары білімді мамандардан гөрі, арнаулы орта білімі бар мамандардың қажеттілігі көбірек, сондықтан заңгер, экономист, халықаралық қатынастар мамандығы бойынша дипломға ие болған, бірақ

жұмыс таба алмай жүргендер аз емес. Депутат сөзінде халықаралық қатынастар мамандығы бойынша бітірген студенттердің, жұмыс таба алмай жүргендер санының көп екендігін тілге тиек етті.

Елбасы биылғы Жолдауында Қазақстанның 2012 жылды жаңа экономикалық жетістіктермен, жаңарған саяси құрылыммен қарсы алуда екендігін атап өтті. Еліміздің Конституциясы мен сайлау заңына және өткен сайлау науқаны, осыған дейін енгізілген өзгерістер, Парламент пен саяси партиялардың және азаматтық қоғам институттарының рөлін арттыра түскендігін басып көрсетуіміз қажет.

Кездесуге қатысушылар Жолдауда көрсетілген саяси бағыттарға тоқталды. Күні бүгінге дейін Қазақстан барлық қиындықтарды өркениетті жолмен шешіп келгендігі турасында айтып, алдағы уақытта да осы үрдістің жалғасатынын нақтылады.

Парламент мәжілісінің депутаты Аманжан Рысқалиев болса, Елбасы Жолдауындағы шағын қалаларды дамыту саласындағы мәселелерге тоқталып, батыс аймағындағы туризмді дамыту барысында ой тастады. Депутат батыс өңірінің туристтік аймаққа айналуға толықтай мүмкіндігі бар екендігін, мәдени, тарихи ескерткіш, жәдігерлерге толы қалалардың сан мыңдаған туристерді тартуға зор мүмкіндігі бар екендігін ерекше атап өтті.

Кеш соңында сөз алған университет ректоры Асхат Сәлімұлы Елбасының биылғы Жолдауы оқу-ағарту саласы қызметкерлерінің алдында да ауқымды, маңызы ерекше міндеттер жүктейтінін, Елбасы Жолдауында жас ғалымдарға қолдау жасау, оларды баспанамен қамту мәселесіне көңіл бөлінетіндігіне тоқталып өтті.

– Жолдауда отандық ғылымды дамыту, отандық ғалымдарға қолдау жасау қажеттігі де баса айтылды. Осы орайда биылғы жылы 80 жылдық мерейтойы аталғалы отырған білім ордасында мемлекетімізге қажетті сапалы педагог кадрларын даярлау ісінде аталған салаларға қатысты кешенді ғылыми және тәрбие жұмыстары қолға алынып, жүргізілуде. Енді бұл бағыттағы істерге ерекше қарқын берілетін болады.

Жолдауда Елбасы алға қойып отырған міндеттерді жүзеге асыру оқу-ағарту жүйесіндегі ғылым, білім мен тәрбие сапасының өркендетілуіне дамыған елдер дәрежесіне дейін көтерілуіне тікелей ықпал ететін болады. Өйткені білім сапасы ілгерілесіне ғана, іргелі елге айналарымыз анық, – деп университет басшысы өз ойын қорытты.

Кездесу барысында тыңдаушылар тарапынан сұрақтар қойылып, кеш соңында Елбасы Жолдауы – Қазақстан дамуының көпелі сынды тақырыптарда талқыланған мәселелер бойынша қорытынды жасалды.

Рүта СҰЛТАНҒАЛИЕВА,

М. Өтемісов атындағы БҚМУ-дың баспасөз хатшысы

ІЗ ҚАЛДЫРҒАН АРТЫНА ӨШПЕЙТҰҒЫН...

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде филология факультетінің ұйымдастыруымен филология ғылымдарының кандидаты, доцент Ғабдырахим Әбухановтың туғанына 100 жыл толуына орай еске алу кеші өтті.

Жиынға жоғары оқу орнының профессор-оқытушылар қауымы мен студенттері, еңбек ардагерлері, ғалымның ұрпақтары мен шәкірттері және БАҚ өкілдері қатысты. Университет ректоры А.С.Иманғалиев Ғ.Әбухановтың өрелі өнегесі мен рухани мұрасы туралы сөз етсе, қазақ филологиясы кафедрасының меңгерушісі А.Мамыров ғалымның жасампаз өмірі мен халық үшін жасаған қызметі жайында баян етті. БҚМУ ардагерлері Б.Жұмағалиев, Ш.Жұмағазиева, М.Жолдықайырова, Р.Л.Кужековалар талай жыл өріптес болған Ғабдырахим ағаның сан алуан адами қасиеттері туралы сыр шертіп, оның ерен еңбектері жайында естеліктер айтты. Сөз алған ардагерлер ғалымның туған жеріндегі білім алған мектебіне және қаламыздың бір көшесіне ғалым есімін беруге университет басшылығына ұсыныстарын білдірді. Университет ректоры бұл ұсынысты қабыл алып, қаламыздағы ғалым тұрған үйге тақтайша орнатылатындығын жеткізді.

Қазіргі университет қабырғасында дәріс беріп жүрген тіл мамандары да ғалымның ғылыми еңбектерінің әлі күнге бағасын жоймағандығын, бұл оқулықты қайта бастырып шығару қажеттігін тілге тиек етті.

Ғалымның ұрпағы атынан қызы, шет тілдерін оқытудың теориясы мен практикасы кафедрасының меңгерушісі Әбуханова Алма Ғабдырахимқызы әкесінің аялы алақанында тәлім алып, үлкен өмірге жолдама алғанын атап өтіп, университет ұжымы болып әкесінің құрметіне еске алу кешін ұйымдастырып жатқандығына ризашылығын білдірді.

Ғабдырахим Әбуханов 1912 жылы Жәнібек ауданы Ұзынкөл ауылында дүниеге келген. 1939 жылы Орал пединститутының қазақ тіл мамандығын бітірген. 1946-1949 жылдары ҚазМУ-дың аспирантурасын тәмамдап, 1950 жылы филология ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алады. Бірнеше жауапты қызметтер атқара жүріп, ел игілігі жолындағы еңбегі еленіп, «Құрмет белгісі» орденімен, «Жоғары мектептің еңбек сіңірген қызметкері» құрмет белгісімен, «1941-1945жж. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы мінсіз еңбегі үшін», «Еңбек ардагері» медальдарымен марапатталған.

Үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсетіп, асқан көрегенділік пен даналықты, білім мен парасаттылықты бойына тоғыстырған кісілік келбеті, ғалым есімі халық жадында мәңгі жатталып қалмақ десті, – кешке жиналғандар.

Шара соңында ғалымның қыздары мен немере-жиендеріне естелік кітаптар мен гүл шоқтары табыс етілді.

Өз тілшіміз

ЖАҢА ТАҒАЙЫНДАУЛАР

10.02.2012ж. №21-НС Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі Б.Жұмағұловтың бұйрығымен:

Ғалия Қайдарқызы Жүсіпқалиева Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі «Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорнының оқу-әдістемелік жұмысы жөніндегі проректоры болып тағайындалды.

Ғалия Қайдарқызы Жүсіпқалиева ақпараттық және білім беру технологиялары орталығының директоры лауазымынан босатылды.

10.02.2012ж. ОӘЖ жөніндегі проректор Ғ. Қ. Жүсіпқалиеваның қызметтік жазбасына сәйкес университет ректоры А.С.Иманғалиевтің бұйрығымен:

Деурен Ғарипұлы Ғабдоллаев М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ақпараттық және білім беру технологиялары орталығының директоры қызметіне тағайындалды және осы орталық директорының орынбасары қызметі қысқартылды.

Әлһәмдүлілһі

Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың 2012 жылғы Қазақстан халқына арнаған Жолдауын университет факультеттерінде ақпараттық-насихаттаушы топтары құрылып, студенттерге кеңінен таныстыру мақсатында жұмыс жоспарына сәйкес әр факультетте талқылау жұмыстары жүргізілді.

Білім ордасының 1 млн. асатын кітапхана қоры жаңа кітаптармен толықты. Өткен жылда 8 500 дана кітап түскен болса, биыл бұл көрсеткіш артып отыр. Оқытушылар мен студенттер сұранысына сәйкес жаңа кітаптармен енді ізденушілерге мол мүмкіндік беріліп отыр. Ол оқулықтардың қатарында университет оқытушыларының да еңбектері бар.

Білім ордасының 80 жылдық мерекесіне орай Орал қаласының білім беру басқармасының ұйымдастыруымен университетіміздің оқытушыларымен бірлескен қалалық жалпы білім беретін мектеп оқушыларының арасында қалалық олимпиада өтуде. Бұл білім сынағын ұйымдастырып өткізу арқылы университет оқытушылары мен мектеп мұғалімдері арасында тығыз байланыс орнап, тәжірибе алмасуға мүмкіндігі болары сөзсіз. Ақпан айының екінші жартысында қазақ, орыс және ағылшын тілдері, математика, химия, дене тәрбиесі мамандықтарына арналған олимпиада болып өтті. Алдағы күнде тарих, география, биология және басқа да пәндерден олимпиада өтпекші.

ҚР Президентінің 2012 жылғы «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» Жолдауын насихаттау бағытында университет ғылыми кітапханасы кітап көрмесін ұйымдастырды. Көрмеге еліміздің әлемдік деңгейдегі саясатын, ел экономикасы дамуының негізгі бағыттарын көрсететін мемлекетіміздің ресми құжаттары, кітаптар мен газет-журнал мақалалары қойылды. «Жолдаудың жарқын бағыты», «Ұлт көшбасшысы – Н.Ә. Назарбаев», «Әлемдік білім беру жүйесі», «БҚМУ әлемдік білім беру деңгейінде» атты арнайы тақырыптармен ерекшеленген көрмеде Елбасымыздың сарабал саясатындағы нақты мақсаттары көрсетілді.

«БҚО Жастар қауымдастығы» заңды тұлғалар бірлестігінің ұйымдастыруымен М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің №3 оқу ғимаратында «Бірлік.кз» облыстық жастар форумы өткізілді. Форум жұмысына БҚО ішкі саясат басқармасы өкілдері, БҚО Қазақстан Халқы ассамблеясының, БҚО Дін істері департаментінің мамандары, жоғары және арнаулы оқу орындары студенттері қатысты.

Форум барысында қатысушы жастар тарапынан елімізде белең алып тұрған дін мәселесіне қатысты әлі де ақпараттық үгіт-насихат жұмыстарының жетіспейтіндігі, білікті мамандар мен мешіт имамдарының, дінтану пәні мұғалімдерінің діни сауаттылығын арттыру, олардың оқу орындарында оқушы, студент жастармен кездесу жұмыстарын жиі жүргізілуін ұйымдастыру, түрлі сайттар арқылы көрші облыс жастарымен пікір алмасып, бірлесіп қызмет атқарып, тәжірибе алмасуға бағытталған шаралар ұйымдастыру қажеттігі айтылды.

50 жылдық тарихы бар Х.Есенжанов атындағы облыстық балалар және жасөспірімдер кітапханасында тұрақты оқырмандары, әрі шығармашылық студент жастардың мүшелігімен құрылған «Хамза қырандары» атты рухани зияткерлік жастар бірлестігінің жетекшілігімен бүкіләлемдік өрнек – интернетке байланысты «Ғаламтордың ғаламаты мен кесепаты» тақырыбында дөңгелек үстел болып өтті.

Шараға М. Өтемісов атындағы БҚМУ-дың информатика кафедрасының оқытушысы Елдос Набиболлаулы және университет түлектері, кітапханатану және библиография мамандығының оқытушысы Сәнді Мұратқызы, ақпараттық жүйелер мамандығының 1-курс студенттері, топ кураторы Ақмарал Аманғалиқызы қатысты.

Жиында интернеттің қоғамға пайдасы мен зияны және сіз бен біз оны елеп ескеріп жүрміз бе? Қандай шаралар арқылы өз ана тіліміздегі дүниелерді көбейте аламыз? Сол қателіктермен қалай жүресіміз? Жастардың тілдік деңгейін қалай дамытуға болады? – деген сауалға жастардың өзіндік ойлары тыңдалып, пікір алмасты.

Науку - в жизнь

11 февраля 2012 года Комитет науки Министерства образования и науки Республики Казахстан объявила результаты конкурса на грантовое финансирование научно-технических программ и проектов на 2012-2014 годы согласно решениям Национальных научных советов.

В данном конкурсе по приоритетному направлению «Глубокая переработка сырья и продукции» участвовало 298 научно-исследовательских проектов, и одна из работ была заявлена Западно-Казахстанским государственным университетом им. М. Утемисова. Научно-исследовательский проект «Исследование электрохимических реакций на d-элементах (титан, молибден, вольфрам), разработка на их основе индикаторных электродов и использование их в эколого-аналитическом контроле» (научный руководитель доктор химических наук, профессор Д.К. Мендалиева) был одобрен Национальным научным советом, и работа будет финансироваться за счет средств государственного бюджета.

9 февраля в ЗКГУ им. М.Утемисова прошла встреча с ведущими учеными Казахстана, доктором физико-математических наук, профессором Евразийского Национального университета им. Л.Н.Гумилева Н.Т.Темиргалиевым и доктором физико-математических наук, профессором, директором департамента внешних связей НДП «НурОтан» С.К.Сахиевым.

МАТЕМАТИКА ДЛЯ ПЕРВОКЛАССНИКА, БОЛЬШОЙ АДРОННЫЙ КОЛЛАЙДЕР И МНОГОЕ ДРУГОЕ

Ученые находились в Уральске с рабочим визитом и не могли не посетить старейший в стране вуз. Несмотря на плотный график, приглашение руководства ЗКГУ было с удовольствием принято.

В Послании Президента указывается на необходимость развития науки и образования, для чего нужно устанавливать связи между научными центрами республики, а также добиваться доступности образования для студентов и магистрантов. Об этом и многом другом говорилось на встрече.

Послушать лекции известных ученых пришли студенты, магистранты, преподаватели кафедры физики и математики.

Нурлан Темиргалиевич Темиргалиев, как оказалось, родился в нашей области. Для аульского мальчика город Уральск был все равно что праздник, ведь здесь были сладости, качели-карусели. Даже став известным, и не только в нашей стране, математиком, Уральск занимает в сердце ученого особое место. В своем докладе «Качественные учебники и подготовка высококвалифицированных математиков как основа инновационно-индустриального развития государства» Нурлан Темиргалиевич дал оценку школьному образованию. Наука, как считает ученый, начинается со школьной скамьи, поэтому сейчас он работает над разработкой школьных учебников. Кроме этого, он настроен помогать нашему университету по подготовке научных кадров.

Не менее интересным было выступление физика-ядерщика Саябека Куанышбековича Сахиева. Молодой, по меркам мировой науки, ученый свободно владеет тремя языками — казахским, русским и английским. Студенты и преподаватели с интересом слушали доклад об актуальных проблемах физики. Не обошли стороной такую известную уже не только в научных кругах тему большого адронного коллайдера. Студенты также интересовались возможностью строительства в Казахстане атомных электростанций, задавали вопросы о проблемах ядерной физики, перспективах развития в Казахстане научной мысли в этом направлении.

Встреча прошла в непринужденной обстановке. Маститые ученые восхитили слушателей эмоциональностью выступления и доступностью изложения материала.

В ЗКГУ им. М.Утемисова общение с учеными первой величины Казахстана, России и дальнего зарубежья стало традиционным, что, безусловно, способствует не только повышению научного потенциала профессорско-преподавательского состава, но имеет большое воспитательное значение для будущих педагогов.

Айман КУЛЬЖУМИЕВА,
заведующая кафедрой физики и математики

● **Кездесуден жақсы әсер алған университет оқытушылары өз ойларын ортаға салды, солардың бірі физика және математика кафедрасының аға оқытушысы Зұбайда ЖҰБАНЫШЕВА өз ойын былай деп түйіндейді:**

- Университет әкімшілігінің шақыруымен Астанада келген физика-математика ғылымдарының докторлары физика-математика ғылымдарының қазіргі заманғы жетістіктерімен таныстырып, бұл пәндерді орта мектепте оқытудың өзекті мәселелерін алға қойды.

Елбасымыздың 2012 жылғы халыққа Жолдауы көпшілері болғандықтан ғылымның дамуы және оны техника мен өндірістің нақты салаларына қолданудың маңызы басты атап көрсетілді. Осыған байланысты елімізде ғылым салаларының бүгінгі күнгі жетістігі практикаға шапшаң енуінің қажеттілігін ғалымдар сөз етті. Іргелі ғылым орталықтарының белгілі ғалымдарымен кездесу оқу үрдісін жаңа сатыға көтеріп, оқытудағы ұтқырлықты практика жүзеге асыруға мүмкіндік жасайды. Университет қабырғасында жүзеге асырылып жатқан іс-шаралар оқу ордасының 80 жылдық мерейтойына арналуда. Игі істер жалғасын табарына біз сенімдіміз.

■ Поздравляем!!!

Стимул для ученых

Преподаватель ЗКГУ им. М.Утемисова Лилия Игоревна Мергалиева, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой «Экономическая теория и бизнес» признана лучшим в стране преподавателем вуза.

В Астане прошла процедура награждения победителей конкурса на звание лучшего преподавателя вуза, объявленного Министерством образования и науки РК. В конкурсе участвовали более 600 преподавателей из 84 вузов страны, из них работы 200 кандидатов были признаны достойными. Сотрудники 55 вузов стали обладателями государственных грантов в номинации «Лучший преподаватель вуза-2011». Грант, который составляет 3 млн. 200 тыс. тенге, обладатель использует для зарубежной стажировки в ведущих университетах мира. По словам Лилии Мергалиевой, пока выбрано ближее зарубежье, но уже ведутся переговоры с Великобританией и Соединенными Штатами.

ҒЫЛЫМИ КЕҢЕСТЕ

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің профессор-оқытушылар құрамының қатысуымен 27 қаңтар күні Ғылыми кеңес болып өтті.

Марапаттаулар: I проректор **Ә.С.Тасмағамбетовке** «Қазақстан Республикасының білімі мен ғылымын дамытудағы зор еңбегі үшін» кеуделік белгісі табыс етілді. Академиялық мәселелер жөніндегі департамент директоры **Г.С.Қайсағалиеваға** «Ы.Алтынсарин» атындағы кеуделік белгісі табыс етілді. Стратегиялық даму және аккредиттеу орталығының директоры **О.В.Юровқа** ҚР Білім және ғылым министрлігінің «Құрмет грамотасы» табыс етілді. Педагогика ғылымдарының кандидаты **А.Б.Медешова** мен өнертану кандидаты **Қ.Д.Айтқалиеваға** ҚР Білім және ғылым министрлігінің аккредиттеу туралы куәлігі табыс етілді.

Республикалық СҒЗЖ байқауының жүлдегерлеріне дипломдар табыс етілді: **Е.Попова, Е.Соловей** (орыс филологиясы) I дәрежелі диплом, **М.Ханасеева** (шет тілі: екі шет тілі) I дәрежелі диплом, **А.Молдашева** (қазақ тілі мен әдебиеті) II дәрежелі диплом, **Ә.Елешев** (музыкалық білім) II дәрежелі диплом, **О.Карташова** (алғашқы әскери дайындық) III дәрежелі диплом, **Л.Иманқұлова** (дизайн) III дәрежелі диплом, **А.Абоимов** (информатика) III дәрежелі диплом.

Күн тәртібінде: ҒЖ және ХБ жөніндегі проректор **Ә.Қ.Мұқтардың** университеттегі ғылыми-зерттеу жұмыстарының 2011 жылғы қорытындысы мен I проректор **Ә.С.Тасмағамбетовтің** I жарты жылдықтағы Ғылыми кеңес мәжілістері шешімдерінің орындалуы тыңдалып, ағымдағы мәселелер жаралды. Сондай-ақ ҚР еңбек сіңірген жаттықтырушысы **Ж.С.Жардемовеке**, дене тәрбиесі кафедрасының меңгерушісі **М.Х.Теміргалиеваға** және қазақ филологиясы кафедрасының аға оқытушысы, ф.ғ.к. **Р.Б.Сұлтанғалиеваға** БҚМУ қауымдастырылған профессоры (доцент) атағын беру туралы ұсыныс қабылданып, қауыптар қабылданды.

17 ақпан күні М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті ұжымының ректораты өтті.

Марапаттаулар: ҚР Білім және ғылым министрлігі білім және ғылым саласындағы бақылау комитетінің педагогика және психология кафедрасының меңгерушісі **Әділбаева Нұрия Әділжанқызына** тарих ғылымдарының докторы ғылыми дәрежесінің дипломы және ҚР Білім және ғылым министрлігі білім және ғылым саласындағы бақылау комитетінің тарих ғылымдарының докторы **Мұханбетқалиев Хайырлы Салықұлына** әскери ғылымдар профессоры ғылыми атағының дипломы табыс етілді.

Күн тәртібінде: Педагогика және филология факультеттерінде БҚМУ түлектерінің еңбек нарығында сұранысқа ие болуын қамтамасыз ету мақсатында элективті пәндер каталогы, мамандану, оқу үрдісінің кестесін қалыптастыру бойынша жұмыс берушілер және сарамам базасымен жұмысты ұйымдастыру туралы факультет декандары **А.С.Қыдыршаев, Қ.Т.Утегенова** мәлім етті. Тарих және құқық, экономика және басқару факультеттерінде бірлескен білім бағдарламаларын енгізу және ПОҚ пен студенттердің академиялық ұтқырлығы жайында факультет декандары **С.М.Физзатов, Г.И.Нестеренко** сөз қозғады.

Ағымдағы мәселелерде университеттегі іс жүргізудің жағдайы туралы СМЖ жетекшісі **Б.Б. Жұмағалиева**, бірлескен білім бағдарламалары бойынша Польша мен Германияның ЖОО-ларына іссапары туралы халықаралық ынтымақтастық және академиялық ұтқырлық қызметінің жетекшісі **М.Бардосова** және көркем қолданбалы өнер және кәсіби білім кафедрасының доценті **О.И. Ворожейкина** Бельгияның ЖОО-ларына іссапар нәтижесі жайында баян етті.

■ История ЗКГУ им. М.Утемисова в датах

ЗКГУ - один из старейших вузов страны (основан в 1932г.)

80-летняя история Западно-Казахстанского государственного университета — целая эпоха, вместившая в себя становление и развитие, победы и достижения.

В течение всей своей истории вуз смог сохранить творческий потенциал коллектива и многолетние традиции, бережно передаваемые от одного поколения к другому.

Университету принадлежит огромная роль в воспитании плеяды ученых, преподавателей, специалистов многих профессий, которые вносят значимый вклад в социально-экономическое развитие региона. Многие государственные и политические деятели, талантливые ученые, руководители организаций и предприятий получили свое образование в ЗКГУ.

Один из старейших вузов Казахстана был создан решением Наркомпроса при содействии наркома просвещения А.С.Бубнова и решением Казкрайкома в 1932 году как Второй Казахский педагогический институт на базе Уральского института народного просвещения им. 10-летия Казахстана. Казахский пединститут, созданный в Алма-Ате, был в то время единственным в Казахстане и не мог обеспечить все школы учителями. К слову, в Западно-Казахстанской области из 996 учителей не было ни одного учителя с высшим образованием. Целью нового вуза была подготовка учителей с высшим образованием для ликвидации неграмотности и введения всеобщего обязательного обучения.

Директором института был утвержден Ш.И.Бекжанов, помощником по учебной части — С.А.Бибииков. За институтом закреплялось здание Инпроса с общежитиями и пристройками, в них размещались три отделения пединститута: физико-математическое, биологическое и казахского языка и литературы. К началу учебного года было зачислено 83 студента из числа казахской молодежи, в основном, за счет учащихся III подготовительного курса Уральского Инпроса и казахстанских курсов по подготовке в высшие учебные заведения. Для увековечения памяти умершего заместителя наркома просвещения РСФСР **академика М.Н.Покровского** его имя было присвоено Уральскому педвузу.

1 января 1933 года было создано украинское отделение языка и литературы. Отделение начало работу при полном отсутствии учебной литературы на украинском языке.

Институт мало отличался от среднего учебного заведения, поскольку в целом институт имел бедную учебно-материальную базу, научной же базы не было вообще. Положение стало меняться к лучшему, когда в **1933 году** директором в институт был направлен аспирант академии им. Н.Крупской **И.К.Лукьянец**.

В октябре 1934 года основные отделения вуза были преобразованы в факультеты языка и литературы, физико-математический, биологический. Был открыт заочный сектор, а также учительский институт с двухгодичным ускоренным сроком обучения.

В 1934 году впервые были созданы кафедры социально-экономических дисциплин, педолого-педагогическая, языка и литературы, биологии, а в **1935 году** — физики и математики.

В 1936 году впервые все принятые абитуриенты были со средним образованием.

(Продолжение в следующем номере)

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің Ғылыми кеңесі 24 ақпан күні болып өтті.

Марапаттаулар: М.Өтемісов атындағы БҚМУ қауымдастырылған профессоры (доцент) академиялық атағының дипломдары оқытушылар - **Сұлтанғалиева Рита Бекжанқызына, Теміргалиева Марина Хамитқызына, Жардемев Жұбаныш Садырұлына** табысталды.

Күн тәртібінде: Күндізгі оқу түрі студенттерінің қысқы сынақ-емтихан сессиясының нәтижесі туралы академиялық мәселелер жөніндегі департамент директоры **Г.С.Қайсағалиева** сөз қозғады.

Университеттегі кәсіби бағдар беру мәселелері төңірегінде кәсіби бағдар, қабылдау және білім беру мекемелерімен байланыс бөлімінің жетекшісі **А.С.Аманбаев** баян етті.

Ағымдағы мәселелерде - тарих ғылымдарының докторы, профессор **Т.З.Рысбековтің** «Оқу процесін жетілдіру мен тәрбие мәселелері» кітабын баспадан шығару туралы ҒЖ және ХБ жөніндегі проректор **Ә.Қ.Мұқтар**; Біліктілікті арттыру және кадрларды қайта даярлау аймақтық институтының ережесін бекіту жайында ҚД және қосымша білім беру орталығының жетекшісі **И.М.Ломоносов**; ҚР Президенті, Ұлт көшбасшысы Н.Ә.Назарбаев атындағы қордың ұйымдастыруымен 2012 жылдың наурыз айында өтетін ғылыми-зерттеу жұмыстары мен ғылыми жобалар байқауына жас ғалымдар мен студенттердің жұмыстарын ұсыну туралы ҒЗЖ бөлімінің жетекшісі **Ә.Ж.Имашев**; Халықаралық аккредиттеуден өту дайындығы бойынша кезекті сұрақтарды талқылау жайында стратегиялық даму және аккредиттеу орталығының директоры **О.В. Юров**; М. Өтемісов атындағы БҚМУ-дың доценті, филол.ғ.к. **Ғ.Абухановтың** 100 жылдық мерейтойына орай ғалым тұрған үйге тақтайша орнатуға және қаланың бір көшесіне ғалым есімін беруге ұсыныс жайында қазақ филологиясы кафедрасының меңгерушісі **А.Ы.Мамыровтардың** жұмыстары тыңдалды.

Айгүл НИЕТОВА,
ғылыми хатшы

Р К Е Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

Асхат ИМАНҒАЛИЕВ,
М. Өтемісов атындағы
Батыс Қазақстан мемлекеттік
университетінің ректоры, педагогика
ғылымдарының докторы, академик

Р
К
Е
Н

Мемлекет Басшысы Нұрсұлтан Назарбаев 2012 жылғы 27 қаңтардағы «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты халыққа арнаған Жолдауында: «Дүние жүзінде қысқартулар мен дағдарыстар үстемдік құрып тұрған шақта біз Қазақстанды алып құрылыс алаңына айналдырамыз», дегенді ашық әрі батыл түрде мәлімдеді. Сондай-ақ, мемлекеттің қуаттылығы еліміздің әр аймағында тұрып жатқан халықтың әлеуметтік тұрмысымен өлшенетінін меңзеген Елбасымыз үкіметке өңірлерді дамыту ісімен шұғылдану керектігін жүктеді. Бұл елінің кемел келешегін көре білген кемеңгер Көшбасшының және бір көрегендік қасиеті деп білемін.

Бас-аяғы жиырма жыл уақыт. Бұдан жиырма жыл ғана бұрын КСРО держава-сынан енші алған Қазақстанда гиперинфляция мен өндірістік рецессия қаулап өсіп, жұмыссыздық шектен шығып, жалақы, зейнетақы, жәрдемақы дегендер айлап емес жылдап кешіктіріліп, соның салдарынан қалың бұқараның әлеуметтік тұрмыстық жағдайы мүлде күйзелісті деңгейде болғанын ұмытқандаймыз. Өйткені, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті 1996 жылы «кері кетушілікті» тежеп, елді алға басу арнасына салып, 1997 жылы «Қазақстан – 2030» стратегиялық даму бағдарламасын жариялағаннан кейін бір жеңістен соң, бір жеңіс қанжығасына байланатын елге айналдық. Тіпті, 2007 жылдың тамызында АҚШ ипотекалық жүйесінде басталып күні бүгінге дейін дамыған Батысты бір тарының қауызына сыйдырғандай күшін тыймай тұрған дүниежүзілік қаржы дағдарысының салқыны да бізге сезінерліктей әсер етпеді. Мемлекет Басшысының тікелей нұсқауымен Ұлттық Қордан әлсіреген банктерге тікелей қаржылық көмек көрсетіліп, сонан соң «әрі-сәрі болған» үлескерлер мәселесін шешуді «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қорына жүктеп, макроэкономика «қожаларымен» меморандумға қол қойып, «Жол картасы» бағдарламасын жасап, жүзеге асырып, не керек дер кезінде білімділікпен атқарылған осынау қыруар істердің нәтижесінде экономиканы тұрақты даму арнасынан шығармай, ақыры аяғында бюджеттік міндетті төлемдерді үш жыл ішінде екі есеге өсіріп, жұмыссыздықты екі пайыздан астамға шегіндіре алдық. Ол, ол ма бүкіләлемдік қаржы дағдарысы кезінде қазынаны шамамен 75 пайызға өсіріп Ұлттық Қорлардағы алтын валюталық жиынтық қаржыны 73 миллиард доллардан асырдық. Мұндай «Жеңістен, жеңіске» жетуді қамтамасыз етіп отырған елдер дүние жүзінде санаулы. ТМД бойынша аталған санаулы жалғыз біздің ел. Ал бүкіл әлем бойынша Қазақстан жылдық ішкі жалпы өнімнің өсімі жағынан Катар мен Қытайдан кейінгі үшінші орынды иеленген екен. Мұндай ауқымды табыстар мен мол жетістікті нақты өмірімізден өткере отырып, бұл қалай мүмкін болды деген сұрақтың жауабын іздеу әрбір саналы адамның қызығып айналысатын ісі деп ойлаймын. Оның үстіне біздер білім-ғылым ордасында жүрген басшы тұлғалар, жастарды жарқын болашақтың білімді де, білікті иесі болуға тәрбиелеу үшін де өлгі сұрақтың жауабы ғылыми негізді болуына назар аударамыз. Меніңше осынау іркіліссіз даму мен жеңістен жеңіске жетудің өзегінде бір алтын тін жатыр, ол Тұңғыш Президентіміздің өз қызметіндегі «әуелі экономика, сонан соң басқасы» деген және «экономикадағы жетістіктер халықтың тұрмысынан көрініс табуы тиіс» деген ұстанымдары болса керек.

Қазақстан 2011 жылы жан басына шаққанда жылдық жалпы ішкі өнім өндіруден, басқаны былай қойғанда, еуропалық қалыптың төменгі сатысына таяп қалды. Республиканың әр тұрғынына есептегенде 11,3 мың доллардың өнімі өндірілген екен. Бұйырса, 2015 жылдың өзінде бұл көрсеткіш жөнінен еуропалықтардың төменгі баспалдағына көтерілеміз. Ал 2020 жылға қарай шамамен орта деңгейде болады екенбіз. Демек, Елбасымыздың «бәсекелестікке қабілетті елу елдің сапында болу» деген межесі 2020 жылдың өзінде алынады. Бірақ, елдегі сол игіліктің біркелкі бөлінбеуі салдарынан қоғамда «алақұлалық» орын алуы мүмкін. Міне, мұндай бейберекетті болдырмауды күні бұрын қарастырған Республика Басшысы атқарушы билікке индустриялы-инновациялық даму бағдарламасының ауыр жүгін аймақтарға табиғи және демографиялық мүмкіндігіне сай бөлуді тапсырды. Ендігі кезекте ел тұрғындарын жаңа мамандықтарға оқыту мемлекет есебінен жүргізіліп, олардың жұмысқа орналасып, жаңа аймақта тұрақтануына дейінгі барлық мәселені шешу – атқарушы билікке жүктелді. Бұдан былай Үкіметтің және жергілікті әкімдіктердің атқарған қызметтерінің нәтижесі қанша

КЕЛЕШЕК КӨКЖИЕГІ

адамды жұмысқа орналастырғандығымен, аймақтағы жұмыссыздықты азайту көрсеткішімен өлшенетін болады. Бұл да Елбасымыздың «Экономикадағы жетістіктер ел тұрғындарының өмірі мен тұрмысынан көрініс табуы керек» деген ұстанымына беріктігін көрсетсе керек.

Быттырғы жылдың соңы, биылғы жылдың басы Мемлекет Басшысының атқарушы биліктегі лауазымды тұлғалар жұмысына сыни баға беру кезеңі болды десек, артық айтқандық емес. Жаңа өзендіктермен жүзбе-жүз кездесіп, басты кемшіліктердің бетін өзі ашқан Елбасымыз Парламент депутаттарының бірлескен мәжілісінде Қазақстан халқына Жолдауын жариялаған соң, атқарушы биліктің алқалы жиынын өткізді. Бұл жиында кімнің неге жауап беретіні тағы бір пысықталып қана қойған жоқ, сонымен бірге қаншама жауапты басшы осы уақытқа дейін өз істеріне салғырт қарағаны үшін қатаң сын да естіді. Талап күшейді. Еліміздің экономикалық даму қарқыны жақсы. Сыртқы саудада тиімді қалдық молая түсті. Әлемдік қор биржаларындағы баға ауытқулары Қазақстан пайдасында. Онжылдық бағдарламаның алғашқы екі жылында жұмыс ырғағы өсу үстінде болды. Халықтың тұрмыс жағдайы кейбір мемлекеттерге қарағанда «шүкір» деуге боларлықтай. Онжылдық бағдарламамызға шетелдік инвесторлардың қызығушылығы уақыт озған сайын өсіп отыр. Бұған Елбасымыздың Германияға, Біріккен Араб Әмірлігіне жаңа жылдан кейінгі ресми сапарларының нәтижесі толық дәлел. Қазына тола түсті. Ендеше «бүкіл дүние жүзі дағдарып жатқанда Қазақстан алып құрылыс алаңына айналды» деген Нұрсұлтан Әбішұлы неге бұлайша талапты күшейте түсті деген сұрақтың алдымыздан шығуы әбден орынды. Меніңше, мұның да жауабы әзір секілді. Жалпы алғанда, Тұңғыш Президентіміздің бүкіл қызмет жолына тереңірек үңілсек, ол кісіде «тоқмейілсу» қасиеті мүлде жоқ. Нұрсұлтан Әбішұлы алғашқы жеңісті, жетістікті, нәтижені келесі жеңістер мен жетістіктерге жетудің баспалдағы ретінде қарастырады. 1997 жылы «Қазақстан – 2030» стратегиялық даму бағдарламасын қабылдаған кезде де солай істеген. Мұндай бағдарламалар бетінде Оңтүстік Шығыс Азияның гүлденуін, Қытайдың қарқынды дамуын қамтамасыз етіпті. Соғыстан кейінгі Батыс Еуропаның қысқа мерзімде қайта дамуы «Маршал жоспары» деп аталатын құрлықтық бағдарламаның нәтижесі екенін білеміз. Ендеше «Қазақстан – 2030» стратегиялық даму бағдарламасы Тұңғыш Президентіміздің алыс болашаққа барлаған ғылыми көзқарасы, ал одан кейінгі бағдарламалар мен әр жылдық жоспарлар сол негізгі межеге жету жолындағы мақсатты шаралар екен.

Президентіміз өзінің «Қазақстан – 2030» стратегиялық даму бағдарламасының түпкі нәтижесі ретінде көрініс табуға тиісті негізгі мақсаты «бәсекелестікке қабілетті елу елдің сапында болу», «интеллектуалды ұрпақ тәрбиелеп, интеллектуалды ұлт қалыптастыру» екенін бетінде жариялады. Бірақ, көпшілік мұның өзін қуанышпен қабылдағанымен толық түсінді деуге болмас. Мәселен, алдан «интеллектуалды ұлт қалыптасқанда не болады?» деген сұрақ кезігуі әбден мүмкін ғой. Мұның да жауабын Елбасымыздың тікелей нұсқауымен жасалған кейінгі бағдарламалар берді десем артық айтқандық емес. 2009 жылы Н.Ә. Назарбаев былай деді: «біз «Қазақстан – 2030» даму бағдарламасының алғашқы кезеңін жемісті қорытындыладық. Енді оның екінші кезеңіне аяқ басамыз. Соңғы дағдарыс шикізатқа тәуелді экономикаға байланған елдің жағдайы қандай болатынын көрсетті. Енді біз 10 жылға арналған индустриалды-инновациялық даму бағдарламасын жасап, экономикадағы өңдеуші-ұқсатушы сала үлесін молайтуға тиіспіз». Елбасы бұл бағдарламада қамтылуға тиісті жеті басым бағытты атап-атап көрсетіп берді. Бүгінде 2009 жылы жасалып, 2010 жылы нақты жұмыс жоспарына айналған аталмыш бағдарламамыздың екі жылын да артқа

тастадық. Қарап отырсақ, елімізде мүлде жаңа, өзі түгіл шығарған өнімінің атауы да жаңа кәсіпорындар өмірге келіпті. Бірнеше ондаған, тіпті жүздеген жаңа мамандықтар игеріліп жатыр. Осыған қарап-ақ Н.Ә. Назарбаев мәлімдемесіндегі «бәсекелестікке қабілетті елу елдің сапында болу», «интеллектуалды ұрпақ тәрбиелеп, интеллектуалды ұлт қалыптастыру» деген тіркестердің астарында не жатқанын ұғуға болады емес пе? Жаңа кәсіпорындарда жұмыс істеп жатқан жастарымыз тұтастай өндірістік жүйені, цехтарды бір ғана компьютермен басқарып отырады. Бұрынғы 100 адам істейтін жұмысты бір ғана маман атқарады. Өлі күнге дейін естен кете қойған жоқ, Кеңес Одағы құрамындағы Қазақстанда жұмыс істеген орташа зауыттардың әрқайсысында ең кемі 3-5 мың жұмыскер болатын. Ал мына жаңадан елімізде бой көтеріп жатқан зауыттарда, цехтарда ең көп дегенде 300 адам жұмыс істейді. Бірақ, олардың шығаратын өнім көлемі бұрынғылар шығарған өнім көлемінен әрі мол, әрі сапалы. Дәл осы жерден «интеллектуалды ұлт қалыптастыру» мақсаты жүзеге аса бастағаны көрініп тұрған жоқ па? Орайы келгенде айта кеткен жөн «интеллектуалды ұлт қалыптастыру» ісіне Елбасымыз ерте-ақ қамданғандай. Олай дейтін себебім, ТМД көлемінде бірінші болып біздің Қазақстанда мектептерді жаппай компьютерлендіру ісі қолға алынып, жүзеге асырылды. Бұл күнгі мектептеріміздің басым бөлігі интерактивті тақталарды, интернетті пайдаланады. Білім алуға осындай негіз келген талантты жастар Президентіміз посткеңестік аумақта алғашқы болып еліміздің талантты жастарын шет елдердің таңдаулы білім ордаларында оқытып, отандық оқытушы профессорлар құрамының білімдерін шет елдерде жетілдіру жұмыстарын жүзеге асырды. «Болашақ» бағдарламасы бойынша шет елдерде жеткілікті білім алып келген талантты жастарымыз бұл күндері мемлекеттік атқарушы биліктің, ұлттық компаниялардың, шетелдік фирмалардың лауазымды қызметтерін лайықты атқарып жүр. Еске сала кетейік, егемендіктің алғашқы жылдарында отандық өндіріске инвестиция құйған шетелдік алпауыт компаниялар көптеген мамандарды өздерімен бірге ала келетін. Олардың айта-тын уәждері «жергілікті мамандар біліктілігі қанағаттандырмайды» дегенге саятын. Қазір, міне, Елбасымыз сол шет елдіктерді отандық мамандармен алмастыруды трансұлттық инвестор фирмалардың басшылығына талап ретінде қойып жүр. Бұл ұлттық интеллектуалдық сапаның жоғарылай түскенін көрсететін нақты мысал емес пе?! Орыс халқында «Мәскеу бір күнде салынбаған» деген қанатты сөз бар. Ендеше ұлттық интеллектуалдық сапасының жоғарылауы секілді басты қажеттілік пен басты мақсат та бір күнде немесе бір жылда тіпті, бір онжылдықта қол жеткізілетін оңай шаруа емес. Ол – бірнеше онжылдықтарды, жүзжылдықтарды, тіпті шексіздікті қажет ететін ұғым. Жаратылыстың шексіз дамуы секілді ұлттық сапа да дамуы жағынан шексіз уақытқа ұласатын бір игілікті іс. Тек төзімділікпен, түсіністікпен алға жылжи беру керек. Арабтарда мынадай мақал бар екен: «Баратын жерін білмейтін адам барлық жолмен жүреді». Мұны қазақтың қарапайым тілімен «мақсатсыздың бейнеті көп» деп түсінуге болатын шығар. Осынау тәмсілдерді

қорыта келгенде, Қазақстан «бейнетті көп көретін ел емес» дегім келеді. Өйткені, бізде баратын жеріміз белгілі, нақты мақсатымыз бар. Жолдың алғашқы бөлігін артқа тастаған бүгінгі таңда бағытымыздың дұрыс және түзу екенін, баратын жерімізге белгіленген мерзімде жететінімізді білеміз. Орайы келгенде айта кетейін, осы биік мақсатымызға қол жеткізуге қажеттінің бәрі елімізде бар екен. Мәселен, ғылыми тұрғыдан жоғары нәтижелерге қол жеткізу үшін бірнеше қажеттіліктер болады. Ең алдымен, ұлттың білім деңгейі. Бұл жағынан алғанда біз әлемдік тізімнің жоғарғы сатысында, дәлірек айтсақ, екі жүзден астам мемлекет енген тізімде 18-ші орында тұрмыз. Демек, алғашқы қажеттіліктің негізі өзімізде бар. Екінші қажеттілік мемлекеттің ішкі, сыртқы саясаты – тұрақтылық пен «ашық есік» жағдайының болуы. Бұл жағынан алғанда, Қазақстан – әлемнің ерекше ризашылығына бөленіп отырған ел. Уақыт озған сайын біздің елдің сыртқы сауда айналымындағы тармақтар өсіп, өрісі кеңейіп келеді. Ішкі ұлтаралық, дінаралық ұстанымдағы ауызбірлік, халықтың тыныштығы барша мемлекетті қызықтыруда. Бұл тұрғыдан алғанда үшінші қажеттілік бізге қанағаттанарлық деңгейде сырттан толассыз келуде. Ол – шетелдік тікелей инвестиция тартудан Қазақстан посткеңестік аумақтағы көшбастаушы мемлекет атанды. Бұл қарқынның жалғасқаны сондай, таяуда ғана Елбасымыздың Германияға сапары кезінде Еуропаның осынау дамыған, озық технологиялы ең бай мемлекетінен еліміздің өңдеуші, ұқсатушы саласына 4 миллиард еуродан астам тікелей инвестиция келетін келісімшарттарға қол қойылды. Біріккен Араб Әмірлігінен Астанада Орта Азиядағы ең биік, ең әсем ғимаратты салу үшін 1 миллиард доллардың инвестициясы және келетін болды. Жыл енді ғана басталғанда жоғарыда айтқан көлемдегі инвестиция тарту тек біздің елдің ғана игілігіне айналған іс болып тұрғаны қуантады. Төртінші қажеттілік отандық қаражат десек, ол да бізде жеткілікті. 2011 жылды ұлттық қорлардағы жиынтық сомасы 73 миллиард доллардан асатын мол қазынамен қорытындыладық. Жыл басынан бері қазынамыз тағы да 5 миллиард долларға толыққан екен. Биылғы Жолдауында Президент Н. Ә. Назарбаев «Шет елдің банктерінде ұстағанша Ұлттық қордағы мол қазынаны елге әкеліп, отандық экономикаға инвестиция ретінде пайдаланайық» деген ұсыныс жасады. Ал шет елдерде жатқан «мұнай долларларынан» жасақталған Ұлттық қордағы қазынаның мөлшері 40 миллиард доллардан асады. Демек, біз отандық экономиканы өртапарландыру саласындағы бағдарламамызды шетелдіктерді былай қойғанда, өзіміздің қазынамыздан да қаржыландыра алатын ел болып тұрмыз. Бесіншіден, табиғи байлықтың жеткілікті көзі қажет екен. Бұл жағынан алғанда да Қазақстан – әлемдік көшбастаушы мемлекет. Табиғи байлықтың зерттелген қоры жағынан біз дүниежүзілік тізімде ең жоғарыда тұрған мемлекетпіз. Алтыншыдан, азық-түлікке сұранысты өтеу талап етіледі. Бұл талап бойынша еліміздің мүмкіндігін айтып жатудың өзі ерсі. Аумағына бес Франция сыйып кететін Қазақстан азық-түлікпен өзін-өзі қамтамасыз етпек түгіл, уақыт өте келе

Р К Е Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

5

және өз ұжымымызда жан-жақты түсіндіру барысында университетіміздің тындырған істеріне шолу жасалынып, алға міндеттер белгіленді. Қыруар істі қолға алған Елбасымыз әрбір мемлекеттік қызметкерден өз жауапкершілігіне дұрыс қарауды талап ететіні баршаға белгілі. Бұл біздің ұжым жұмысының барысында есте сақтайтын ең басты шарт. Содан да болса керек 80 жылдық тарихы бар М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің оқытушы, профессорлар құрамы студенттерге білім беруді замана талабына сай жүргізіп қана қоймай, сонымен бірге өз мамандықтары бойынша ғылыми-зерттеу жұмыстарын қарқынды дамытып келеді. Мәселен, біздің университет бойынша 2009-2011 жылдар аралығында 23 ғылыми-зерттеу жобаларына сәйкес біраз іс тындырылды. 25 монография, 500-ге жуық ғылыми мақалалар жарық көрді. 36 докторлық және кандидаттық диссертациялар қорғалды. Орайы келгенде айта кеткен жөн, осының бәрі Елбасымыздың отандық білім-ғылым жүйесін халықаралық қалыпқа түсіру мақсатындағы талаптарының нәтижесі. Біздің ғалымдарымыз шет елдердің таңдаулы елу жоғары оқу орнының ғалымдарымен жасасқан келісімшарттар бойынша ғылыми ізденісті қарқынды жүргізіп жатыр. Германия, Польша, Түркия, Ресей, Украина, Әзірбайжан, Литва секілді мемлекеттердегі ғылым ордаларымен тығыз байланыс орнаттық. Ғалымдарымыз сол мемлекеттердегі таңдаулы оқу орындарында білімдерін жетілдіріп қайтты. Бірнеше шет елдік танымал ғалымдар біздің университетте лекция оқыды. Осылардың нәтижесі көңіл қуантарлық. Соңғы үш жылда ғана университет ғалымдары өздері ашқан жаңалықтарға авторлық патент алды. Аймақтық білім ордасы үшін бұл – үлкен жетістік. Бірақ, біз ұлтын биіктен биікке, жеңістен жеңіске бастаушы Көшбасшымыздың еңбектенуде «тоқмейілсуді» білмейтін ұстанымына сай болуға күш салудамыз. Осылай жұмыс істеуді азаматтық парызымыз санаймыз. Шын мәнінде біздің әрқайсымыз тәуелсіз Қазақстан Республикасына өзімізді қарыздар сезініп, жұмыс істеуге тиіспіз ғой. Егер мына бір ақиқатқа көз салсақ, менің бұл пікірімде еш жаңсақтық жоқ екенін түсіну қиын емес. Айталық, тәуелсіздікке дейін Қазақстан ғалымдары арасынан шетелдерде білімін жетілдіргендері болмаған. Одақтық деңгейде жаңалық ашқан санаулы ғалым ағаларымыз ғана халықаралық ғылыми конференциялар мен симпозиумдерге қатынасатын. Студенттер туралы сөз айту мүмкін емес. Ал қазір біздің көрнекті ғалымдарымыз жалпыадамзаттық ұстазға айналып, шет елдерде жиі-жиі лекциялар оқитын болды. Жас талантты ғалымдар білімдерін шетелдік ғылыми орталықтарда жетілдіруді әдетке айналдырды. Жуырда ғана университетіміз еуропалық стандарт негізінде педагогикалық мамандықтар бойынша кадрлар дайындауда бірлескен білім беру бағдарламаларын жасап, Германия мен Польша мемлекеттерінің жоғары оқу орындарымен ынтымақтастық байланыс орнатып, қос дипломды білім беру бағдарламасын жүзеге асыруда. Бүгінгі таңда университетіміз халықаралық аккредитациядан өтуге дайындық жұмыстарын жүргізуде. Бұл Қазақстандағы жоғары оқу орындарының білім беру сапасын айқындайтын бірден-бір маңызды қадам болып табылады. Ал мектеп бітірушілердің «Болашақ» бағдарламасы бойынша әлемнің маңдайалды оқу орындарында мемлекет есебінен білім алуы жоспарлы жүргізіліп келсе, бүгінгі таңда «Болашақ» бағдарламасы бойынша жастарымыз магистратура мен PhD докторантурада оқуға және ғалымдарымыз тағылымдамадан өту мүмкіндігіне ие болып отыр. Жекелеген азаматтардың өз қалауы бойынша шет елдерде оқып жүргені де жетерлік. Қысқасы, тәуелсіз мемлекетіміз қазақстандықтардың жан-жақты дамуы үшін әлемнің барлық тұстарына жол ашып берді. Енді сол мүмкіндікті ең әуелі өзіміздің жеке басымыздың дамуы үшін пайдаланып жатсақ, мұның өзі жалпыұлттық дамуға қосқан үлесіміз болар еді демекпін.

Қорыта айтқанда, Қазақстан мемлекеттік және ұлттық дамуды қарқынды жүргізіп биіктен-биікке өрлеп бара жатқан ел болып тұр. Мемлекет бұл орайда өзінің барлық мүмкіндігін толық іске қосқан. Ол мүмкіндіктер әр қазақстандықтың жеке дамуының қозғаушы күшіндей болары сөзсіз. Тек осынау ауқымды істе әрқайсымыз өз үлесімізді молайта түсу үшін жұмыла алсақ болғаны. Көзіқарақты адам Қазақстанның және мұндағы тұрғындардың болашағы жарқын екенін бірауыздан айта бастағанына біраз уақыт болды. Елдің дамуы да сол дуалы ауыздардың болжамдарына сай болып тұр. Тек енді осы жалпы дамуға әр жалқы жауаптымын деп сезініп жұмыс істеуі керек. Осылай істей алсақ, біз бағындырмайтын асу жоқ дер едім. Алла алдымыздан жарылқағай.

(Мақала «Дала мен қала» газетінен алынды, № 8 (439) 20 ақпан 2012 ж.)

Бұған дейін ғылым «қаражаттан шәліркесе», ғалымдар ашқан жаңалықтар өндіріске жолдама алудан ысырылып келсе, енді ондай тоқырау болмайтын болды. Ғылымды инвестициялаудың бірнеше арнасы жұмыс істей бастады. Мәселен ғылыми-зерттеулер үшін арнайы мемлекеттік мақсатты гранттар бөлу, мемлекеттік тапсырыстар бойынша ғылыми-зерттеу жобаларын жүзеге асыру, ғылымға бөлінетін қаржыны ғалымдардың өз екшеулерінен өткізе отырып бөлу, ақыр аяғында жекенің капиталын инвестиция ретінде тарту арналары пайда болды. Ашылған жаңалықтарды өндіріске енгізу ісі жеңілдей түсті. Бюрократиялық кедергілер жойылды. Қазір үкімет деңгейінде жоғары ғылыми-технологиялық кеңес жұмыс істейді. Бұл кеңес салалық ғылыми кеңестердің ұсыныстарын екшеуден өткізеді. Сайып келгенде, бәрінің де мүддесі ғылымды инвестициялау, жаңалықты өндіріске кідіріссіз енгізу жұмыстарын жүйеге түсірген, жемісті ететін бір жаңа арна болды. Ал Астанадағы Назарбаев Университеті осы саладағы тірек пункті қызметін атқармақ. Ғылымда лабораториялық зерттеу жаңалық сынақ конструкторлық жобалау өндіріс деп аталатын нақты тізбек тұтастықта жұмыс істеуі керек. Міне, бұдан былай біздің елде осы шарттың жүзеге асатын түрі бар. Себебі, бұған дейін бізде лабораториялық зерттеу, жаңалық бір бөлек жүргізілді. Ол жұмыс тек ғалымдардың ісі деп саналып, сынақ өз алдына бір бөлек жүргізілді. Конструкторлық жобалау мүлде болмады. Мұның салдарынан жаңалық өндіріске жетпей жатты. Енді, міне, ғылыми-зерттеу мен жаңалық жекелеген лабораторияларда жүзеге асырылса да жаңалықты сынақтан өткізу мен конструкторлық жобалау Назарбаев Университетінің арқалайтын жүгі болды. Демек, бұрынғы жоғымыз түгелденген соң жаңалықтардың өндіріске енуіне жол ашылады деп үміттенуге болады. Бұл жұмыстардың бәрін үйлестіретін үкімет жанындағы жоғары ғылыми-технологиялық кеңес. Қысқасы, ғалым лабораториясынан өндіріске дейінгі тізбек толығымен өмірге келді. Ал оның жемісін көру – уақыттың еншісі. Бізге ғылым туралы жаңа заңның Мемлекет Басшысының тікелей нұсқауымен дәл осылайша өмір ақиқатына айналуы үлкен үміт ұялатады. Қалай болғанда да отандық өндірістік экономика отандық ғалымдар жаңалықтарымен байлп, дамуы керек қой. Мәселен, алпыащы АҚШ мемлекетінің экономикасында «Селикон жазығы» қандай қызмет атқарса, біздің жоғарғы ғылыми кеңес сол маңызға ие болып сол жүкті көтереді деп ойлаймын. Ашығын айту керек, елімізде осы уақытқа дейін алты технопарк, ғылымның алты саласы бойынша жұмыс істеп келді. Енді ол технопарктердің қатары тағы да көбейеді деген жоспар бар. Міне, аталған орталықтың жемісін елге жеткізуді Назарбаев Университетімен үкімет жанындағы жоғарғы ғылыми кеңес болып жатса бұл Қазақстан дамуының қайнар көзі ретінде қарастырылып, олардың жұмысына тек қана сәттілік тілеу керек секілді.

Есіме 1997 жылы мемлекет билігі Ақмолаға көшкенге дейінгі жаңа заманның алғашқы құрылысы – «Бәйтерек» жиі түседі. Мемлекет Басшысы ең алдымен өндіріске берері шамалы осы «символдық» қызметі ғана бар дүниенің өмірге келуіне неге ынталы болды екен деп ойлаймын. Бұған дейін де айтып кеткенімдей 1997 жылы «Қазақстан – 2030» стратегиялық даму бағдарламасы жарияланған болатын. Алайда, басында бұл бағдарламаның өзін қалың бұқара түгіл сауатты деп аталатын топтағылардың өзі қалай қабылдағанын жоғарыда аз-кем айтып кеттім. Осыған қарамастан, Елбасымыздың біразға тосын көрінген осынау екі қадамы қазір жемісін беріп жатқанын баршамыз білеміз. Ендеше, бұлар «сәйкестік» емес, Елбасымыздың көкейінде әбден пісіп жетілген ұлан-ғайыр мақсат пен мүдденің қабысуы еді десек, ақиқатқа жақындай түсеміз. «Қазақстан – 2030» стратегиялық даму бағдарламасы алыс болашақты көздейтін алып жоба болса, «Бәйтерек» қалың бұқараны қиялдағы ғажайыпты ақиқатқа айналдыруға талпындыратын, биіктерді бағындыруға бастайтын бір қозғаушы күш секілді. Меніңше елін шешуші жорықтарға көтеретін қолбасшы сол бұқараның санасында серпіліс тудырып, рухын жанитын бір белгінің қажеттігін ойлады. Бұл белгі қасиетті «Бәйтерек» бейнесінде көрініс тапты. Қарап отырсақ, бір-бірімен көзге көрінгісіз алтын өзек арқылы байланысып жатқан Елбасының осы екі жобасы елді жеңістерге, биіктерге бастаудағы қозғаушы күш қызметін атқарған секілді. Бүгінгі күннің биігінде тұрып, сонау 1997 жылдан бері не тындырдық десек, бәрі көз алдымызда. Күйзелген елдің еңсесі көтерілді. Шаңырақ басқа, дастарқан асқа толды. Ешкімге белгісіз Қазақстан Республикасы төрткүл әлем түгел мойындаған мемлекетке айналды. Халықтың турмысы мен әл-ауқаты жақсарып, экономика тоқтаусыз даму арнасына түсті.

тауардың бұл түрін экспорттаушы ірі мемлекеттің бірі болары сөзсіз. Жетіншіден, елдің әлемдік рынокқа шығу жолы басты қажеттіліктердің бірі десек, бұл жағынан алғанда да сындарлы саясатымыздың нәтижесінде «айымыз оңынан туған» мемлекет болып тұрмыз. Бірыңғай экономикалық кеңістік мүшесі ретінде 170 миллион тұтынушыға тікелей шыға аламыз. Оңтүстік Шығысымызда 1,5 миллиард халқы бар Қытаймен алыс-беріс уақыт озған сайын ұлғайғаны соншалық, Қазақстан «Батыс Қытай – Батыс Еуропа» транзиттік тасымал дәлізінің өзегін төсеуші ел болды. Қысқасы, Елбасы белгілеп берген жеңіл биікке жету үшін қажеттіліктің бәрі бар, ал кейбір қажеттіліктер алға басқан сайын жасалып жатқан Қазақстанның болашағы жарқын деуші сарапшылардың қатары көбейе бастаса, бұл ақиқатты көре алғандардың пікірі деу керек. Орайы келгенде айта кетейін, «2010-2020 индустриалды-инновациялық даму» бағдарламасы қазір қолда бар бір байлығымызды сапалық жағынан жоғары деңгейгешығарып, ел байлығы мен тұрмысын онан сайын жасарта түсетін бір жоба болғалы тұр. Мәселен, кен байлықтарына бай Қазақстан күні кешеге дейін шет елдерге негізінен өңделмеген шикізат жөнелтуші аймақ болып келді. Ал жаңа бағдарламамыз жүзеге асқан кезде оның нәтижесі экспорттағы жаңа тауарлы өндіріс үлесін молайту арқылы халықтың күнделікті тұрмысынан көрініс табады. Біз енді кен байлықтарын экспорттаушы елден, шикі мұнай экспорттаушы елден таза өндірістік металдар мен минералдарды, полимерлерді көптеп экспорттайтын мемлекетке айналамыз. Сондықтан да кеншіден ұқсатушы фирмаларда жұмыс істейтін мамандардың жалақысы көп болатыны себепті тұрмыс жақсарады. Мәселен, темірдің кен топырақтарын экспорттағанда алатынымыздан гөрі таза темір сатқанда түсіретін табысымыз 2-3 еседей мол болады ғой. Ал мұнай экспорттағандағыдан соның өнімі полимерлерді сатқанда табатынымыз 10 еседей артық. Қорыта айтқанда, ел экономикасының сапалық жаңғыруы халық тұрмысына тек қана оң әсер ететін, ал ұлттық интеллектуалдық қасиетті жоғары деңгейге көтеретін бір серпінді жоба болары сөзсіз. Аграрлық салада да жоғарыда айтып кеткеніміздей еңбеккерлер табысының аз болуы негізінен шикізат сатып келгендігіміздің салдары. Енді бұл саланың экспортында таза бидай үлесі азайып, оның орнына ұн, нан-тоқаш, макарон, ет, шұжық, сүт секілді дайын өнімдер шыға бастаған кезде еңбек өнімділігі жоғарылайтындығы былай тұрсын, қосымша құны мол тауардан түсетін кіріс көлемі ұлғаяды. Мұның нәтижесі ауылдарда тұратын ағайындар өмірінен нақты көрініс табары сөзсіз. Жалпы алғанда осы кезеңге дейінгі өңгімедегі нақты мысалдардан мынадай қорытынды жасауға болады: «Қазақстан - велосипед ойлап табушы ел емес, өз мүмкіндігін экономиканың өңдеуші, ұқсатушы саласын дамытуға жұмылдыра отырып, содан түсетін қосымша құн кірісі арқылы ел дамуын жеделдетіп, халқының тұрмысын жақсартуға бағыт ұстанған мемлекет». Иә, біз бар болғаны қолдан келетін істі ғана өз жоспарымызға енгізген ел болып тұрмыз.

Дәл осы тұста отандық ғылым деңгейі қандай деген орынды сұрақ туады. Өйткені, еліміздің бұдан былайғы дамуы тек қана ғылымның деңгейімен өлшенбек. Бұл тұрғыдан алғанда да еліміз дтітгенге меже биігінен көріне алатынына сенім мол. Отандық химия, физика, инженерия, биология, микробиология, математика ғылымдары әлемнің кез келген мемлекеттеріндегі ғылыммен иық теңестіре алады. Бұлай деп батыл айтатын себебім, қазақтардан кезінде КСРО державасының стратегиялық бағдарламалары бойынша ғылыми-зерттеу жобаларына қатысып, әлемде теңдесі жоқ жаңалықтар ашқан ғалымдар және сол ғалымдар негізін қалаған кешенді мектептер бар. Отандық ғылым мектебі қазірдің өзінде теңдессіз нәтижелерін бере бастады. Мәселен, ядролық энергия өндірісі саласындағы жетістіктеріміз осы сөзімнің толық дәлелі болады. Сондай-ақ теміржол, көпірлер құрылысы салаларында да отандық ғалымдар өндіріске қазірдің өзінде үлкен пайда келтіруде. Бұл топқа отандық химия ғылымы саласындағы таланттарды да қосуға болады. Еліміздің химиктері дүниеге әкелген көптеген жобалар бұл күндері ел игілігіне айналып жатса, енді бірқатары өндіріске жолдама алған. Қай жағынан алғанда да біздің ғалымдар отандық экономиканы озық технологиямен байытудың тірегі болары сөзсіз.

Біз осы уақытқа дейін өмірлік қажетті үш тіреудің басын біріктіре алмай жүрдік. Білім – ғылым – өндіріс үштігінің басын қосатын нақты заң былтыр қабылданып, бұл күндері жұмыс істеп жатыр. Өндірісті дамытушы ғылымды инвестициялаудың халықаралық қалыптағы жүйесі енді біздің ел өміріне де ене бастады.

1 февраля 2012 года состоялся круглый стол на тему «Послание Главы государства: новый прорыв и основные приоритеты», организаторами которого выступили ректорат и кафедра всемирной истории и социально-политических дисциплин факультета истории и права ЗКГУ им. М.Утемисова. Участники круглого стола обсуждали очередное Послание президента страны своему народу «Социально-экономическая модернизация – главный вектор развития Казахстана».

Послание президента: больше внимания молодому поколению

Открывая мероприятие, доктор исторических наук, первый проректор ЗКГУ А.С.Тасмагамбетов отметил программный характер послания, имеющий десять основных направлений. Из них важным для вуза является качественный рост человеческого капитала, что предполагает особое внимание ко всем этапам образования, в частности, качеству образования в вузах.

Свое выступление Т.Т.Шайхиев, преподаватель кафедры всемирной истории и социально-политических дисциплин, посвятил теме «Қазақстандық модернизация - өлем көз тіккен үлгі» («Казахстанская модернизация – объект пристального внимания всего мира»), в котором дал краткий анализ политического и экономического положения и значения Послания для дальнейшего развития Казахстана.

Кандидат философских наук, доцент, завкафедрой всемирной истории и социально-политических дисциплин К.М.Науанова прочла доклад на тему «Повышение благосостояния народа как приоритетное направление социально-экономической модернизации Казахстана». Сейчас важным является тема занятости населения, как фактора благосостояния казахстанцев, которое имеет не только количественное измерение, но и качественные характеристики. Наш университет ставит своей целью формировать специалиста новой формации – конкурентоспособного на мировом трудовом рынке. А это, прежде всего, повышение качества преподавания в школах и вузах. Наш университет предлагает образовательные программы, качество которых соответствуют современным требованиям. Свидетельством этого выступает обучение студентов Астраханского госуниверситета в нашем вузе.

Другим примером креативного подхода к развитию инновационного образования является проект создания парка информационных технологий на базе центра информационных и образовательных технологий ЗКГУ им.М.Утемисова.

Благосостояние народа является заботой не только государства, но и граждане должны активно влиять на повышение своего благосостояния - вкладчики должны иметь возможность влиять на инвестиционную политику пенсионных фондов; человек должен заботиться о своем здоровье: «человек должен понимать, что ему не выгодно болеть». У нас бесплатное здравоохранение, но будущее - за страхованием в медицине, как это сейчас делается в пенсионных фондах. «Государство движется к народу», - резюмировала К.Н. Науанова.

На обсуждение круглого стола Н.М.Антонова, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономической теории и бизнеса, вынесла проблему повышения уровня человеческого капитала как фактора индустриально-инновационного развития Казахстана. «Человеческий капитал – не простое количество людей, работников простого труда. Человеческий капитал – это профессионализм, знания, информационное обслуживание, здоровье и оптимизм, законопослушность граждан, креативность и эффективность элиты и т.д. Человеческий капитал формируется, прежде всего, за счет инвестиций в повышение уровня и качества жизни населения. В том числе - в воспитание, образование, здоровье, знания (науку), а также в культуру, искусство и другие составляющие».

-Западно-Казахстанский государственный университет - это региональный ВУЗ, и наша основная задача - готовить

квалифицированные кадры для нашего региона, которых, как мы понимаем, не хватает. И нам надо работать в этом плане более целенаправленно, - было сказано в докладе.

Следующим на обсуждение был зачитан доклад Г.А.Ергалиевой, кандидата педагогических наук, завкафедрой общей педагогики, психологии, самопознания, на тему «Елбасы Жолдауындағы педагогтардың жаңа буындарын даярлау мәселелері» («Проблема подготовки педагогов новой формации в свете Послания»). Современные студенты и школьники сильно отличаются от их сверстников прошлых десятилетий. В связи с этим необходимо обновление учебного процесса, повышение уровня знаний самих преподавателей.

Свое мнение на тему «Елбасы Жолдауы – Қазақстан дамуының кепілі» («Послание Президента – основа гарантии для развития Казахстана») на круглом столе высказал студент 4-го курса специальности «Государственное и местное самоуправление» Н.Тажкенов.

Обсуждая выдвинутые докладчиками круглого стола вопросы и проблемы, М.Г.Кайырбаев, начальник отдела информационной политики и мониторинга СМИ, сказал, что ЗКГУ вполне по силам быть в числе передовых учебных заведений. Университет всегда готовил и готовит профессионалов. Доказательством тому немало известных людей, имеющих диплом нашего вуза. От имени областного актива он поблагодарил преподавателей за хорошую работу.

О том, что пункты Послания в жизни нашего университета обретают вполне реальные жизненные очертания, сказал проректор по научной работе и международным связям, доктор исторических наук, профессор А.К.Муктар. К примеру, решается жилищная проблема: строится новое общежитие для студентов, для молодых специалистов – жилой дом.

-Наконец мы всерьез говорим о воспитательной работе, - вступила в обсуждение проректор по воспитательной работе и социальным вопросам Т.М.Даришева. Воспитательный момент особым образом выделен в пункте повышения образования молодежи. «Необходимо воспитывать в молодежи патриотизм, профессионализм и высокую мораль. Только тогда мы получим достойное общество», - сказала Туймеш Малбагаровна.

По окончании обсуждения участники круглого стола приняли резолюцию.

Марта ДЖУМАГАЛИЕВА

Жолдау жолымен

Салауат КАЖИАХМЕТОВ,
биология және экология кафедрасы
меңгерушісінің міндетін атқарушы

Елбасының биылғы Жолдауы – халықты жұмысқа орналастыру, азаматтарды, әсіресе жастарды тұрғын үймен қамту, өңірлерді дамыту, халыққа қызмет көрсету сапасын жақсарту, сот және құқық қорғау жүйелерін жаңғырту, білім беру мен денсаулық сақтау салаларының сапалық деңгейін арттыру, зейнетақы жүйесін жетілдіру, индустриалдық-инновациялық даму шеңберін кеңейту, ауыл шаруашылығын дамыту сияқты мәселелерге жан-жақты, нақты талдау жасалынып, осы салалар алдында тұрған мақсат-міндеттерді айқындап беруімен ерекшеленді. Соның ішінде біз секілді білім беру саласының мамандары үшін биылғы Жолдау бірнеше ауқымды міндеттер жүктеп отыр. Атап айтар болсақ, бұл оқыту, білім беру ісінде қазіргі заманғы әдістемелер мен технологияларды енгізе отыру білім сапасын жетілдіру, педагог құрамының сапасын арттыру, алған біліктіліктерін бекіту, оқыту үрдісінде тәрбие беру мәселесін күшейту, қолға алу.

Бәсекеге қабілетті мамандар дайындау ісінде осы құндылықтарды әр сабақта, әрбір мерекелік және тәрбиелік шаралар барысында студент жастар бойына сіңіріп отыруымыз қажет. Жолдауда көрініс тапқан тағы бір мәселе – бұл жастардың қолжетімді тұрғын үйлермен қамтамасыз етілуі. Бұл да болашақ мамандарды жұмысқа тарту барысындағы өзекті мәселе. Жас мамандарға жан-жақты қолдау көрсетіліп, қолжетімді тұрғын үйлермен қамтамасыз етілсе, олардың да жұмыстары жанданып, еліміздің даму деңгейі одан сайын арта берері сөзсіз.

Елбасы Жолдауы алдымызға үлкен талаптар мен мақсаттар қойып отыр. Жолдауды жүзеге асыру әрбір қазақстандық үшін қасиетті борыш деп санаймын.

■ Мерейтой

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде оқытушы, педагогика ғылымдарының кандидаты, өнертанушы ғалым, Ы.Алтынсарин атындағы төсбелгі иегері Меңдіғаным Мергенбайқызы Нағымованың мерейлі 50 жасқа толуына орай мерекелік кеш өтті.

Ұстаз есімі ұлықталған мерекелік кешке Меңдіғаным Мергенбайқызының шәкірттері, университетіміздің мақтаншытары, облыс, республика көлемінде жоғары жетістіктерге жетіп жүрген бір топ өнер адамдары қатынасты. Кештің жүргізушісі, әрі ұйымдастырушысы Қуаныш Лабибулы Қисметов шара барысын мерейтой иесінің өнегелі өмірі жайында қызықты сауалдар қоя отырып, әдемі ербіте білді. Мерейтой иесін құттықтай келген университетіміздің әр түрлі жылдардағы түлектерінің арасында Мира Сүндетова, Шынар Каюпова, Таңат Жексенбаев, Тимур Тапалов, Мейірбек Қаберов, Миржан-Азиз Есқалиевтер, Жаңылсын Хасанова, Майра Хайдарова, Жігер Құмаров, Шынарбек Баубеков, Аслан Боранбаев, Айтемір Дәулетқалиев, Асланбек Шайхин,

Ұстаз есімі ұлықталды...

Гүлмира Утегенова, Альберт Ғазизжанов, Мұратжан Османов, Дастан Есентеміров, Раушан Қуанышалиева, Ислам Мықтыбаев, «Үш қоңыр» тобы сынды өнер әлеміне қанат қаққан талантты әншілер болды. Олар өз ұстаздарына деген шәкірттік алғыс сезімдерін жүрек жарды тілектерімен, әуелеген әсем өнмен жеткізді. Меңдіғаным Мергенбайқызы жүздеген шәкірттері үшін мәңгі жылулық пен парасаттың, шынайылық пен адамгершіліктің символындай.

Өмір өрнектері өзгеше өрілген ұлағатты ұстаз Меңдіғаным Мергенбайқызының 50 жасына арналған мерекелік кеш соңы мерейтой иесіне арналған әріптестері мен шәкірттерінің құттықтауларына ұласып, кеш көрігін қыздырды. Осынау кешті тамашалаған студенттер қауымы көп нәрсені саналарына сіңіре отырып, тәуелсіз еліміздің еркін ұландарын тәрбиелеуде бар қажыр-қайратын аямай жұмсап келе жатқан саликалы ұстазға деген ризашылық сезімдерімен тарапты. Көпшілік көңілінен шыққан аталмыш кеш ұстаз деген мамандықтың өзі - үлкен абайрой, ал жақсы ұстаз болу – мақтанш екенін тағы бір мәрте дәлелдеп берді.

Елдана АСЫЛХАНОВА

Елбасының биылғы Қазақстан халқына Жолдауына сәйкес 8-ші ақпан күні БҚМУ ғылыми кітапханасында «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты оқырмандар конференциясы өтті.

ЖОЛДАУ жастар назарында

Оқырмандар конференциясын университетіміздің ғылыми жұмыстар және халықаралық байланыстар жөніндегі проректоры Әбілсейіт Қапизұлы Мұқтар ашты.

Жиынға қатысқан студенттер, магистранттар Жолдауға қатысты өз ойларын білдірді.

Бүгінгі таңда елімізде білім сапасын арттыру үшін инновациялық технологиялар барынша енгізілуде. Білімнің халықаралық талаптарын меңгерудің маңызы үлкен. Өйткені бұл жас ұрпаққа сапалы білім берудің негізі болып табылады. Осы бағыттарға сәйкес ғылыми кітапхана іс-қызметі де қалыс қалған емес. Жаңа технологияларды енгізу қажеттігіне сәйкес, біздің университетімізде электронды кітапхана 2005 жылдан бастап студенттер мен оқытушыларға қызмет көрсетіп келеді. Қазіргі таңда жаңа компьютерлермен жабдықталып, электронды оқулықтармен студенттеріміз дәріс алуда. Жаңа ақпараттық технологияларды қолдану тәсілдері: электронды каталог, электронды оқулықтарды компьютер арқылы оқу, аудио-видео материалдар көмегімен, сондай-ақ, «ЭЛАР ПланСкан «А» жаңа толқындағы сканер аппаратының көмегімен ақпарат алып, қолайлы және тез арада оқырмандар сұранымын орындау үстіндеміз. Қажет басылымдарды электронды нұсқаға тез арада айналындыру жаңа толқындағы сканер ЭЛАР ПланСкан «А» сериясы аппаратының көмегімен жүзеге асып, кітапхананың электронды ақпараттық қорын кеңейтуде маңызы зор.

Ғылыми кітапхана тарихы мен іс-қызметі туралы ақпарат университет сайтының www.wksu.kz «БҚМУ сайттары» айдарында топтастырылған, өз www.library.wksu.kz электронды поштасы бар. Онда жүйелі түрде жаңалықтар, хабарландырулар, «Ғылыми кітапхана тарихы», «Жаңа әдебиеттер бюллетені», «Виртуалды көрме», «Библиографиялық көрсеткіш» бөлімдері беріліп, т.б. электронды ресурстар жарияланып отырады.

Ғылыми кітапхана электронды деректер базасы «Thomson Reuters Springer» компаниясының пәнаралық және аз мамандандырылған мәліметтер базасын қоса алғандағы «Web of Knowledge» атты мультидисциплинарлық электронды ғылыми-зерттеу платформасын пайдалану туралы келісімшартқа отырды.

Ғылыми кітапхана PQOT; РФФИ (Ресей зерттеу фундаменталды қоры) www.rfbr.ru; ҚР ҰАК (ҚР Ұлттық Академиялық Кітапханасы) www.kazneb.kz; POLPRED.com электронды мәліметтер базаларымен байланыс орнатып, электронды деректер базасын пайдалана алады.

Тоты-құс АЛИМБЕКЕРОВА,
ғылыми кітапхана директоры

Именно такого безапелляционного ответа должны добиться преподаватели Западно-Казахстанского государственного университета им.М.Утемисова от выпускников школ Западно-Казахстанской, Атырауской и Мангистауской областей. На это нацелена работа отдела профориентации, приема и связи с учреждениями образования (ОППСУО), работу которого возглавляет А.Аманбаев.

Куда пойти учиться? Да не вопрос - в ЗКГУ!

Одно из направлений работы отдела – выезд агитационных рабочих групп в школы области. За полгода работы отдела они посетили общеобразовательные школы Акжайыкского, Бурлинского, Бокейординского, Зеленовского, Казталовского, Каратабинского, Сырымского, Теректинского, Таскалинского, Чингирлауского районов. В орбиту профориентационных работ в этом году помимо школ Западно-Казахстанской области включены школы и колледжи Атырауской и Мангистауской областей.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде кәсіби бағдар, қабылдау және білім беру мекемелерімен байланыс бөлімінің ұйымдастыруымен 21-24 ақпан аралығында жоспарланған кестеге сәйкес қалалық мектеп оқушыларына арналған байқау тестілеуі болып өтті.

Байқау тестілеуі

Қазіргі таңда білім беру ұйымдарын бағалау, олардың нақты рейтингісін көрсету, оқушылардың және мұғалімдердің білім алуудағы жоғары нәтижелеріне талпынысын ынталандыру – Ұлттық бірыңғай тестісін өткізуді қажет етіп отыр. Мектеп түлектері арнайы төрт пән және қосымша таңдау пәндері бойынша сынақ тапсыруда. ҰБТ өткізілетін міндетті 4 пән: математика; Қазақстан тарихы; қазақ немесе орыс тілі (оқыту тілі); қазақ тілі орыс тілінде оқытатын мектептер үшін немесе орыс тілі қазақ тілінде оқытатын мектептер үшін; жоғары оқу орындарына қабылдаудың үлгі ережелеріне сәйкес таңдалған мамандықтарға байланысты пәндердің біреуі (5-пән ҰБТ кезінде көрсетіледі): физика, химия, биология, география, дүниежүзі тарихы, қазақ әдебиеті (орыс әдебиеті) және шет тілі.

Әрбір пән бойынша тест тапсырмаларының саны — 25 сұрақтан тұрады, сынақ уақыты — 3 сағат.

Оқушылар ұлттық бірыңғай тестілеуге дайындық ретінде жүргізіліп жатқан байқау тестілеуі кезінде сынақтың жүгі ауыр екендігін, әрине, жақсы көрсеткішке ие болу үшін жан-жақты оқу, көп іздену керектігін ұғынуда. Бүгінгі күннің басты талабы болып отырған бұл жайтты оқушылардың психологиялық дайындығының жақсы екендігінен де аңғаруға болады.

- Қалалық білім басқармасымен ұйымдастырылған бір апта көлеміндегі қалалық санаттағы жалпы білім беретін мектеп (мектеп-интернат, лицей) түлектері сынақ тапсырып өтті. Облыстық мектептердің оқушылары аудан орталықтарында байқау тестілеуінен өтті. Байқау тестілеуі талапкерлердің жергілікті жерде тест тапсырып, жоғары нәтижемен еліміздің кез-келген ЖОО-сына түсуіне дайындалуына мүмкіндік беріп отыр. Тест сұрақтары терең талданып, сараптаудан өткен. Тест сұрақтарына тек мектеп бағдарламасындағы сұрақтар енгізілген. Олардың ішінде жеңіл сұрақтар азайған, орташа деңгейдегі сұрақтар көбейтілген. Соңғы уақытта талапкерлердің техникалық мамандыққа деген ықпалы артып, физика, химия, биология пәндерін бесінші пән ретінде таңдауы көбейген. Мектеп бітірушілер үшін мемлекеттік грант конкурсына қатысу және республикамыздың жоғары оқу орындарына ақылы негізде оқуға түсу үшін шекті деңгей 60 балға дейін бағаланып отыр. Сынақ тестілеуден оқушылардың қанша балл жинағанын, балдарына сәйкес алған бағалары мен тест жауаптарын әр мектеппен байланыс жасап, жолдап отырмыз. Осы тиімді сәтті пайдалана отырып, мектеп оқушыларына әр кафедра жарнамалық ақпараттар беріп, үгіт-насихаттарын жүргізді.

Бақылау тестісі ережеге сәйкес жүргізілді, осы сынақ барысында ұялы байланыс телефонын және шпаргалка пайдаланғаны үшін сегіз оқушыны тест тапсырудан босаттық,- дейді кәсіби бағдар, қабылдау және білім беру мекемелерімен байланыс бөлімінің жетекшісі Асқар Аманбаев.

Оқушыларына жаны ашып, жіті көңіл бөліп,

Итогом полугодовой работы ОППСУО стало создание базы выпускников 2012 года, изъявивших желание поступать в наш университет, куда вошли контактные данные 720 учащихся трех вышеуказанных областей с указанием выбранного направления подготовки в вузе и пятого предмета ЕНТ для адресной работы с выпускниками.

610 школьников области посетили общеуниверситетский «День открытых дверей». Организаторы – отдел профориентации, приема и связи с учреждениями образования – планируют провести в феврале-марте такие дни по факультетам.

- Среди кафедр, активно работающих с выпускниками хочется отметить кафедру «Химия» (преподаватели Г.Г.Капанова, М.З.Хабдулхаликова, Д.Ж. Базарова), заведующую кафедрой «Физическое воспитание» М.Х.Темиргалиеву, и.о. заведующего кафедры «Общая педагогика, психология и самопознание» Г.А.Ергалиеву, декана естественно-математического факультета А.Б.Медешову, - отметил Асқар Саинович. - В то же время следует признать профориентационную работу некоторых кафедр неудовлетворительной.

В текущем 2011-2012 учебном году каждый преподаватель вовлечен в профориентационную работу, норма на преподавателя составляет 5-7 человек. Итоги будут подведены в августе 2012 года.

Марта ДЖУМАГАЛИЕВА

түлектердің жақсы көрсеткішке қол жеткізетіндеріне сенім артып отырған кезекші мұғалімдері мен ұстаздары өз ойларын былайшы өрбітті.

БАЛАҒАЛИЕВА Алтын Серікқызы, Серебряково жалпы орта білім беретін мектебі директорының оқу-тәрбие ісі жөніндегі орынбасары: - Емтиханға дайындық өте жақсы деңгейде өтті. Қыркүйек-қазан айларынан бастап барлық мектептерде тестілеу сынағы жүргізіліп жатыр. Балалар ҰБТ-да жақсы баға алуы үшін білім басқармасының қызметкерлері, аудандық, қалалық білім бөлімдерінің мамандары, мектеп мұғалімдері бірлесіп жұмыс істеуде. Қазір қай пәннен болмасын ҰБТ-ның орташа балы өсіп келеді. Қазіргі таңда айына екі рет балалармен тест жұмысын өткізіп отырмыз. Сабақтан кейін түс қайта сағат 15.00-ден 19.00-ге дейін оқушылар дайындалады. Тест өткеннен кейін оқушылар талдайды, талқылайды, қиын сұрақтар болса, дұрыс жауабын қарастырады. Ата-аналар да балаларына алаңдаушылық білдіріп, мектеппен тығыз байланыс жасап, әр сынақ қорытындысымен танысып отырады. Былтырғы жылмен салыстырғанда биыл оқушылардың талпынысы жоғары. Мектептен 14 оқушы әкеліп отырмын, солардың екеуі үздік аттестатқа үміткерлер. Биыл қабілеттері жоғары, зейіні тұрақталған оқушылар таңдау пәндерін нақты анықтаған оқушылар. Сондықтан биылғы түлектеріміздің жақсы көрсеткішпен оқуға түсулеріне үлкен үміт артып отырмыз.

ЖҰМАҒАЛИЕВА Орынгүл Аманжолқызы, №41 ЖОББМ тарих пәні мұғалімі: - Біздің мектептен 20 оқушы қатынасып отыр. Оқушылардың дайындығы жақсы. Материалдар жеткілікті, ата-аналар жағынан да қолдау жасалып отыр. Балаларының болашағына алаңдап, мектептегі дайындау тестісінен қалдырмай, қорытындыларынан хабардар болып отырады. Біздің мектептің балалары жан-жақты, білімге құштар, әрқайсысы облыстық, республикалық деңгейде өтіп жатырған пәндік олимпиадалардың, байқау, ғылыми жобалардың жеңімпаздары. Қадырболатов Аманат, Ақылбеков Қанат, Есентай Айдана, Халиоллұева Айнагүл, Серік Ажар секілді болашағынан зор үміт күттіретін дарынды оқушылар бар.

МҰРАТОВА Әйгерім, Ө.Молдағұлова атындағы ЖОББМ 11 «а» сынып оқушысы: - Мен бүгін бақылау сынағынан алған бағама көңілім толып тұрған жоқ. 81 балл жинаппын. Таңдаған пәнім - ағылшын тілі. Ағылшын тілі курстарына барып, әрі мектептегі ұстазым Мұхтарова Гүлдана Сәрсенғалиқызының жетекшілігімен дайындалдым. Дайындалған таныс сұрақтар да, қиын сұрақтар да кездесті. Әсіресе, ел тану бағытындағы сұрақтардың жауаптары шаттастырды. Бұл пәнді таңдауда ата-анамның, ұстаздарымның ықпалы болды, өзіме ұнайды. Осы тест тапсыру барысында кезекшілік еткен аға-апайлар қаталдау болды, еш қимылдатпады, орнымызды ауыстыруға, тест кітапшамызды алмастыруға, шпаргалка пайдалануға болмайды. Тест басталмай жатып бір оқушыны шпаргалка ұстағаны үшін шығарып жіберді. Осындай сәттерінен кейін ертеңгі тапсыратын тестке қорқынышпен қараймыз. Әркім өз білімінің күшімен тапсырып шығатындығын ұғындым. Әлі де дайындықты күшейтуіміз қажет.

Өз тілшіміз

Ректор блогы

Сұрақ—жауап

Қадірменді студент қауым және оқытушылар, университетіміздің сайтында ректорға жолдайтын сауалдарыңызды ректордың блогы терезесі арқылы үш тілде жолдай аласыздар. Студенттер көкейлерінде жүрген, оқуға, тұрмысына, басқа да мәселелерге қатысты өз сауалдарын жолдаған екен. Ректордың келісімімен университеттің басшылығы және сауалға қатысты мәселелерге жауап беретін бөлім жетекшілері жолданған сауалдарыңызды аяқсыз қалдырмай жауап береді. Біз солардың бірқатарын назарларыңызға ұсынып отырмыз.

Вопрос: Назгуль: - Здравствуйте. Мы, студенты педагогического факультета, хотели бы к вам обратиться с просьбой повысить нам проездные в связи с высокой оплатой за проезд. Просим рассмотреть нашу просьбу, надеемся, что она не останется без внимания. Заранее благодарим Вас за понимание. Психологи.

Ответ: Здравствуйте, Назгуль! Проездные пособия зачисляются на картсчета за счет средств областного бюджета. С вопросом повышения проездных пособий можно обратиться в Отдел образования г.Уральска по телефону: 25-40-48, 50-75-32

Сұрақ: Айгүл Саламатқызы: - Сәлеметсізбе? Кешіріңіз, мен осы оқу орнына биыл түстім. Осы оқу орнының сабақ кестесіне түсіне алмай жүрмін. Біз түгелге жуық сабақтың кезінде 6 группа болып отырмыз, жақсы, ол тек дәріс болса жақсы, ал СОӘЖ кезінде 43 адам қалай сабақ айтып үлгереміз? Аптасына 1 СОӘЖ болады. Мен өз басым сабақтан қалып кейін тапсырам, үлгермегендіктен. Сонда менің бос уақытым апайлардың бос уақытына кететін болса, мен қоғамдық жұмыстарға қалай үлгеремін. Әлі сабақ кестесі тұрақты емес, неге?

Жауап: Сабақ кестесінің үрдісіне сәйкес, кестенің құрылуы өзіндік жұмысқа байланысты тақ және жұп жұмаларына бөлініп, бекітілген графикпен тұрақты кесте шығарылады. Бекітілген графикте менеджмент мамандығы 09102 қазақ тобының кестесінде, №42 поток бойынша СОӘЖ 41 студентке өткізіледі. Ал СОӘЖ кредит санына байланысты 23 болса, ол 15 аптаға бөлгенде тең шықпайды, сондықтан тақ апта және жұп апта болып кесте тұрақты шығарылады. СОӘЖ сабағында 25-30 студент санына дейін біріктіруге болады және 50 студент санынан аспауы керек. Кредиттік оқыту технологиясы бойынша топтарда СОӘЖ сабақтарында 50 студентке дейін отыру рұқсат етіледі.

Вопрос: Yurist: - Асхат Салимович, здравствуйте! Я хотел бы узнать у вас о военной кафедре. В нашем университете она скоро откроется?

Ответ: Добрый день, благодарим Вас за обращение. Если Вы внимательно читаете наш блог, то мы уже давали ответ по такому же вопросу. Согласно Закону Республики Казахстан «О воинской обязанности и воинской службе» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 10.01.2011 г.) гл. 2 ст. 14 Военная подготовка граждан по программе офицеров запаса проводится на основе поступающего высшего образования в соответствии с государственным заказом на военных кафедрах. До 2008 г. на военной кафедре в ЗКАТУ на платной основе обучались студенты других ВУЗов, имеющих лицензию на образование, в том числе и студенты из ЗКГУ им. М.Утемисова. С 2008 г. по решению Министерства обороны на военной кафедре ЗКАТУ обучаются только студенты ЗКАТУ политехнического факультета и специальности «Ветеринарная санитария».

Вопрос: Нурсултан: - Хотелось бы узнать о конкурсе проектов на Грант ректора ЗКГУ, о которых рассказывали на дне открытых дверей. Факультет филологии, журналистика. Каковы темы, виды проектов, их сроки и условия сдачи? Огромное спасибо. Нурсултан Уразалиев.

Ответ: Добрый день, Нурсултан! По Вашему вопросу мы можем дать следующую информацию. Студенты, обучающиеся в университете на «отлично» и имеющие успехи в спортивной, творческой, общественной работе, по окончании 2 курса могут претендовать на конкурсной основе на получение именных стипендий – их 23. Наряду с этим успешным студентам с учетом социального положения выделяются и гранты ректора ЗКГУ или делается скидка в оплате за обучение. Подробную информацию можете получить по телефону: 50-44-20.

ХАБАРЛАНДЫРУ

Оқытушылар мен студенттер үшін университетімізде терапевт-дәрігер, кардиоматолог Досумова Татьяна Абдрахманқызы жұмыс жасайды. Өз денсаулығын тексертікі келетіндерге университеттің Студенттік көшесі, 1 мекенжайындағы студенттер жатақханасында орналасқан медициналық пунктке хабарласуларына болады. Анықтама телефоны: 51-41-64 (110).

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Для студентов и преподавателей в университете работает врач-терапевт, кардиоревматолог Досумова Татьяна Абдрахмановна. Желающие проверить состояние своего здоровья могут обращаться в медпункт, расположенный в здании общежития ЗКГУ, по адресу: ул. Студенческая, 1, тел.: 51-41-64 (110).

Р К Е Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

Р
К
Є
Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

8

Экономика - танымы терең сала

Экономика және басқару
факультетінің Жаршысы

Ұстаз келбеті

ҮЛКЕНГЕ - ҚҰРМЕТТІ, КІШІГЕ ҮЛГІ ТҰЛҒА

Жақсы мұғалім — бұл қай кезде де ең алдымен кәсіби деңгейі жоғары, интеллектуалдық, шығармашылық әлеуеті мол тұлға. Ол оқытудың жаңа технологияларын өмірге ендіруге дайын, оқу-тәрбие ісіне шынайы жанабырлық танытатын қоғамның ең озық бөлігінің бірі деп есептеледі. Және солай болуға тиіс.

Бүгінгі әңгіме жақсы оқытушы болумен қатар, тәжірибесі мол, оны теориямен ұштастырудың зор шеберлігі хақында болып отыр. Жаны ізгі, қашан көрсен де жүзінен шуақ төгіліп тұратын ұлағатты ұстаздардың бірі, құрметті азамат, көп жылдан бері ауданда, облыс көлемінде басшылық қызмет атқарған, бүгінгі таңда университетіміздің экономикалық теория және бизнес кафедрасының ғылым кандидаты, доцент Баетов Темірболат Мұхамбетұлы жайында.

Баетов Темірболат Мұхамбетқалиұлы Орынбор облысында 1940 жылы дүниеге келген. 1958-1961 жылдары Орал ауылшаруашылығын механикаландыру техникумын, одан кейін Ауылшаруашылық институтын тәмамдап, Москва қаласынан экономика мамандығы бойынша білім алып шықты. Еңбек жолын қарапайым тракторшы болудан бас-тап, бөлім бригадирі, бөлім басшысы, партком хатшысы, колхоз директорының орынбасары, совхоз директоры, Теректі ауданы әкімшілігінің басшысы қызметіне дейін көтерілді. Бірнеше жыл облыстық депутат болды. Темірболат ағайдың көп жылдық еңбегінің нәтижесін «Ленин Ордені», «Құрмет белгісі», «Адал еңбегі үшін» алған медальдарынан көруге болады. 2008 жылы Темірболат ағай доцент ғылыми атағын алды. Университетімізде «Мемлекеттік және жергілікті басқару» мамандығында оқитын студенттерге дәріс береді. Темірболат ағай бүгінгі таңда тәжірибесін теориямен ұштастырып, өз білгенін студенттерге үйретіп, сабағын қызықты етіп өткізеді. Әрқашан студенттерге ерінбей еңбек етуге шақырып, білімді шыңдауға күш салу керектігін айтып отырады. Студенттерге білім беріп қана қоймай, сараманнан өтуші студенттерге бағыт-бағдар беріп, үлкен көмегін тигізуде.

Мариям ЖҰМАҒАЛИЕВА,
экономика және басқару факультеті деканының
тәрбие ісі жөніндегі орынбасары

Путь льётся свет её души...

Магрипа Аубакировна Мансурова родилась 1 января 1949 года в пос. Аралтобе Джамбейтинского (Сырымского) района. После окончания в 1966 году школы №523 ст. Казахстан Бурлинского района поступила в Западно-Казахстанский СХИ на специальность «Бухгалтерский учет в сельском хозяйстве», в декабре 1970 года получила диплом с отличием с квалификацией «экономист по бухгалтерскому учету». С января 1971 года по октябрь 1975 года работала преподавателем экономических дисциплин в Уральском техникуме механизации сельского хозяйства. С октября 1975 года по август 2006 года работала ассистентом кафедры «Экономика соц. с/х», затем старшим преподавателем, доцентом, заведующим кафедрой, деканом экономического факультета ЗКАТУ им. Жангир хана. В период с 1980 по 1983 годы обучалась в очной аспирантуре Украинской сельскохозяйственной академии г. Киева. В 1989 году защитила диссертацию на соискание ученой степени кандидата экономических наук в НИИЭОСХ им. Г.Шлихтера. В 1992 году получила ученое звание доцента экономики.

С августа 2006 года является заведующей кафедрой «Менеджмент и маркетинг», «Менеджмент и ИТ», «Менеджмент и предпринимательство» ЗКГУ им. М.Утемисова.

За годы работы подготовила аспирантов Н.С.Калдыбекова, Р.С.Габдуалиеву (ныне доктор экономических наук) на соискание ученой степени кандидата экономических наук.

За время работы в ЗКГУ им. М.Утемисова М.А.Мансурова вела лекционные занятия по дисциплинам «Экономика предприятия», «Экономика зарубежных фирм», «Стратегическое планирование», «Организационное поведение» и т.д. Осуществляла руководство дипломными работами, а также магистерскими диссертациями по специальности 6N050600 - «Экономика».

Магистрант Д.Мергенов после окончания магистратуры поступил на обучение в Турцию – на докторантуру Ph.D. Под ее руководством успешно защитили магистерские диссертации Б.Адимов, А.Таниева, А.Кадырмухамбетова.

Во всех сферах народного хозяйства области и республики работают ее выпускники и дипломники, которые с большим уважением и благодарностью вспоминают Магрипу Аубакировну.

Магрипа Аубакировна – именно тот человек, который должен работать в сфере образования, она - ум, интеллект, эрудиция, грамотность, профессионализм и вместе с тем бесконечная доброта, чуткость, внимательность к коллегам, готовность прийти на помощь.

За многие годы совместной работы с ней мы узнали ее с разных сторон: это и заботливая мама, и жена, и бабушка. В ее большом уютном доме всегда доброжелательно и благодушно принимают гостей, ее фирменные манти - просто незабываемы, об этом скажет любой, кто хоть однажды попробовал их!

В преддверии приближающегося Международного Женского дня 8 Марта коллектив кафедры поздравляет Магрипу Аубакировну с замечательным праздником и желает ей крепкого здоровья, дальнейших творческих успехов и семейного благополучия.

**Коллектив кафедры
«Менеджмент и предпринимательство»**

МАТЕМАТИКА в нашей жизни

Математика занимает важное место в нашей жизни. Особенно в жизни экономистов. Представьте себе жизнь без математики, что бы вы делали? Как считали, делали расчеты?

Высшая математика – наука сложная и дается далеко не каждому. Но благодаря одному преподавателю каждый из нас смог раскрыть в себе математические способности. Этим преподавателем для нас стала **Гульсим Абдикаликовна Садыкова**.

Когда мы узнали свою будущую программу по математике, мы не могли поверить, что способны её усвоить. Но Гульсим Абдикаликовна на деле доказала, что мы способны на гораздо большее.

С первых учебных дней она отнеслась к нам с пониманием и смогла установить с нами контакт, что, кстати, получается далеко не у всех преподавателей. Понимая, что мы всего лишь первый курс, Гульсим Абдикаликовна помогла разобраться со сложной рейтинговой системой. Благодаря ей мы поняли, что баллы – это далеко не самое главное в процессе обучения, а по-настоящему важные знания.

Не смотря на то, что нам нравятся все наши преподаватели, Гульсим Абдикаликовна смогла внести в наши сердца любовь к себе и к высшей математике.

Гульсим Абдикаликовна не только искусно преподаёт свой предмет, но и глубоко сопереживает понимание нами этого предмета. Нас по-настоящему поразило разнообразие ее подходов и методик к каждому студенту.

Большое внимание Гульсим Абдикаликовна оказывала нашей подготовке к зимней сессии и интенсивно помогала нам готовиться к сложным тестам. И даже после окончания занятий она не оставила нас, и в день экзаменов пришла помочь и поддержать.

Мы благодарны Гульсим Абдикаликовне за то, что получили не только высокие баллы, но и знания, и желаем ей дальнейшего карьерного роста, здоровья и благополучия.

ГМУ 09106

Поговорим, ровесник!

ЧАДЕЖДА страны и родителей

Студенты – это проект, в который инвестируют наши родители. Почему я так говорю? Потому что родители для нас создали все условия, чтобы мы учились. Я хочу задать вам вопрос. Что вы делаете для того, чтобы оправдать надежду родителей?

Некоторые студенты для этого делают всё. Они учатся, сидят в библиотеках, отвечают на занятиях. А другие не прикладывают никаких усилий, для того чтобы оправдать надежды родителей.

Когда провели опрос среди студентов на тему «Как вы проводите свободное время?», одни ответили: «Мы сидим в библиотеках, учимся и получаем от этого огромное удовольствие». А другие ответили, что предпочитают отдыхать в клубах, развлекаться, общаться с друзьями.

Да, это ваша жизнь - вы сами знаете, как вам развлекаться, как вам жить. Но никогда не забывайте, что именно ваши родители верят в вас, надеются, переживают. И каждый из нас должен оправдать их надежды, стать человеком. Ведь именно мы – студенты, молодёжь - являемся будущим нашей страны, нашего Казахстана!

К.Б.ЖОЛАМАНОВА,
студентка гр.09108

Толғаныс

Алыста қалды арманым...

Қыстың қақаған түні...Түн баласы айдың аспан төріне шығып жайғасып алғалы қашан. Ал менің ұйқымды біреу ұрлап әкеткендей қанша дөңбеккісем де кірпіктерім айқасады...Меңіреу тыныштық...Күндізгі сапырылысқан тіршілік тобы түнгі ұйқы бесігінде тербеліп жатыр...Бәрі тып-тыныш, тек менің ойларым ғана маза бермей жатыр. Ойдың тұңғыш көк теңізінде жүрген сияқтымын. Ана ойдың толқыны тулап, мына ойдың толқыны жетем деп алдыңғысын қуалай жөнеледі...Ойланып жатып, сағынышым одан әрі күшейе түскендей...Иә,сағыныш. Манадан бері маза бермей, ұйқымды алып қашқан сылқым сағыныш екен ғой. Алдыңғы жазда балалық шақпен мәңгілік қоштасып, бал дәуреннің табалдырығын аттағалы бері осы сезім маған әбден үйір болып алды. Студенттік дәуреннің жаңа парақтары ашылып, жаңа оқиғалар жазыла бастаса да артымнан бір елі қалар емес. Маңғаз Маңғыстауымды, отбасымды және де арманымды сағындым...Туған жердің қадірін жырақта жүріп білгірсің деген сөздің мәні де осы-ау шамасы. Арман қуалап, бұлай алысқа кеткенімде Маңғыстауымды сағынамын деп ойлап па едім...Дәстүрге берік, нағыз қазақы иіс аңқыған жеті жұрт келіп, жеті жұрт кеткен менің Маңғыстауым...

Жүрекке жара салып, көңілге қаяу түсірген сағыныш... Кім-кімге де белгілі, сағыныш өткен күннің елесін еске түсіріп, болашақтың бұлдыр әлеміне қиял әлеміне сүйрей жөнеледі. Әсіресе, жүрегімнен ойып тұрып орын алған бір бейнені ойлағандым...Өткініш өмірдің ирелең-ирелең жолдарынан жолықтырған жалғыз жан. Сонау түкпірде жатыр, күтіп жатыр... Сықырлаған аяздың салқынынан жылытатын тәп-тәтті сағынышымды, алыста қалған арманымды сағындым.

Жадыра ЖАУМЫТБАЕВА,
экономика және басқару факультетінің 1 курс студенті

Тылсым дүние

Жаратылыстану-математикалық факультетінің жаршысы

▲ Наш юбиляр

Основанная в 1938 году Г.Е.Москалевым кафедра географии является одной из старейших кафедр ЗКГУ. Сегодня на кафедре географии работают 13 преподавателей, в том числе 4 кандидата наук - доцентов, из них три выпускника московской аспирантуры: кандидат географических наук, доцент В.И.Амельченко, Т.А.Терещенко, М.А.Галимов. Более 35 лет на кафедре географии трудится Татьяна Александровна Терещенко.

ЕІНІ ГеоГрафия

После окончания Казахского государственного университета в 1977 году Татьяна Александровна, уроженка Южно-Казахстанской области, по распределению была направлена в Уральский педагогический институт, на кафедру

географии, которой руководил Д.М.Чернышов. В учебной нагрузке были экономико-географические дисциплины и краеведение. Дисциплина краеведение дала возможность изучить город, познакомиться с известными людьми, которых она приглашала на мероприятия, проводимые на факультете. Тогда она и предположить не могла, что с изучением Приуралья будет связана вся ее дальнейшая жизнь.

После трехлетней отработки в институте - это было обязательное условие работы молодого специалиста того времени - собралась уезжать домой, в Южный Казахстан. Но судьба распорядилась иначе: было предложено поступить в целевую аспирантуру кафедры экономической географии СССР, географического факультета Московского Государственного университета им. М.В.Ломоносова. Ее педагогом и научным руководителем в аспирантуре стал

один из ведущих ученых Ю.Г.Саушкин. После смерти Ю.Г.Саушкина ее научным руководителем стал другой видный ученый - С.А.Ковалев, профессор, доктор географических наук. Диссертацию на тему «Экономическо-географические аспекты формирования кадров промышленности в Южном Казахстане» Татьяна Александровна доработает уже с ним.

В настоящее время с переходом ЗКГУ им. М.Утемисова на Болонскую систему обучения Татьяна Александровна осуществляет руководство магистерскими диссертациями. Ее магистранты являются успешными руководителями подразделений в нашем вузе. Это З.Г.Габдуллина, Б.С.Жумагалиева и многие другие.

В 2007 году на научной конференции в Санкт-Петербургском педагогическом университете им. А.И.Герцена Татьяна Александровна не только выступила с докладом на пленарном заседании, но и работала в составе жюри конкурса научных проектов школьников Санкт-Петербурга. Эту форму работы с учениками внедрила на кафедре географии. В этом году в апреле будет проходить пятый юбилейный конкурс научных проектов школьников нашей области «География в моей жизни», в которой работают три секции: на казахском, русском и английском языках.

С супругом, кандидатом биологических наук, доцентом кафедры теории и методики физического воспитания, мастером спорта, чемпионом республики и области по Президентскому многоборью Владимиром Леонидовичем Мельниковым вырастили двух дочерей,

Емдік қасиеті бар бөлме өсімдіктері

Жұпар иісті каллизия немесе күнделікті тұрмыста «золотой ус» деп аталатын өсімдік - коммелина тұқымдасына жатады, отаны – Мексика.

Бұл өсімдіктің екі түрлі өркені болады, біреуі тіке өседі, жапырағы жүгеріге ұқсас, екіншісі дұрыс жетілмеген, түтік тәрізді болып келеді.

Бөлме өсімдіктерінің ішінде кәдімгі традесканция және дихоризандраға ұқсас болып келеді.

Жұпар иісті каллизия өсімдігінің химиялық құрамы флавоноидтар мен микроэлементтерге және дәрумендерге бай.

Өсімдік шырынындағы жоғары белсенді зат бета-ситостерол зат алмасу процесі жұмысы бұзылғанда қарсы тұруға көмектеседі. Әр түрлі ауруларға - остеохондрозға, қан айналым жұмысын реттеуге, асқазан ауруларына, иммунитет көтеруге, тері ауруларына пайдалануға болады. Жапырағын ауырған жерге, күйкке, үскен жерге басуға болады.

Өкпесі ауыратын адамдар бөлмеде кемінде 3-4 құмырадағы гүлді ұстауға болады, себебі, клетка шырынындағы фитонцид ауаны тазартуға қатысады.

Күнделікті тұрмыста май, мазь, тұнба, сығынды даярлауға болады.

Майын даярлау үшін жапырағын, сабағын, өркенінен шырынын сығып алып, қалдығын кептіріп, ұсақтап турап оған зәйтүн майын қосады, күңгірт әйнек ыдыста, салқын жерде сақтап, 3 аптадан соң пайдалануға болады. Буын ауырғанда, тері ауруларына пайдалануға болады.

Тұнба даярлау үшін бір жапырағын жуып алып, бір литр салқын су құйып, қайнауға жеткізіп, 6-7 сағатқа қойып қою керек, содан соң пайдалануға болады.

Ж.С.ҚАЖЫМҰРАТОВА,
биология және экология
кафедрасының оқытушысы

которые ныне живут в Санкт-Петербурге.

Наш факультет и старейший ученый Татьяна Александровна Терещенко по праву гордятся своими учениками, выпускниками естественно-географического факультета, известными на всю страну людьми - депутатом Мажилиса Парламента **Е.Тарасенко**, бывшим премьер-министром, ныне акимом города Астаны **И.Тасмагамбетовым** и многими другими.

Ерсин АЙМАНОВА,
заместитель декана естественно-математического
факультета, преподаватель кафедры географии

▲ Пікір

ПРЕЗИДЕНТ ЖОЛДАУЫ - БОЛАШАҚҚА ДЕГЕН НЫҚ СЕНІМ

2012 жылғы 27 қаңтарда қазақ елінің тәуелсіздігінің үшінші онжылдығында Елбасы еліне «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту - Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Жолдауын жолдады. Жолдауда 2011 жылы ел экономикасы 7,5 пайызға өсті, ішкі жалпы өнім жан басына шаққанда 11 мың доллардан асты, бұрын сатылып кеткен активтердің бірқатар маңызды бөлігі мемлекет меншігіне қайтарылды, бұл - елбасымыздың жүргізіп отырған саясатының арқасы. Қазіргі кезде Еуропа елдерінің мүшкіл халі барлық елдерді де шошындыруда. Осы кезде Елбасының жаңа бағыт пен жаңғырту туралы Жолдауы халқымызды жігерлендіріп болашаққа үміт артты. Егеменді ел болғалы қойылған мақсаттар мен міндеттердің бәрін орындап келеміз. Мысалға алғанда, ең басты мақсатымыз елу дамыған елдің қатарына ену болды, жаңа қойылған мақсат бойынша біз 2015 жылға қарай табысы жоғары елдердің қатарына қосылуды көздеп отырған елміз. Жолдауды студенттермен талқылай отырып, оның жүзеге асырылуына қандай үлес

қоса аласыз деген сауалға студенттер, - өз білімімізді шыңдап, қазіргі өткізіліп жатқан электронды үкімет атты пәнді біздер ауылымызға барғанда немесе қаламызда өзіміздің көрші-көлемге, тума-туыстарға көрсетіп, қолдануды үйретуіміз керек. Осы тек қана бір пән арқылы біз еліміздің инновациялық дамуына кішкентай да болса үлес қосамыз, - деген пікірлерін білдірді. Осыдан еліміздің жастарының ынта-жігерін, елге деген ыстық ықыластарын, білімге деген құштарлығын көруімізге болады. Елбасының білімге қойып отырған талаптары мен жоспарлары - өте дұрыс шешім, қазіргі кезде біздің жастарымыздың қай жерде, қандай елде, қандай университетте білім алғылары келсе, соған барлық жағдай жасалып отыр. Бүгінгі таңда кеңінен қолданылып отырған академиялық ұтқырлық бағдарламасының да берері көп. Шетелдердің алдыңғы қатарлы озық білім беру университеттерімен ұстаздар мен студенттерді алмастырып оқыту бағдарламасы арқасында тәжірибе алмасу мүмкіндігі туып отыр. Елбасы: «Қуатты Қазақстан дегеніміз – бұл ең әуелі өңірлердің қуаттылығы

болып саналады. Елдің болашағы экономикадағы келешегі зор салалардың дамуымен байланысты. Бұл үшін алдымен жаңа зауыттар көп салынып, жаңа жұмыс орындары ашылып, әлеуметтік инфрақұрылым қарқынды дамуы қажет. Бүгінде әлемнің көп елдерінде осындай игі істер жасалуда. Мемлекет өз азаматтарының сондай қуатты өңірлерге қоныс аударуына көмек қолын созуы тиіс»-деп атап өткендей осы салалардың дамуы қазіргі студент, болашақ маман жастарымыздың келешегінің зор болатындығын кепілі болып отыр. Қорыта келе, жұмыла көтерген жүк жеңіл демекші, ел болып Президенттіміздің алға қойған мақсат пен міндеттерін қолдай отырып, осы бағыттардың орындалуына мемлекетіміздің әрбір азаматы өз септігін қосса деп тілейміз.

Жеңіс БАГИСОВ,
М.Өтемісов атындағы БҚМУ оқытушысы, магистр

Жолғау – өмірлік мақсат үңгеуі

1997 жылдан бері жыл сайын Елбасы өзінің Жолдауларын келешек экономикалық жоспар ретінде халыққа ұсынып келеді. Елбасы Жолдауын халық асыға күтеді. Өйткені, еліміздің болашақ дамуының негізгі бағыттары осы Жолдаулардан бастау алады.

Биылғы ұлт көшбасшысының «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту - Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Жолдауын жыл сайынғы дәстүр бойынша университет ұжымымен, студенттермен бірге ұйып тыңдадым. Жолдауда ел тәуелсіздігінің үшінші онжылдығындағы міндеттер сараланып, 10 нақты бағыт айқындалғаны белгілі. Студент ретінде, жаным жақыны - жетінші бағыт. Бұл - білім беру мен денсаулық сақтауға арналған бағыт. Дамыған қоғам - бұл біліммен қаруланған, әл-ауқаты жақсы және тату-тәтті өмір сүретін халық. Сондықтан, Жолдауда айтылған мақсат-міндеттер, алдымен, жастардың білім деңгейін көтеріп, бәсекеге қабілетті мамандар дайындауға кең жол ашады деп ойлаймын.

Елбасымыз болашақ еліміздің іргесін қалайтын жастарға үлкен үмітпен, сеніммен қарайды. Біз Елбасымыздың саясатын толығымен қолдай отырып, Жолдауды алға қойған міндеттерді жүзеге асыратын негізгі бағдарлама ретінде қабылдаймыз!

Ақбота БИСЕНҒАЛИЕВА,
жаратылыстану-математикалық факультеті,
экология мамандығы, 01305-топ студенті

Елбасы Жолдауының студенттер үшін маңыздылығы

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту - Қазақстан дамуының басты бағыты» атты тақырыбында он бағыттан тұратын Қазақстан халқына Жолдауын ұсынып отыр. Биылғы Жолдаудың студенттер үшін маңыздылығы жетінші бағыт, яғни білім беру саласы мен денсаулық сақтау саласын дамытуға, студенттердің білім алуына көптеген жағдай жасау мәселесімен қатар жастарды патриоттық, толеранттылаққа тәрбиелеу қуантады. Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде де Елбасы Жолдауын жүзеге асыру мақсатында түрлі шаралар жүргізілу үстінде. Ақпан айының 9-шы жұлдызында жаратылыстану-математикалық факультеті студенттері Елбасы Жолдауымен танысып, талқылады. Бұл кешке арнайы шақырылған құқықтық пәндер кафедрасының оқытушысы Батыров Алтай Батырұлы, дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер кафедрасының оқытушысы Хабиева Эльвира Серікбайқызы келді. Алғашқы болып Жолдауды қазақ тілінде құқықтық

пәндер кафедрасының оқытушысы Батыров Алтай Батырұлы таныстырып өтсе, кейін дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер кафедрасының оқытушысы Хабиева Эльвира Серікбайқызы орыс тілінде таныстырып өтті.

Кездесу барысында сұрақтар қойылып, факультеттің белсенді студенттері Айзада Тілепбергенова, Ақбота Бисенғалиева, Қуаныш Еслямов, Роза Хайруллина, Айбар Мурзабеков, Нұрлан Боранқұлов, Светлана Ағалиева Жолдау бойынша өз пікірлерін ортаға салды. Соңында М.Өтемісов атындағы БҚМУ тәрбие жұмысы бөлімінің жетекшісі Исатаев Мейрам Исатайұлы факультет студенттеріне Жолдауда жастардың орны айрықша екенін атап өтті. Еліміздің дамуына үлес қосып, аянбай қызмет етуіміз керек екенін айтты. Мемлекетіміздің дамуында тәрбие бағыты басыңқы болып табылатынын атап, болашақ мамандарға сәттілік тіледі.

Мөлдір АЙМАНОВА,
экология мамандығының 1 курс студенті

Р
К
Е
Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

9

За 80 лет существования нашего университета он не раз менял свое название. И лишь одно оставалось неизменной – высокая планка знаний, которую получали его выпускники. Именно они являются главной гордостью старейшего в стране учебного заведения, воспитавшего ученых, общественных и политических деятелей, бизнесменов и, конечно же, учителей, сеющих «разумное, доброе, вечное»!

Представляем вашему вниманию истории и воспоминания тех, кто гордо носит имя выпускника нашего славного вуза.

Р
К
Е
Н

Бесценное наследие вуза

В честь науки

- В педагогическом институте (ныне ЗКГУ им. М.Утемисова – прим. ред.) на геофаке я училась в 1957-1962 годах. Вот в нынешнем Послании президент Нурсултан Назарбаев говорит о функциональном образовании, о комплексном подходе к нему, так вот все это применялось в нашем институте еще в те далекие годы моего студенчества, - так началась совсем недолгая, но очень емкая по содержанию беседа с известной в нашей области женщиной, выпускницей Уральского педагогического института Розой Лукьяновной Кужековой. – Каждое слово наши прославленные преподаватели подкрепляли практикой.

Розе Лукьяновне ни к чему были заранее заготовленные мною вопросы, она знает, что сказать нынешнему поколению преподавателей и студентов. Она и сейчас еще остается неравнодушной, всегда востребованной, занятой. Она в курсе всего нового, что происходит в стране и мире. Поэтому мне осталось лишь записывать ее слова.

В.В.Иванов, доктор биологических наук, профессор, Почетный член Географического общества СССР – именно с его имени начала свой рассказ о студенческих годах Роза Лукьяновна.

- Какие это были занятия! Представьте лекцию столь маститого ученого. Как это

было интересно! Ведь он детально изучил растительность Северного Прикаспия. Он читал нам стихи о каждом растении, знал казахские названия каждой травинки, растущей в наших краях. С ним мы ходили в походы, потому что считалось невозможным знать растительный мир только по учебникам. Каждый студент должен был составлять гербарий. Каждую извилину порой невзрачных цветочков заставляла изучать О.Т.Кольченко. Она – просто роскошная женщина – целыми часами копалась с нами в земле опытного поля, каждый гербарий принимала лично.

Что ни имя в ее рассказе, то эпоха. Москалевы, К.Т.Турашев, Г.Ж.Сарсенгалиев – о каждом из них Роза Лукьяновна готова рассказывать бесконечно.

- Сарсенгалиев руководил нашей практикой. Бывало, выедем мы в район, в степь, ищем нужные растения, а преподаватель подбадривает: «Кто первым найдет, тому, МОЖЕТ БЫТЬ, поставлю зачет!» Вот мы и соревновались. М.В.Фрейд, геолог-минералог. До сих пор помню его лекции о соляных куполах, скорее похожие на фантастические рассказы. Ну, как такие знания могли не запастись в душу! Еще тогда он нам говорил, что в нашей области есть нефтегазоносный район. Химию нам преподавала Милица Вячеславовна Родина. Первокурсниками мы звали ее «Милиция».

Как сейчас помню. Она взяла мел и крупно написала на доске «Милица» и добавила: «Прошу запомнить!». С А.А.Цыганковым мы рассматривали нервную систему беспозвоночных. Не до брезгливости было, когда занятия были посвящены всем этим червячкам. Практические занятия он также проводил на природе. Мы выезжали на Челкар, где наблюдали жизнь животного мира края. Однажды, пролежав в кустах на берегу озера за изучением жизни черепах, мне удалось пронаблюдать, как черепаха откладывает яйца. Все это подробно записала в дневник наблюдений. Это было мое личное открытие. Нами, студентами, овладевал научный азарт, который однажды чуть не закончился трагически. С подружкой полезли на скирду сена, а там птенцы орлят в гнезде. Сколько радости было! Такая находка! Вдруг слышим – кричит преподаватель: орел! Как скатились, как спрятались от разъяренной хищницы, мы не помнили, да еще и получили нагоняй от преподавателя.

Незабываемой для студентки естгеофака стала, конечно, летняя практика. С группой студентов они объездили полстраны. Поездом, теплоходом, автобусом, а иногда и пешком они побывали, попутно знакомясь с жизнью и бытом людей, природой и промышленностью, культурой и историей, в Саратове, Астрахани, почтили память погибших в Сталинградской битве

на Мамаевом Кургане в Волгограде, посетили Тбилиси. Проехали по Военной Грузинской дороге, побывали на могилах Грибоедова, матери Сталина, Важи Пшавелы, пили целебную воду Боржоми из горных источников. Видели, как получается стекло на заводе по производству стекла в Беслане, наблюдали плавку на металлургическом комбинате в Рустави. Через Киев поехали в Москву. Всего не перескажешь!

- Мы сейчас говорим о патриотическом воспитании. Не читали нам по такой программе лекций. Мы ездили и по пути познавали, что такое любить свою родину, получали интернациональное воспитание без нравочений, а страницы истории страны мы видели собственными глазами. И все это нам предоставлял институт. Да и немного надо было студентам, проезд оплачен, останавливались в студенческих общежитиях. А ведь при этом мы вели свои научные работы, изучали растительный и животный мир.

- Только не думайте, - продолжила через мгновение разволновавшаяся Роза Лукьяновна, - что мы только про свою специальность и знали. В институте работали различные кружки: киномехаников, трактористов. На факультете у нас был создан Клуб культуры, на заседания которого приходили студенты со всего института. Наши преподаватели

рассказывали об искусстве, приглашались интересные, увлеченные люди. Темы заседаний были самые разные: читались стихи, проводились выставки художников-передвижников, выставка раритетных книг, которые еще хранятся в библиотеках ЗКГУ, незабываемы лекции Жунусова о космосе. И обогащенные таким багажом знаний мы шли учителями в школы. Кстати, известие о полете человека в космос мы услышали утром по радио, работая на опытном участке на заднем дворе института. Радость была настоящая, что я не выдержала, собрала сколько было денег у однокурсниц и побежала на почту, чтобы дать поздравительную телеграмму в «Комсомольскую правду». А там смеются, как же без адреса? «Да там разберутся!» - убеждала я их. И уже после, на торжественном митинге, я не без гордости заявила комсомольскому активу, что мы первыми в институте поздравили страну с полетом Гагарина в космос.

По окончании института Роза Лукьяновна, обладательница Знака ЦК ВЛКСМ КазССР, учительствовала в Дарьинской средней школе и до сих пор помнит своих пятиклашек. Но ее комсомольская организация направила в Высшую комсомольскую школу в Алматы, по окончании которой она руководила комсомольской жизнью молодежи города и области. Затем проучилась в Центральной Высшей комсомольской школе, работала по партийной линии. Была посланцем доброй воли на фестивале молодежи и студентов в Берлине.

- В этом году у меня получается двойной юбилей – 80-летие моего вуза и 50 лет моему выпуску. Со мной учились ученые Е.А.Агилев, А.З.Петренко, член Президиума Верховного Совета КазССР, депутат Магруфа Хайрушевна Батыкова. Хочу поздравить моих однокурсников и всех с таким замечательным праздником. И закончить наш разговор хочу пожеланиями в адрес нынешних преподавателей и студентов ЗКГУ пушкинскими нетленными словами:

«Хочу, чтоб в честь науки
Был песен хор и пушек гром!»

Нам же остается лишь пожелать многоуважаемой Розе Лукьяновне Кужековой здоровья и долгих лет жизни!

Формула счастья от депутата

В 1982 году получил диплом Уральского педагогического института им. А.С.Пушкина Ришат Увалиевич Хайруллин. Являясь руководителем ТОО «Родник», он уже второй раз избирается депутатом областного маслихата. Кроме этого в нашей области успешный бизнесмен известен как председатель татарского культурного центра, на свои средства восстановил старую Красную мечеть, организовал музей Габдуллы Тукая.

Беседа с ним происходила в короткий обеденный перерыв – дела. И с ходу:

- Студенческие годы – самые счастливые. Я учился на факультете общих технических дисциплин с дополнительной специализацией «Физика». С большой теплотой вспоминаю институтские годы и своих преподавателей Абилова Т.А., Суюншалиева Г.Ж., Фокина К.И. и многих других. А однокурсники? Летом 2011 провели встречу выпускников в Уральске. И вы не поверите – все мы состоялись, как личности, как профессионалы. Не потерялись. И залогом успеха для нас, и все мы это сейчас понимаем, была учеба в лучшем вузе области.

По окончании института, как и положено было в те годы выпускнику, Ришат Увалиевич два года отработал учителем физики в школе Чапаевского племсовхоза.

- Да и сейчас я педагог – в семье, в коллективе – это более 200 человек, в

общественной работе, - рассказывает о себе бизнесмен и политик Хайруллин, украдкой поглядывая на часы. Но нет возможности прервать с ним беседу, ведь у него на все свой взгляд.

О семье: - Главная в семье – мать. Отец кормит, содержит. Все остальное на матери. И поэтому считаю, что женщина непременно должна иметь педагогическое образование. И тогда двойная выгода – образованная женщина-педагог не допустит, чтобы ее дети учились плохо, к тому же сэкономить можно на репетиторах. Буду настаивать, об этом я всегда говорю, чтобы мой сын, когда вырастит, непременно женился на учительнице. В этом секрет хорошей семьи и успешности детей.

Об экономике: - Нашей области не стоит гнаться за Мангистауской и Атырауской областями, они в плане экономического развития шагнули далеко вперед. У нас другая миссия – мы должны стать духовным, культурным

и образовательным центром всего Западного региона. И со всей ответственностью заявляю, что ЗКГУ – один из лучших вузов Казахстана, главное богатство которого его преподаватели.

О патриотизме: - Не верю в слова, верю в поступки, сейчас все заболтали. Говорить о любви к Родине легко, надо что-нибудь сделать для своей малой родины, в своем городе, селе, на своей родной улице. И нести в своем сердце гордость за свою малую родину.

О дружбе: - В мое время было такое понятие, как студенческое братство. Если кого-то за неуспеваемость собирались отчислять, мы проводили комсомольские собрания, просили деканат об отсрочке решения, брали нерадивого студента на поруки, порой даже ругались за своего товарища. И результат – весь первый состав моей команды в бизнесе выпускники пединститута.

О счастье: - Моя формула счастья – это когда у тебя есть любимая работа, и она хорошо оплачивается. Нищета порождена комплексами, которые мешают успешности. Я за то, чтобы вернуть лозунг «Учиться, учиться и еще раз учиться!». К нынешним студентам обращаюсь: хочешь

быть успешным – получай качественные знания, и второе образование непременно должно быть юридическим. В бизнесе очень важно знать досконально законы.

- 80 лет – хорошая дата. Я от всей души присоединяюсь ко всем поздравлениям и желаю процветания моему родному университету. Новых научных открытий, терпения и талантливых студентов всем преподавателям ЗКГУ! – пожелал к юбилею Ришат Увалиевич.

- Оқырмандарымызға өзіңіз туралы, Орал педагогикалық институтында білім алған жылдарыңыз, еңбек жолыңыз туралы әңгімелеп берсеңіз?

- Орал облысы, Казталов ауданы, Әжібай ауылында дүниеге келгенмін. 1981 жылы Казталов ауданы Бірлік орта мектебін бітіргенмін.

Мен 1982-1987 жылдары А.С.Пушкин атындағы «Құрмет белгісі» орденді Орал педагогикалық институты болған жылдары оқып, жаратылыстану-география факультетін тәмамдағанмын. Қазір оқу орны Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті деп аталады.

Сол жылдары білім алған жастар оқуларын бітірген соң жолдамамен ауылдарға жұмысқа жіберілетін және мұның өзі болашаққа бастайтын есте қаларлықтай әдемі шара болатын. Жас маманға көтерме сыйлық беріліп, қызмет баспалдағымен өсуге де игі жағдайлар жасалатын. Мен өзін көтерме сыйлықақы алып, арнайы жолдамамен еңбек жолымды 1987 жылы Жаңақала аудандық Пионерлер Үйі директоры қызметінен бастап, кейін білім беру бөлімінде инспектор болып жұмыс жасадым.

Міне, сол шара бүгін «Нұр Отан» ХДП «Жас Отан» Жастар қанатымен, Қазақстанның ауыл жастары Одағымен келісілген және Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігімен бекітілген «Дипломмен ауылға» жобасы ретінде жалғасын тауып отырғанына қуанамын.

Жолдама уақыты біткеннен кейін

«Мен - БҚМУ түлегімін!»

Университетіміздің мерейтойы қарсаңында білім ордасынан қанат қағып, қажырлы еңбегімен биік белестерді бағындырған, зерделі, зиялы, А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының 1987 жылғы түлегі, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі, Халықаралық Көркемөнерпаздар одағының мүшесі, ұстаз, көптеген жауапты қызметтер атқарып, бүгінде Батыс Қазақстан облысының мәдениет басқармасы ұйымдастыру бөлімінің меңгерушісі қызметін атқарып отырған Қарабалина Сәуле Зайдағалиқызымен болған сұхбатымызды оқырман назарына ұсынып отырмыз.

1989 жылы туған жеріме оралып, Казталов аудандық білім беру бөлімінде әдіскер, А.Оразбаева орта мектебінде директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары, аудандық комсомол комитетінің екінші хатшысы, аудандық әкімшілігінің референті қызметтерін атқардым. Казталов аудандық мәдениет және тілдерді дамыту бөлімінің бастығы қызметін 5 жыл атқарып, 2009 жылы облыстық мәдениет басқармасына ұйымдастыру бөлімінің бастығы қызметіне ауысқанмын. Жеткен жетістігім де баршылық. 2006 жылы Қазақстан Журналистер одағының мүшелігіне, 2010 жылы «Бейбітшілік әлемі» Халықаралық қазақтворчестволық бірлестігінің қолдауымен Халықаралық Көркемөнерпаздар одағының мүшелігіне қабылдандым.

- Дәріс берген ұстаздарыңыз, олар кандай қасиеттерімен есіңізде қалды?

- Мен оқыған 112-ші топтың жетекшісі 5 жыл бойы тәжірибелі ұстаз Александр Айтжанұлы Жұбанов болды. Жанашырлық танытып үнемі қасымыздан табылатын. Әлі күнге көргенде сәлемдесіп тұрамын. А.Галимов, А.Тұрашев, Е.Байшығанов, С.Мұдатов, Х.Болатова, А.Бақтығұлов, Г.Молдашева, Т.Цыганкова есімді талабы зор, тәлімі мол ұстаздар қауымынан дәріс алған мен - БҚМУ-дың түлегімін!

- Қызықты есте қалған сәттеріңіз?

Студенттік өмірдің өзі қызыққа толы болды ғой. Ұстаздардың талабы ма әйтеуір геофактың қай курсы студенттері болса да кітап оқудан бас көтермейтін. Бір қызығы басқа факультеттерге қарағанда біздің факультеттің студенттері би кештері дегенді білмей түнімен сабақ оқытынына әлі күнге таңым бар. Өзім куә болғандай бір кабинетте жоғары курс студенттері би өткізіп жатса, біз келесі кабинетте генетика, геология пәндерінен зәчет тапсырып отыратын кездеріміз болған. Құлағымызда музыка үні, жүректе сынақ нәтижесі деп жүрген кездеріміз шынында қазір қызық та ыстық көрінеді маған!

- Мектепте, одан соң студенттік кезең, емтихан тапсыру, сынақ тапсыру қалай болатын еді?

- Кеңес дәуірінде мектеп бітірген түлектер мектептегі 5-11 сыныптар аралығындағы кітаптарды оқып, билет арқылы институтқа емтихан тапсырып оқуға түсетін, абитуриенттер комиссия мүшелерінің алдында сұрақтарға жауап беріп сабақ айтатын. Сабақ білмегендер оқудан құлап кететін.

Қазір мектеп оқушылары сөйлемейді, білімді болса қағазбен үнсіз тілдесіп тестімен сынақтан өтеді, мектеп бітіріп тестілеу нәтижесімен оқу орындарына түседі.

Болашақта жаңа заңнамаларға сәйкес мектептердегі Ұлттық Бірыңғай тестіні екіге бөлу жоспарлануда екен, яғни мектеп бітірушілер аттестат алу үшін не жазбаша түрде, не тест тапсыратын болады, ал, жоғары оқу орындарына түсем дейтін балалар бөлек кешенді тест тапсыратын болады дейді. Қандай болғанда да білімді ұрпақ тәрбиелеудің жолдары дұрыс болса екен. Біздің геофакта оқыған студенттердің білімі өте жоғары деңгейде болатын. Мұғалімдер де тәжірибелі, талапшыл еді, алдымен тәжірибе сабағы өтіп, артынан теориялық түрде сынақтан өтетінбіз. Осының барлығы біліміңді шыңдайтын. Бірінші курстағылар арасында институт бойынша білім жарысы болатын, біз жеңімпаз атанып Прибалтика еліне саяхатқа жолдама ұтып алып, тобымызбен аралап келгеніміз әлі күнге естен кетпейді. Осындай қолдау көрсетілетін.

- Жастайыңыздан шығармашылықпен айналысып келесіз, мақалаларыңыз «Қазақстан пионері», «Лениншіл жас» газеттерінен бастау алыпты. Тіпті, бір топ өлеңдеріңізге жерлес, белгілі сазгерлер ән де жазыпты. Сіз, жаратылыстану мамандығын бітіргеніңізбен,

өнер саласында жұмыс жасап келесіз. Оған не себеп?

- Мектеп қабырғасынан ақын Ф.Оңғарсынова, А.Бақтыгерееваның өлеңдерін сүйіп оқитынмын. Тіпті, М.Мақатаев, Қ.Мырзалиев өлеңдерін жаттап өстім. Ш.Қалдаяқов, Ө.Бейсеуов, И.Жақановтың әндерін тыңдағанды ұнатамын. Қазақтың тәрбиелік мәні зор дәстүрлі әндерін, құдіретті күйлерін тыңдағанда қазақ болып туылғаныма мақтанамын. Өнер жолы жақын болғандықтан ба Жаңақала, Казталов аудандарында әр түрлі жауапты қызметтерде жүрген кезімнен мәдени шаралардың ұйымдастырылуына қатысып, мерекелік кештердің сценарийлерінің дұрыс жазылуына атсалыстым. Өзіме жүктелген жұмыстарға жауапкершілікпен қарап, елдің игілігі үшін мәдени ағарту саласындағы қызметімнің еленгені болар, өнерге деген адал сүйіспеншілік мені осы қызметке алып келді.

- Бүгінгі күнгі студенттердің бойынан қандай қасиеттерді көргіңіз келеді?

- Егемен еліміздің ертеңі - білімді ұрпақ екені баршамызға белгілі. Жазушы Жүсіпбек Аймауытов: «Мамандықтың жаманы жоқ. Бірақ, оның кез келгеніне икемділік қажет. Бұл — жай күнелтудің, тамақ асыраудың ғана жолы емес, бұл үлкен өнерді, зор шеберлікті қажет ететін нәрсе» деген екен. Бұған қарап, қандай мамандық иесі болудың қай заманда да маңызын жоймағанын түсінуіміз қажет.

Сондықтан студенттік жастардың парасатты, іскер, білімді болғанын және олардың бойынан үлкенді сыйлап, кішіге қамқор бола алатын қасиеттерін көрсем деймін.

- Білім алған шаңырағыңыздың мерейтойы қарсаңында оқытушылар қауымына, жастарға айтар тілегіңіз?

- Мен оқуға түскен жылы институттың 50 жылдығын қыркүйекте атап өткізгені есімде. Содан бері міне, 30 жыл өтіпті. Талай мықты шәкірттерін қанат қақтырған алтын ордамыздың мерейтойының атап өтілетініне өте қуанамын. Сүйікті оқу орнымның ұстаздарына қазақ елінің мәртебесін биіктетер жастар тәрбиелеудегі еңбектеріне табыс, студенттерге білімді де білікті маман атанар сапарларына сәттілік тілеймін!

- Сұхбатыңызға рахмет! Еңбегіңіздің жемісін көріп, елдің ықыласына бөленіп жүре беріңіз деген ақ тілегімізді жолдаймыз!

-Не сидите на месте, двигайтесь во всех направлениях, вся беда – в лени. Помните слова Заболоцкого: «Не позволяй душе лениться, чтоб в ступе воду не толочь, душа обязана трудиться и день и ночь, и день и ночью!» Диплом университета – не просто корочка, этот документ дорог наполняемостью. Преподавателей и весь коллектив Западно-Казахстанского государственного университета имени Махамбета Утемисова от души поздравляю с юбилеем и желаю дальнейших успехов и здоровья и процветания!

-Спасибо.

Не позволяй душе лениться

Так получилось, что Сергей Николаевич Ильин, имея диплом Уральского педагогического института, в котором он учился с 1984 по 1991 год с перерывом на службу в армии, ни дня не проработал в школе. Хотя, поступая на специальность «Физика и информатика» естественно-математического факультета, собиравшись стать школьным учителем. Еще будучи студентом мечтал с однокурсниками о создании своей школы, где будут применяться новые идеи, прогрессивные методики. Время для этого было самое подходящее – перестроечное.

-Диплом об окончании педагогического института я получил в 1991 году. Это было время, которое сейчас называют «лихими девяностыми». До создания дела всей моей жизни я, как и многие люди того времени, челночил, торговал пряниками, выживал, одним словом.

-Сергей Николаевич, какой была студенческая жизнь конца 80-х?

-Студенческие годы были самые яркие. Мы стояли у истоков возрожденного движения КВН. Наша институтская сборная команды КВН «била» команды Алматы, российских вузов. Искрометный юмор, выдумка сопровождала нас всегда. Меня тогда избрали третьим секретарем комсомольской организации института по культурмассовой работе, был в самой гуще жизни института. Это сейчас можно составить программу выступления команды КВН, лишь обратившись к Интернету. И получается не смешно, уж пусть не обижаются нынешние КВН-щики. Интернет – лишь довесок, знаний из него почерпнуть нельзя. Главное – это чтение книг, оно формирует мировоззрение человека.

-Вы были активистом, комсомольским вожаком. А на учебу время оставалось?

-Сначала ты работаешь первые полгода на свои знания, а потом эти знания все остальное время работают на тебя.

Эта шутка старшекурсников не лишена здравого смысла. Поначалу было, естественно, нелегко. Но наш замечательный куратор Наталия Владимировна Мырина не давала нам расслабляться. Она умела настроить нас на учебу. «Физика и информатика» - сложная и интересная специальность. Незабываемы лекции Кузьмичевой Александрой Егоровны, занятия Мулдағалиева Вали Садыковича. Отдельно в памяти хранится имя Виктора Кирилловича Зареченца с кафедры ИВТ. Так что про учебу мы тоже не забывали, потому что было по настоящему интересно на занятиях.

-Сейчас вы преуспевающий бизнесмен. О пяти годах обучения в педагогическом вузе не жалеете?

-Я директор ТОО «Полиграфсервис», к нам обращаются клиенты не только из Уральска, но и из Актау и Атырау. Без лишней скромности могу сказать – мы лучшая в Уральске типография. А об учебе я не только не жалею, но считаю, что институт стал основой и крепким фундаментом, на котором я построил свой бизнес. В институте мы учились общаться с людьми, иметь на все происходящее свое мнение, правильно налаживать контакты. Активная жизненная позиция помогла не бояться нового. Именно институтские друзья позвали меня в бизнес. Это выпускник нашего института Александр Брикс – в студенческие годы был секретарем

комсомольской организации вуза, создавший одним из первых в Уральске малое предприятие «Караван». Это и Анатолий Чудаев, окончил геофак, комсомольский активист, впоследствии был третьим секретарем горкома комсомола Уральска. Все, кто тогда «варился» в гуще институтской жизни, стали преуспевающими, успешными людьми. Причем успех нашего поколения был в хороших знаниях, которые нам давали преподаватели.

-Какова роль педагогики в Вашей жизни?

-Прежде всего, мы супругой Светланой, тоже выпускницей Уральского педагогического, 8 лет проработавшей в школе, воспитываем двух сыновей. Кроме этого, под моим руководством работает коллектив – это около 40 человек. Тут точно без педагогики не обойтись. За 15-летнюю деятельность нашего ТОО ни один сотрудник не ушел, народ только прибывает. Каждый новый человек должен влиться в коллектив, привнести в работу новое, обучиться, чтобы расти профессионально. Кредо моей жизни – «Работа и учеба».

-Какими будут Ваши поздравления нынешним студентам ЗКГУ им.М.Утемисова?

Страницы подготовили
Марта ДЖУМАГАЛИЕВА и Гулсая ШЫНТЕМИРОВА

Р
К
Е
Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

11

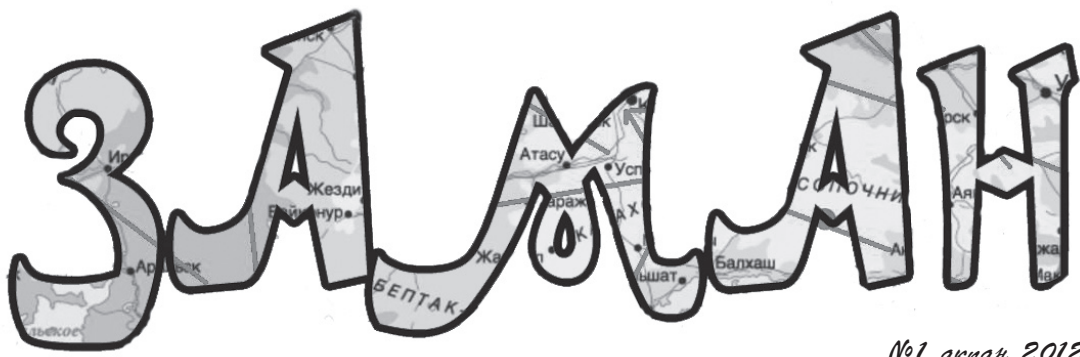
Р
К
Е
Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

12

Әр ғылымның түр шарты - ақпарат

Ақмолла

№1, ақпан, 2012 жыл

Тарих және құқық факультетінің жаршысы

Обсуждение Послания Президента Н.Назарбаева народу

А НАЧАЛА КОЕНЫ ОБОИ

Важнейшей задачей казахстанского общества является формирование у молодежи высокого патриотического сознания и активной жизненной позиции, воспитание чувства осмысленной гражданской солидарности и сопричастности к событиям, происходящим в стране. Вместе с тем, для более глубокого осмысления молодежью общественно-политических процессов необходима активная информационная и методическая работа.

В Послании определена общая стратегия развития страны, обозначены основные задачи развития казахстанского общества. Профессорско-преподавательский состав факультета истории и права принял активное участие в работе по разъяснению и обсуждению этого документа. Кафедра всемирной истории и социально-политических дисциплин выступила организатором круглого стола на тему «Послание Главы государства: новый прорыв и основные приоритеты», который состоялся 1 февраля 2012 года. На обсуждение были вынесены различные аспекты и проблемы развития казахстанского общества, затронутые в Послании. В работе круглого стола приняли активное участие ректорат университета, преподаватели различных факультетов и студенты. В период с 8 по 10 февраля преподаватели факультета А.Ш.Журасова., Г.Б.Мулдашева, А.Ж.Аменов, Т.Т.Шайхиев, Э.С.Хабиева, А.Б.Батыров, М.Р.Аманбаева, Д.Б.Абулкасова проводили встречи со студентами других факультетов ЗКГУ им. М.Утемисова для разъяснения Послания Главы государства.

9 февраля состоялась встреча со студентами на факультете истории и права.

Основной доклад по разъяснению содержания Послания был сделан ветеранами факультета доцентом

Х.И.Кужабергеновой и доцентом Т.Д.Шокабасовым. В очень доступной и интересной форме они смогли донести до студентов суть Послания, обратили внимание на то, почему президент уделил столь важное место тем или иным аспектам развития казахстанского общества. Отлично, что студенты проявили живой интерес к обсуждению. Они задавали вопросы, касающиеся проблем трудоустройства молодежи, реформирования судебно-исполнительской системы в Казахстане, интересовались пенсионным обеспечением граждан РК и т.д.

Обсуждение Послания — это только начало пути, впереди большая работа по реализации его основных направлений, и поэтому необходимо мобилизовать все силы для их претворения в жизнь!

Гульнар ЕСЕЕВА,
заместитель декана по воспитательной работе
факультета истории и права

2012 жылдың 15-17 ақпан күндері Астана қаласында «Этносаясаттың жаңа тегеуріндері мен міндеттері: реттеу, басқару және мониторинг технологиялары» тақырыбында семинар-тренинг өтті. Семинар-тренингті Қазақстан Халқы Ассамблеясы, Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы мемлекеттік басқару Академиясы мен Этносаралық және конфессияаралық қатынастар саласын зерттеу орталығы бірлесіп ұйымдастырды. Семинар-тренингтің басты мақсаты ҚР Президентінің 2012 жылғы 27 қаңтардағы халыққа Жолдауы аясында мемлекеттік қызметкерлердің, этномәдени және басқа да қоғамдық бірлестіктер жетекшілерінің тегеуріндер мен қатерлер жағдайында этносаралық және конфессияаралық қатынастар саласындағы кәсіби білімі мен біліктілік деңгейін арттыру болып табылды.

Ауқымды Астана сапары

Семинар-тренинг жұмысына Қазақстан халқы Ассамблеясының ғылыми-сараптамалық кеңестерінің жетекшілері, Ассамблея мүшелері, облыстардың этномәдени және басқа да қоғамдық бірлестіктердің жетекшілері, сондай-ақ жергілікті атқарушы органдардың, министрліктер мен ведомстволардың этносаралық және конфессияаралық қатынастар мәселесімен айналысушы басшылары мен мамандары және ЖОО-ның этносаралық және конфессияаралық қатынастар мәселелерін зерттеумен айналысушы оқытушылар қатысты.

Семинар-тренинг жұмысы барысында төмендегі мәселелер жан-жақты ғылыми-теориялық негізде қарастырылып, әрі қолданбалы-тәжірибелік ұсыныстар мен кеңестер берілді. Семинар-тренинг барысында талқыланған мәселелер: превентивті мемлекеттік этносаясаттың теориялық және практикалық құрылымдарын сипаттау; этносаяси саланы тегеуріндер мен қатерлер жағдайында басқарудың қазіргі технологияларының рөлі мен мәні; мемлекеттік басқару органдары мен қоғамдық ұйымдардың елдің саяси тұрақтылығын бекіту және қазақстандық

қоғамды біріктіру жолындағы реттеуші арақатынасының қағидалары, әдістері, шаралары, ұйымдастыру түрлерінің шаралары; орталық және жергілікті атқарушы билік органдарының этносаралық және конфессияаралық қатынастар саласындағы тегеуріндер мен қатерлерді анықтау мәселелері бойынша мониторинг, басқару, реттеу жүргізудің жаңа технологияларын қолдануға байланысты қызметтерінің келешегі туралы пікір және тәжірибе алмасу шаралары.

Семинар-тренингтің профессор-оқытушылар құрамы Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы мемлекеттік басқару Академиясы мен еліміздің басты ЖОО-ның және Батыс Еуропа елдерінің зерттеу орталықтарынан келген мамандардан жасақталды.

Семинар-тренинг дәріс - әңгіме, пікірталастар, тренингтер, практикалық сабақтар мен дөңгелек үстелдер түрінде өтті. Әсіресе, ҚР Парламенті мәжілісі депутаттары К.Н.Бұрханов, Р.У.Ким, А.С.Мұрадов, Н.Д.Нестерованың қатысуымен ұйымдастырылған «Әлеуметтік-экономикалық және қоғамдық-саяси модернизация жағдайында Ұлттық бірлік Доктринасын жүзеге асыру» атты тақырыпта өткен дөңгелек үстел семинар-тренинг тыңдаушыларына этносаралық және конфессияаралық қатынастар саласындағы тегеуріндер мен қатерлерді анықтау мәселелері бойынша мониторинг, басқару, реттеу жүргізудің жаңа технологияларын қолдануға байланысты аса зор көлемде ғылыми-теориялық мәліметтер мен қолданбалы-тәжірибелік іскерлік ұсыныстар берді.

Жалпы, «Этносаясаттың жаңа тегеуріндері мен міндеттері: реттеу, басқару және мониторинг технологиялары» тақырыбында семинар-тренинг өте жоғары ғылыми-теориялық және қолданбалы-тәжірибелік деңгейде өтті. Семинар-тренинг аяқталған соң, тыңдаушыларға бекітілген үлгідегі сертификаттар тапсырылды.

Тұрар ШАЙХИЕВ,
дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер
кафедрасының оқытушысы

Жас қалам

Бүгін де ақтарылсын жырым нұрдан
Қозғайын тарихыңды тұғырыңнан,
Осынау сан-саналы білім орда,
Ғылымменен өз ортасын жылындырған

БҚМУ - менің алтын болашағым
Студентке ғылым берер, білім қуған,
Жарыс қылдық ақыл барда санамызда,
Әнші де, күйші де бар арамызда,
Оқырман қош келдіңдер деп айтамыз
Осындай кереметтей оқу орны БҚМУ-ға

Қалған соң саналы елге, жарап бүгін
Басайын қадамымды санап бүгін,
БҚМУ-дың бүгінгі ұйымдастырушысы
Мен боламын Ербол атты талапты ұлың.

Ербол Куанышев,
құқықтану мамандығы, 08102-топ

Құттықтаймыз!!!

Ахметова Ұлжан

Төлегенқызы 1967 жылы 20 ақпанда Атырау облысы, Махамбет ауданының Бейбарыс ауылында дүниеге келген. 1984-1989 жылдары Гурьев педагогикалық институтының тарих-филология факультетін тәмамдап, алғашқы еңбек жолын Атырау облысы, Индер ауданына қарасты Елтай ауылындағы орта мектепте мұғалімдік қызметтен бастаған. Ғылым жолын 1996-1997 жылдары Қостанай қаласындағы «Алдамжаровтың ғылыми-зерттеу және мәдени-ағарту орталығының» ғылыми қызметкері болып бастап, 2002 жылы «Арынғазы Әбілғазыұлының қоғамдық-саяси қызметі (1786-1833 жж.)» атты тарих ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алу үшін даярланған ғылыми диссертациясын қорғаған. Ал 2010 жылы «Орынбор ғылыми мұрағаттық комиссиясының құрылуы мен қызметі (1887-1918 жж.)» тақырыбындағы ғылыми жұмыспен тарих ғылымдарының докторлығын қорғаған. Қазіргі кезде М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың ҚР тарихы кафедрасының аға оқытушысы. Ұлжан Төлегенқызы Қазақстан тарихы курстары бойынша дәрістер оқып, семинар-кеңестерде өзіндік ой-пікірлерді жеткізіп, қоғамдық және тарихи пәндердің талапқа сай оқытылуына қомақты үлес қосып келеді. Білім беру саласында ұлттық сана, отаншылдық пен патриотизмді қалыптастыруға бар күш-жігерін жұмсап, жұртшылық назарын көкейкесті мәселелерге аударту үшін ашық хаттар мен пікірталастарға қатысып, өзінің тарихи ғылыми ойларымен бөлісіп, оны жастарға жеткізуге тырысатын ғалым ретінде өзіндік қолтаңбасы бар қайраткер.

Құрметті Ұлжан Төлегенқызы! Біз Сізді жайсаң жанды, кең пейіл, қиындықта да, қуанышта да үнемі қасымыздан табылатын сенімді әріптесіміз деп білеміз! Сіз қызығы да, шығығы мол ұстаздық пен аса қиын да абыройлы ғылым жолында қызмет атқарып, зор еңбек сіңірдіңіз. Бұл кез келген адамға бұйыра бермес табандылық пен қажырлы әйел кейпіңіздің арқасы екендігі сөзсіз. Біз Сізді 45 жасқа толған мерейтойыңызбен шын жүректен құттықтап, отбасыңызға амандық, өзіңізге мықты денсаулық, ісіңізге игілік, толағай табыстар тілейміз!

Игі тілекпен: тарих және құқық факультеті
профессор-оқытушылар құрамы және Қазақстан
Республикасы тарихы кафедрасының ұжымы

Мой факультет - моя семья!

Проучившись на факультете уже полгода, я узнала много необходимого для себя, познакомилась с историей факультета, с профессорами и разными преподавателями. С первых дней огромную помощь мне и группе оказывает наш куратор Эльвира Серикбаевна Хабиева, знакомя с общественной жизнью университета, помогая решать различные вопросы. По возникающим проблемам мы также можем обращаться к эдвайзеру. Они сразу же находят решения по всем вопросам и всегда готовы нам помочь.

Первый в моей жизни семестр был наполнен различными интересными событиями. Это подготовка и проведение таких праздников, как конкурс «Мисс осень», Новый год. Проводились различные собрания и старостаты, благодаря которым мы всегда в курсе всего, что происходит в университете.

Я ни разу не пожалела, что поступила учиться в ЗКГУ им. М.Утемисова, здесь замечательные студенты и прекрасные преподаватели. Я обрела здесь много друзей, получила уже достаточный багаж знаний и, самое главное, обрела свой второй дом - большую семью.

Во время зимних каникул я поняла, насколько я привыкла и насколько мне дорога моя студенческая группа! Я очень горжусь своим факультетом и университетом!

Айзада КАСИЕТОВА,
студентка 1 курса факультета
«История и право»

Қытайда өткен қысқы демалысым!

Мен қысқы демалысымда ата-анамның қолдауымен өзімізге көршілес жатқан Қытай Халық Республикасының Пекин қаласына барып келдім. Қытай елі маған ұнады, ерекше сезімде болдым. Қытайлықтардың тұрмыс-тіршілігі, табиғаты, ұлттық тағамдары, мәдениеті жағынан ерекше халық екенін аңғардым. Қытайлықтардың тілі де маған қызық көрінді. Ол елде өзімнің мектепте бірге оқыған құрбым Айгүл Қырықбаева Пекин университетінде білім алуда еді.

Құрбыммен бірге оқып жатырған группаластарымен танысып, жаңа достар таптым десем де болады. Шет елдерден, біздің қазақстандық достарымның айтуы бойынша, ол елде білім алу бізге қарағанда күрделі.

Ауа-райы да жақсы болды. Бір қызығарлығы студенттер оқу орындарына велосипедпен барады екен. Және соларға арнайы жолдар да бар. Қаланың көркем ғимараттары көз тартады. Құрбым қаланың көрікті жерлерін аралатып, демалыс орындарына, студенттердің мекені саналатын саябақтарына апарды. Соның ішінде айтып жеткізе алмайтын, маған ерекше әсер қалдырған ғажайып Қорған мекені болды. Әлемнің ең ұзын қорғаны Қытайда орналасқан. Ұлы Қытай қорғанының ұзындығы 8850 километрден асады. Мектеп қабырғасынан таныс болған осы Қорған суретін көзбен көргенде ерекше сезімде болдым. Биік тауға орналастырылған б.з.д. III ғасырда салынған бұл Қорған құрылысы деректер бойынша екі мың жыл бойы жалғастырылып, ұзартылған деседі. Осыған қарап Қытайда сәулет өнерінің дамығанын және халықтың еңбекқорлығын байқауға болады. Ұрпақтан-ұрпаққа жалғасын тапқан бұл Қорған - әлемнің жеті кереметіне айналып отыр. Қорғанға Қытай астанасынан темір жол және автобус арқылы қатынауға болады.

Өзімізге белгілі корей телесериалындағыдай суши-роллы, тағы да басқа түрлі ұлттық тағамдарының дәмі де ерекше. Дегенмен өзіміздің ұлттық тағамды сағынып, құрбым «Астана» деп аталатын ұлттық нақыштағы мейрамханаға барып, ұлттық тағамдарымызды жеп, қазақы шәй ішіп бір

қуанып қалғаным бар. Ол жерге сол елдегі қазақстандық бауырларымыз да жиі барады екен. Өзіміз сүйіп тамашалаған «Кан Чан Ди» немесе «Ф-4» телехикаясындағыдай бір кино әлеміне еніп кеткендей күйде болдым. Осылай тамаша жерлерін аралап, бір аптаның қалай зымырап өткенін де сезбей қалдым. Әрине, Қазақстанға жететін ештеңе жоқ. Елімді сағындым, Оралыма асықтым. Елге келгеннен кейін

топтас достарыма айтып әсерімді жеткізе алмаймын. Барып келуіме мүмкіндік берген ата-анама және қысқы демалысымды сәтті өтуіне қолдау көрсетіп, сәтті сапар тілеген тілектес кураторым Ерниязов Орынғали ағай мен достарыма алғысым шексіз.

Әсел ФАТИХОВА,

педагогика және психология мамандығының 1 курс студенті

«Бота» қайырымдылық қорының стипендианттарының жиыны

Ақпан айының 13-ші жұлдызында М.Өтемісов атындағы БҚМУ-да «Бота» қайырымдылық қорының стипендианттарының кезекті жиыны болып өтті.

Бұл жиында «Бота» қайырымдылық қорының стипендианттарымен қатар кураторлары да қатысты. Университеттің тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректор Даришева Түймеш Малбағарқызы жиынның мақсатын, мазмұнын түсіндіріп өтті. Жиынға тәрбие жұмысы бөлімінің жетекшісі Исатаев Мейрам Исатайұлы, мәдени-демалыс жұмысының жетекшісі Сүлейменов Мergen Қуанышұлы, студенттік ректор Асылханова Елдана қатысты.

«Бота» қайырымдылық қорының білім грантына ие студенттер де бұл нәтижеге қалай қол жеткізгендері жөнінде баян етті. Студенттер бұл «Бота» қайырымдылық қорына өз ризашылықтарын білдірді. «Бота» қайырымдылық қорының координаторы Жақсығалиева Альфия Сырымқожақызы осы қордың жұмысы бойынша жасалатын волонтерлық, яғни, еріктілер қызметі жөнінде ұйымдастырылатын конкурс бойынша ақпарат берді.

Біз «Бота» қайырымдылық қорының стипендиаттары ретінде өзімізді мақтан етеміз және осы грант иегерлері екендігімізге қуанамыз. Болашақта еліміз үшін адал қызмет етуге тырысамыз. Университетіміздің намысын абыроймен қорғап, ата-анамыз бен еліміздің, Елбасымыздың артып отырған үлкен сенімін ақтайтын тұлға болып қалыптасамыз деп сенім білдіргіміз келеді.

Әсемгүл ХАСАНОВА,
бейнелеу өнері және сызу
мамандығының 1 курс студенті

Жастар театры

Серпінің тағы бір серпілісі

Жақында М.Өтемісов атындағы БҚМУ акт залында университет жанынан құрылған «Серпін» жастар театрының «Жазда жауған қар» атты трагикомедиясы көрермен назарына ұсынылды. Авторы және қоюшы режиссері - Жігер Мурзағалиев.

Қазақ жетімін жылатпаған халық. Сол себепті бұл қойылымның негізгі басты идеясы - көшеде жүріп, әр үйдің босағасында түнеп, өткен-кеткен жандардың жанарына балаң үмітпен үңіліп, жәуентдеген көздерінде болашаққа деген бір үміттің, ыстық махаббат пен жылы жүректің нұры ойнаған жасөспірімдерге жанашырлық танытып, қолдау көрсету. Бұлардың келешек тағдыры қандай болмақ? Кім қол ұшын береді? Кім жанашырлық танытып, өмірге деген көзқарастарын оятады? Осы орайда қойылым режиссері Жігер Мурзағалиевпен сұхбаттасқан едік.

Сұрақ: Ассалаумағалейкум, Жігер ағай! Осы қойылымды қойған кездегі ең басты идеяңыз қандай және не себепті бұл қойылымның атауы «Жазда жауған қар» деп аталады?

Жауап: Идея, біріншіден, жетім балаларға, көшеде қаңғыбас балаларға назар аударуды көрсету. Екіншіден, неге жазда жауған қар, өзіңіз жаңа ғана қойылымнан көргеніңіздей балалардың өздерінің бір арманы бар. Бірақ қазақтар айтатындай бір орындалмас арман болса, жазда қар жауса болады, - дейді.

Сұрақ: Қойылымды қалай ойлап таптыңыз, не түрткі болды?

Жауап: Бұл ой менің көптен ойымда жүрді. Көшедегі балаларды көргенде жүрегім ауырады. Өзім өнер адамы болғасын жүрегімді ауыртпайтын нәрсе жоқ. Әлі кішкентай балалар, өмірлері осындай тәлкекке түсе береді екен деген оймен дүниеге келген туынды. Бір нәрсе жасап, демеу болайықшы деген оймен қойылған дүние.

Сұрақ: Иә, бұл қойылым өте әсерлі де керемет болды. Әрбір жүректерді тебіріктіп өткені ақиқат. Осы қойылым барысында қандай кедергілер орын алды? Осы жөнінде айтып өтсеңіз.

Жауап: Енді қиындық өте көп. Театрдың декорация жағынан жетіспеуі, реквизиттер жетіспеуі. Қойылымға қажетті керек-жарақтарды студенттер өздері тауып әкелуге мәжбүр болды.

Сұрақ: Осы «Серпін» жастар театрының әрбір қойылымын көрген кезде, әр адамда бір қызығушылық сезімі оянады. «Серпін» театрына келушілерге қандай талап қояр едіңіз?

Жауап: Ең бірінші талап, ол тек «Серпін» театрына келушілерге емес, жалпы театрға келушілерге қойылатын талап үлкен адам болып қалыптасу!

Сұхбат бергеніңізге рахмет! Әрі қарай шығармашылығыңызға табыс тілейміз. Аман болыңыз...

Нұркен ӘМИРАШЕВ

СОВЕТЫ бивалых студентов

Студенты – и с этим никто не спорит – самый находчивый народ. Здесь даже не стоит говорить, как девочки добиваются стройности и грациозности. Причем без отрыва от учебы. Да просто: надо на голову стопочкой сложить все учебники по сегодняшнему расписанию и пройти по коридору главного корпуса из одного конца до другого. Семестр таких тренировок – и хорошая осанка, крепкие спина и плечи обеспечены. Бытует даже мнение, что знания из книг таким образом быстрее перетекают в мозг! Хотя с этим не каждый согласится.

А вот совет от бывалых студентов, проживающих в общежитии. Если у вас есть в наличии телевизор – по разрешению строго коменданта, конечно – а антенны нет, но посмотреть телепередачи очень хочется, можно воспользоваться зарядным устройством от вашего или соседского сотового телефона. Главное, чтобы жало зарядки подошло по размеру гнезду антенны в телелике. Хотя в умелых руках и это не проблема. Подошло? А теперь вставьте зарядник в электросеть и смотрите себе телевизор, сколько душе угодно. Главное, чтобы такое времяпровождение не мешало учебе. Удачи!

ПЕРЕМЕНА

Самотеком прошел, практически не задев студентов нашего вуза, «Валентинов день». Студенты естественно-математического факультета, 1 курс Турехан Дуйсенбаев, Нурдаулет Абуов, Мадияр Кабибуллин и Дидар Орынбасар, которых мы случайно встретили в коридоре главного корпуса (на фото), были единодушно во мнении: этот праздник далек от нашей действительности. Сейчас они больше заняты обсуждением своих пер-вых студенческих каникул. Да, дарили «валентинки» в школе, а сейчас и не прочь отметить день любви, но чтобы это был наш, национальный праздник. К примеру, история любви Баян-сулу и Козы Корпеша вполне заслуживает того, чтобы мы помнили о них. И, как призналась Рысжан Калиева, естественно-математический ф-т, 2 курс (на фото), подарок в такой день был бы действительно наполнен смыслом.

Нұртас Джумагазиев, қаржы мамандығының студенті: - Біздер тәуелсіздігі мен ой еркіндігі үшін күрескен жігіттер мен қыздардың ұрпағымыз. Ата-бабаларымыз ешқандай «Әулие Валентин» күнінсіз-ақ танысып, отау құрған. Сондықтан, бізге ешқандай жақындығы жоқ мейрамды тойлаудың қажеті жоқ деп ойлаймын. Бойымызға ана сүтімен сіңген ұлттық қасиеттеріміз бен салт-дәстүрімізді, дінімізді жоғалтпай, ұлттық құндылықтарымызды бағалай білейік, достар!

Р
К
Е
Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

13

Тіл – татулық тірегі

УНИВЕРСИТЕТТІҢ 80 ЖЫЛДЫҒЫНА ФАКУЛЬТЕТ ТАРИХЫ

Бүгінгі таңда М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде уақыт талабына жауап беретін, ғимаратының қабырғалары қазыналы ғалымдарының үнін сақтаған санаулы кафедралар бар десек, солардың ішінде өзіндік бет-бейнесімен ерекшеленетін – «Қазақ филологиясы».

ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ ҒЫЛЫМЫНЫҢ КӨШБАСШЫСЫ

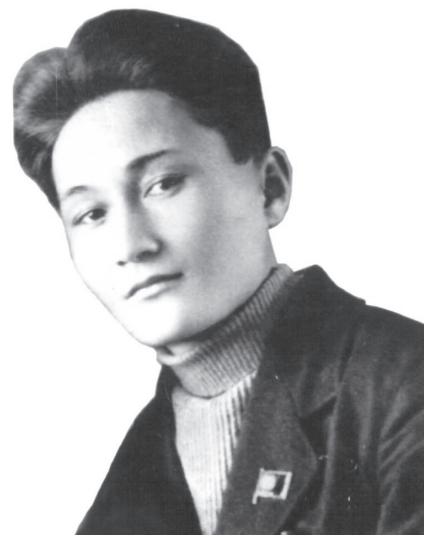
Кафедра тарихынан сыр шертетін киіз кітапты парақтағанда академик Қажым Жұмалиев негізін салған «Қазақ филологиясынан» өткен ғасырдың 30-шы жылдарынан бері есімдері қазақ тілі мен әдебиеттану ғылымдары бойынша, республикаға танымал тұлғалар шыққандығы көңіл қуантады. Кешегі жылдар легін кезеңге бөліп қарайтын болсақ, өткен ғасырдың 50-70 жылдары «Қазақ филологиясы» кафедрасының көшбасында ғылыми дәреже және зерттеу еңбектер көрсеткішімен педагогика ғылымдарының докторы, профессор **Көшімбаев Атымтай Ыбырайұлы** тұрғандығын байқаған болар едік.

Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі ғылымы бойынша республикада алғаш кандидаттық, докторлық диссертация қорғаған ғалым Атымтай Ыбырайұлының өмір жолына үңілер болсақ, қилы заман кейіпкерінің күрсінісін сезінесіз. Өңгімеміздің бас кейіпкері Көшімбаев архив дерегіндегі өз қолымен жазған өмірбаянында: «1910 жылы Қостанай облысы, Пресногорьков ауданы, Карл Маркс совхозында дүниеге келдім» – деп мәлімет берген. Сірә, бұл автордың туған жеріне кеңес үкіметі орнағаннан кейінгі елді-мекен атауы болса керек (Пресногорьков, Карл Маркс – М.А.).

«Өкем кеңес үкіметіне дейін де, кейін де бақташы болып жұмыс істеді» деп отбасы туралы қысқа қайырған Атымтай Ыбырайұлы алғашқы білімді ауыл молдасынан 1920-1925

жылдар аралығында алады. Ал кеңестік мектеп табалдырығын 1925 жылы, яғни, 15 жасында аттағандығын жазады. Ауылдық бастауыш мектепте 1925-1926 жылдар аралығында бар болғаны бір жыл оқыған ол 1926-1927 жылдары Пресногорьков ауылындағы жеті жылдық орыс мектебіне ауысып, оның үшінші класын аяқтайды. Осылайша бастауыш мектепті 17 жасында тәмамдаған талапты жас үш жылдық білімімен 1927 жылы Қостанай қаласындағы педагогикалық техникумға түсіп, оны 1932 жылы бітіріп шығады. Міне, осы жылдардан бастап, өз өмірін ұстаздық жолға арнаған балаң жігіт елде екі-үш жыл мұғалім болып қызмет жасағаннан кейін, 1935 жылы қазіргі Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығының сырттай бөліміне оқуға қабылданады.

1940 жылдың ақпанынан жауынгерлік борышын өтеуге әскерге алынған Атымтай Ыбырайұлы 1941 жылдың 22 маусымына дейін атақты Брест қаласында офицерлік мектепте оқиды. Ұлы Отан соғысының алғашқы күнінен елді басқыншы жаудан қорғау қамына кіріскен қатардағы жауынгер Көшімбаев 1941 жылдың 2 шілдесінде бөлімшелері немістердің қоршауында қалып, тұтқынға түседі. 1943 жылдың 4 қазанында тұтқыннан қашып шығып жауынгерлік қатарға қайта қосылған ол Польша, Чехословакия, Германия елдерінде кескілескен ұрысқа

қатысып, «Ерлігі үшін» медалімен және 4 мәрте жоғары қолбасшының алғыс хатымен марапатталады. 1945 жылы әскерде 5 жыл 8 ай борышын өтеп, бейбіт өмірге жеңімпаз жауынгер болып оралған ол үзіліп қалған Алматыдағы оқуын 1946 жылы аяқтап «қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінің мұғалімі болып шығады.

Атымтай ағайдың алдына үлкен мақсат қоя білетін тұлғалық келбетін 1947 жылы Москвадағы Педагогикалық ғылым академиясына аспирантураға түсуінен аңғаруға болады. Осылайша ғылым жолына бет бұрған ол соғыстан кейін ҚазССР Оқу министрлігінің ғылыми-зерттеу институтында аға ғылыми қызметкер, кабинет меңгерушісі және Абай атындағы педагогикалық институты мен Қыздар педагогикалық институтында қосымша оқытушылық қызмет атқарғандығын байқаймыз. 1950 жылдан Орал қаласына қоныс аударған Атымтай Ыбырайұлының алғаш Мұғалімдердің білімін жетілдіру институтында әдіскер әрі Орал педагогикалық институтында

қосымша оқытушы болып жұмыс жасауы Алматыдан кеткенімен ғылымнан қол үзбегенін көрсетеді. 1954 жылы республика бойынша «Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі» ғылымында бірінші болып «Жеті жылдық мектепте қазақ әдебиетін оқыту мен талдау әдістері» деген тақырыпта педагогика ғылымдарының кандидаттығы ғылыми дәрежесін қорғаған ол сол жылы толықтай Орал педагогикалық институтына жұмысқа ауысады. Атымтай Ыбырайұлының кафедраға келуі бірде-бір ғылым кандидаты жоқ қазақ тілі мен әдебиетінің оқытушыларына қозғау салды, ғылымға деген құлшынысын оятты. Мұны кафедраның ғылыми әлеуетінің 50 жылдардың екінші жартысынан бастап көтерілгендігінен байқауға болады. Кафедрада «Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесінен» сабақ бере жүріп, бірыңғай ғылыммен айналысқан ғалым 1972 жылы «Орта мектепте қазақ әдебиетін оқыту әдістемесінің мәселелері» деген тақырыпта докторлық диссертациясын қорғайды. Осы тұста тағы бір көңіл аударарлық жайт Атымтай Ыбырайұлы «Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі» ғылымында бірінші ғылым докторы екендігін атап өткен дұрыс. Бұған қоса, кафедра тарихында Оралдан тап-жылмай жұмыс жасаған аға буын ұстаздар арасында алғаш докторлығын қорғаған ол өзінен кейін ғылым докторларының шығуына бастамашы бола білді.

Ғылым жолындағы жетістіктерге адал еңбегі, ақыл-ойымен жеткен Атымтай Ыбырайұлы қызметтік баспалдақтармен жоғарылай алмады. Мұның сыры 1941-1943 жылдары немісте тұтқында болған оны кеңестік қатаң жүйе комсомолдан шығарып тастауында жатқан болатын. Ағай осы екі жыл тұтқында болудың зардабын өмір бойы тартып өтті десек артық айтқандық емес. Сенімсіздік, құзырлы органдарға жауап беру үлкен кісінің жүйкесіне жүк болғаны анық. Өзгелер қол жеткізген жайлы пәтерлердің бұйырмауына да себепші болған осы жағдай. Жүрегін киізге орап алған Атымтай ағай бұдан бұйығып жасыған емес, қайта артына кейінгі ұрпақ кәдесіне жарар зерделі ойдан туған ғылыми еңбектер қалдыра білді. Бүгінгі таңда бір өкініштісі Атымтай Ыбырайұлының мол мұрасын сақтаушысы жоқ, жары, екі ұл, бір қызы бақилық болғаннан кейін тікелей жетісушысы жоқ. Ендігі есімін ел есінен шығармаушы да, барын бағалап, жоғын түгелдеуші де жалғыз шырақшысы – «Қазақ филологиясы» кафедрасы. Аруағыңыз риза болсын, асыл аға!

Азамат МАМЫРОВ,
қазақ филологиясы кафедрасының
меңгерушісі

ФАКУЛЬТЕТ ТЫНЫСЫ

Студенттік өмір әр адам үшін қызығы мен шыжығы, қуаныш пен өкінішке толы шақтарға толы қайталанбас бір кезеңі болып саналады. Кімде-кім болмасын өзінің осы бір сәттерін әр түрлі қызықты естеліктерге толы етіп өткізгісі келетіндігі ақиқат. Бұл, әрине, оның жүрген ортасы мен өзі білім алып жатырған білім ордасы, жоғарғы оқу орнымен де тығыз байланысты.

Осы орайда, М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың 80 жылдығына орай тұңғыш рет студенттер қауымы арасында мәдениет және өнер факультетінің студенттік деканы Алпамыс Өскенбайұлының жетекшілігімен бұрын-соңды болмаған жаңа мега-жоба - «Студенттік LIFE» өз жұмысын қызуқанды бастап кетті.

"Студенттік life" мега-жобасы

Бұл 80 күн аралығында өткізілетін мега-жоба Қазақстан халықтары мәдениетінің даму үрдісіне үлес қосуды, университеттің әлеуметтік-тәрбиелік мүмкіндіктерін арттыруда білімді де білікті, жан-жақты, белсенді студенттермен қамтамасыз етуді және студенттердің қосымша ізденісі барысында жеке тұлғаның ой-өрісі, өнегелілігі және мәдениеттілігі мен патриоттылығын арттыруды, сондай-ақ қазіргі заманға сай, өмірде еңбекке қабілетті болуға үйрету мен азаматтық ұстанымды қалыптастыруды мақсат етіп алға қояды.

«Студенттік LIFE» мега-жобасына барлығы 26 студент қатысады. 15 қатысушы арнайы ұйымдастырушылардың шақыруымен халықаралық, республикалық, облыстық ғылым, білім, спорт, мәдениет саласында университеттің туын биікке көтеріп, жетістіктерге жетіп жүрген студенттер құрамынан құралады. Жобаға 10 студент Шаримов Алпамыс, Асылханова Елдана және Тәжкенов Нұрлыбектің жетекшілігімен жарияланған іріктеу кезеңінен өзіндік қабілеті мен көшбасшылық қасиетінің жоғарылығы нәтижесінде арнайы тапсырмалар мен университет құрамы туралы сұрақтарға

жауап беру арқылы іріктеліп алынды.

Жоба барысында қатысушылар үлкен екі топқа бөліне отырып, апта сайын түрлі бағытта (ғылым, білім, өнер, спорт, т.б.) жарысқа түседі.

«Студенттік LIFE» мега-жобасына қатысып, өз бақтарын сынап-көруді жөн көрген филология факультетінің студенттері Орынбасаров Әділет, Қауен Әйгерім, Базарбаев Азамат, Қанатова Сағынғамым іріктеу кезеңінен сәтті өтіп, жолдамаға қол жеткізді.

Ендеше, біздер өз студенттерімізге жобадан сәттіліктер мен жетістіктер тілейміз!

Әйгерім ҚАУЕН,
филология факультетінің
1 курс студенті

Қазіргі қоғамдағы ұрпақ тәрбиесі өте үлкен жауапкершілікті қажет ететіні даусыз. Қай кезде болмасын адам өз еккен талының түзу де үлкен болып өсуін қалайды және оның жемісін көргісі келеді. Қазақта «Ұяда не көрсен, ұшқанда соны ілесің» деген де сөз бар.

Осы орайда М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ректоры, академик Иманғалиев Асхат Сәлімұлының қолдауымен филология факультетінің деканы Утегенова Қарлыға Тасқалиқызы бірінші семестр сабақтарын түгелдей «өте жақсы» деген бағаға аяқтаған филология факультеті студенттер қауымының ата-аналарына аталған жетістікті қуанышпен хабарлап, зерек ұрпақ тәрбиелегені үшін алғыс білдіру мақсатында алғыс хат жолдады.

Сіздердің назарларыңызға сол үздік студенттерді оқудағы жетістіктерімен шын жүректен құттықтай отырып, тізімдерін жариялауды жөн санадық.

Қазақ тілі мен әдебиеті:

Арыстанғалиева Руфина, Асылханова Елдана, Аязбаева Назымгүл, Базарбаева Бақытгүл, Баубекова Нұршат, Бекташева Гүлнұр, Елекенова Ақтолқын, Жәналиева Әсел, Жасан Әсел, Зданова Жұлдыз, Емранова Жеміс, Жұмабаева Ақсұңқар, Имашева Назерке, Каирова Раушан, Қапашева Анар, Кармакова Гүлзар, Қаршығақызы Таңшолпан, Кенжебай Райхан, Кубаева Бұлбұл, Құраубай Ақгүл, Кусайнова Айгерім, Мұқанова Нұргүл, Мұханбетова Жангүлім, Перғалиева Айжангүл, Укибаева Ұлжан, Тасқалиева Альбина, Тугарисова Әсем, Шошаева Азатгүл.

Қазақ тілінде оқытпайтын мектептерде қазақ тілі мен әдебиеті:

Асмамбетова Гүлнұр, Есенова Ақгүлім, Жанболатова Әйгерім, Қауен Әйгерім, Насипуллина Айсана, Саинова Айзада, Сұлтанмахмұд Айдана, Шынтемирова Гүлсая.

Орыс тілі мен әдебиеті:

Есенғалиева Бибінұр, Литвинова Татьяна, Мұхамедьярова Райгүл.

Аударма ісі:

Иманбаева Айдана, Иманғалиева Дина, Искалиева Гүлмира, Қанатова Мархабат, Ключникова Оксана, Крымов Жасұлан, Досқалиева Алтынгүл, Омарова Рамина, Парамонова Ольга, Садыкова Әсел, Утегенова Асима, Тәжіғараева Шынар, Туралиев Шыңғыс, Шуфрич Светлана.

Шет тілі: екі шет тілі:

Альхамова Айнуір, Ахметқалиева Динара, Аяпова Алина, Баймұқашева Ақмарал, Бигалиева Самал, Бердиева Нұрзия, Власова Светлана, Горностаева Екатерина, Губайдуллина Жұлдыз, Ерболат Әлия, Есенова Әсем, Джабашева Аида, Джуманиязова Айна, Зубкова Елена, Жалпапова Әсемгүл, Иванова Лидия, Исентаева Гүлдаурен, Кадрова Самал, Қадырғалиева Айкен, Қадырғалиева Дияра, Казетова Гаухар, Калиева Альбина, Килишева Нұргүл, Кирилов Дмитрий, Құлмағанбетова Айгүл, Құрманғазиев Тілеген, Құрманғали Фариза, Кусаинова Айнуір, Маркеевич Ксения, Мирманова Салтанат, Мүсірова Ранида, Новенькова Любовь, Туралиева Нұргүл, Погодаева Марина, Ситалиева Роза, Султанова Жанна, Сундетова Жанар, Тузлукова Мария, Ханафеева Милия, Хусаинова Мақпал, Шарабасова Гүлниса, Шимарова Инна, Шүйншалиева Айнуір.

Филология: қазақ тілі:

Абилқасымов Аспан, Губайдуллина Ақбөбек, Зайнуллина Таңшолпан, Қуанышева Ақманар, Нұрғалиева Гүлмира, Нұрғалиева Салтанат, Тасбаева Айнагүл, Утепова Арайлым, Уябасова Айнуір, Умбетова Анар.

Орыс тілінде оқытпайтын мектептерде орыс тілі мен әдебиеті:

Утарова Нұргүл.

К 75-летию Э.Г.Габбасова

Замечательный писатель, выдающийся общественный деятель Энгельс Габбасович Габбасов широко известен в Казахстане.

Он родился в поселке Жалпактал Западно-Казахстанской области в семье колхозника. Его отец, Габбас Есеталиев, избирался председателем ряда колхозов бывшего Фурмановского района. Он был незаурядным человеком: владел арабской письменностью, хорошо знал народные сказания и легенды. Мать, Балапаш Есеталиева, воспитывала детей, вела домашнее хозяйство. Рассказывали, что она отличалась невероятным красноречием.

В 1953 году Энгельс Габбасович поступил учиться в Уральский педагогический институт им.А.С.Пушкина на филологический факультет, о чём ни разу не пожалел. В то время на факультете работали замечательные преподаватели. Его восхищало лекторское мастерство Я.С.Фейгельсона, Э.В.Винника, Б.Г.Гумарова, М.И.Труша. Э.Г.Габбасов так вспоминает о них: «Они царствовали на трибуне. Для них не существовало заранее подготовленных текстов, они с воодушевлением излагали тему, легко вступали в спор со студентами, особенно это было характерно для Б.Г.Гумарова и Э.В.Винника. Благодаря им я пристратился к ораторскому искусству. Продуманно, на высоком уровне читали лекции Т.Б.Беисов, Н.Г.Евстратов. Послушать лекции Н.Г.Евстратова, Е.Е.Соллертинского по русской литературе приходили студенты других факультетов. Умиление и восторг вызвали лекции мудрейшего преподавателя Нестора Михайловича Малечи. Из-за них я полюбил русскую литературу и русский язык, а впоследствии творчество на русском языке стало делом всей моей жизни».

После окончания института Э.Г.Габбасов работал учителем в Фурмановском районе. В 1966 году окончил отделение журналистики Алма-Атинской высшей партийной школы, в 1976 году - аспирантуру Академии общественных

наук при ЦК КПСС. Энгельс Габбасович кандидат филологических наук, имеет звание доцента.

Э.Г.Габбасов совмещал идеологическую работу в обкоме комсомола, а впоследствии обкоме партии с преподаванием историко-литературных дисциплин. «Моя родная кафедра» - так всегда называл Энгельс Габбасович кафедру русской литературы, впоследствии поддерживая тесную связь с кафедрой общего языкознания и перевода.

В постсоветский период Э.Габбасов активно включился в политику, стал одним из участников создания «Союза народного единства Казахстана». Избирался в совет Ассамблеи народов Казахстана.

В 1994 году Энгельс Габбасов по государственному списку избирался депутатом Верховного Совета Казахстана XIII созыва, а в 1997 году в Сенат Парламента РК.

На выборах Главы государства 10 января 1999 года Энгельс Габбасов был кандидатом в Президенты Республики Казахстан.

В 2000 году был кандидатом на Нобелевскую премию мира.

В 1997 году посетил Мекку. Энгельс Габбасов является автором более десяти сборников повестей и рассказов, член Союза писателей Казахстана, член казахского «Пенклуба». Его книги «Маленький мальчик и двое мужчин», «Улица веселых зайчиков», «Зеленый лист на белом снегу», «В то лето и в эту зиму» и повесть «Отара» вызывают большой общественный интерес, полюбили читателей. Их главный мотив – судьба личности и его стремление отстоять свое достоинство. Образы героев повестей и рассказов психологичны и достоверны. «Каждый рождается равным и

свободным, и мой творческий долг, - говорит писатель, - исследовать жизнь, выявить причины, которые делают человека либо рабом, либо созидателем».

Защита природы Казахстана – приоритетное направление в общественной деятельности Энгельса Габбасова. В своих публикациях и выступлениях он отстаивает необходимость сохранения окружающей среды для обеспечения жизнедеятельности человека, выступает за разумное и бережное использование недр страны. Он активно выступает за закрытие военно-испытательных полигонов системы «Капустин Яр» и атомного полигона «Азгир», как наследия тоталитарного режима. Известны его рекомендации Правительству Казахстана вернуть под свой контроль космодром «Байконур». По мнению Э.Габбасова, космодром должен ограничиваться ежегодно десятью запусками, что сохранит экологическое равновесие и улучшит защиту здоровья населения.

Много внимания Энгельс Габбасович уделяет качеству школьных учебников по литературе, выступив в печати рядом критических статей по этой проблеме.

Энгельс Габбасов награжден орденом «Знак Почета» и четырьмя медалями. За активную общественную и творческую деятельность ему присвоено почетное звание «Заслуженный деятель Казахстана».

Несмотря на возраст почтенного аксакала, Энгельс Габбасович активный жизнелюб, увлекается плаванием. У него необычное хобби - прогнозирование погоды.

Любимые писатели – Мухтар Ауэзов и Лев Толстой. Разделяет их убеждение, что у каждого бог – в душе и главным мерилом поступков человека должны быть совесть и личная ответственность за свою деятельность.

Э.Г.Габбасов неоднократно приглашался в наш вуз в качестве председателя государственной экзаменационной комиссии. В этой должности он всегда проявлял доброжелательное отношение к студентам-выпускникам, не теряя принципиальности и требовательности.

При создании студенческого альманаха «Я посадил дерево» Э.Г.Габбасов с удовольствием принял приглашение кафедры стать одним из его авторов и опубликовал свой рассказ «Аман бол, жаным, аман бол!». Он выступил перед студентами и дал ценные советы начинающим авторам по художественному мастерству.

Э.Г.Габбасов всегда в центре общественной жизни Казахстана, его мудрые советы помогают молодёжи в выборе своего жизненного пути.

Хочется пожелать юбиляру доброго здоровья, дальнейших профессиональных успехов, новых свершений в литературном творчестве.

Кафедра общего языкознания и перевода

Алексей ЕГОРОВ, группа 03404

Чтобы мне понравиться,
Надела ситцевое платьице,
Хотя мне нравилось
То, старое - в горошек.
Мы сначала говорили о кино,
О книгах, помню точно:
Была пятница, называла
Меня ласково Алёшей.
Проходим дела не было до нас,
И мы наивно улыбались.
Она сказала, что он зря
Поехал на Кавказ,
При этих разговорах
Сильно волновалась.
Она сказала, что
Прочла его стихи,
Что все стихи овечны печалью,
А вот мои стихи плохи,
Они наполнены излишней бранью.
Потом, потом искали место,
Где б уютней сесть,
Чтоб не мешали нашим разговорам
Мне захотелось вдруг
На дерево залезть,
Она сказала: «Как надоела школа».
Мы просидели в парке три часа:
О чём-то громко говорили,
О чём-то говорили мы вполголоса,
Бывало, ветер заменял слова
И перелистывал попутно её волосы.

Я тогда сказал не то, что думал,
или, может быть, наоборот,
И, назвав её под вечер душой,
Мы прошли семнадцатый, последний поворот.

Так хочется написать
Что-то важное и интересное,
Покорить вас формой и содержанием,
Хотя содержание не меняется
На протяжении тысячи лет,
Лишь форма претерпевает
Несущественные изменения,
Так что покорить кого-то,
Кроме себя - глупая затея,
Пустая трата времени, эмоций.
Это всего лишь набор опыта,
Опыт - ярлык эмоций,
Складывающийся в память,
Память-тень боли и радости,
Может оттенять реальность.
Что есть реальность в таком случае?
Черновик для памяти,
Игровое поле.
Что в таком случае жизнь в реальности?
Матрица сновидений,
Всего лишь несущественный переход.
Что есть время в такой реальности?
Ограничитель, секундомер,
Не имеющий значения в памяти...
Реальность имеет единственное, что
На данный момент невозможно, - памяти
Непосредственный контакт.

My experience of studying abroad

Studying abroad is a great way of improving language skills, exploring a different culture and meeting people in other countries. It is a unique opportunity to have a global experience of international education.

Not long ago I participated in a student exchange program and during a summer semester followed the courses in Germany at Johannes Gutenberg-University (Mainz). A summer semester starts in Germany at the beginning of April, so I took my examinations ahead of schedule and left for Germany to receive a room in a hostel, to register at the university and make out some other paperwork. The main condition of study in Germany is good language skills which allow to communicate with local residents and resolve all the questions regarding registration in various establishments, since the Germans take the law observance very seriously.

Mainz is a city in West Germany and the capital of the German federal state of Rhineland-Palatinate. Each federal state in Germany has one central university where residents of nearby cities are trained. In Rhineland-Palatinate such university is Gutenberg-University and Mainz is considered a students' city. It is a city with an interesting history that began approximately in the 3d century when Romans built there the first fortress. The university where I studied bears the name of Johannes Gutenberg, the man, who in the middle of the 15 century invented book printing. There is a museum in Mainz where the original printing press and the first Bible printed on it are presented.

Johannes Gutenberg-University was founded in 1477. Being the only university in a federal state of Rhineland-Palatinate, it offers training in humanitarian, natural, social, legal, economic and medical specialties. Today Johannes Gutenberg University of Mainz has approximately 36,000 students and includes over 150 institutions and clinics. It is among ten largest universities in Germany. The University of Mainz is one of a few campus-based universities in Germany. Nearly all its institutions and facilities are located in the southwest part of the city. The university medical centre is located off campus. It is in top five clinics of Germany.

I was a student of the «Philology and philosophy» faculty. The faculty is situated in a separate three-storeyed building called «Philosophicum» with its own library, computer halls and cafeteria. It is the biggest faculty of the university by a headcount of students and professors working there. Many nonresident students live in hostels located on campus. This complex is named «a university forum». The hostel I lived in was about 40 minutes' drive from the university.

The program I participated in is aimed at studying the German language. I attended German lessons with great interest. My groupmates were from different countries of the

world – France, Canada, America, Spain, Italy etc. Each of us represented the culture of his people, but we were united by the desire to study the German language. Together we prepared reports, presentations, projects. The basic attention was given to oral practice as mastering a language is only possible through communication. At the end of the course I took a complex examination consisting of 4 parts: lexical and grammatical written parts, auding and composition writing. I passed the exam with distinction.

Besides German courses I attended some other disciplines which I had voluntary chosen for studying. They are such disciplines as General Linguistics, Cognitive Linguistics, Sociolinguistics, Modern Linguistic Theories et al. Students in Germany make up their schedule themselves and study those disciplines which they are interested in. A list of professors and disciplines they lecture, time and auditorium number is published on the university web site. Many lectures in Germany are free to attend, i.e. each student can attend them without signing up. At some other lectures the number of students is limited, so it is necessary to sign up for those lectures in advance. Lectures are delivered in a friendly atmosphere. During a lecture professors can put questions to audience as well as answer students' questions themselves. It often leads to a discussion. Lectures were delivered by different professors who pursue applied science and conduct linguistic researches. They shared the results of their research work with students. At every lecture professors showed slides with theses, terms, statistical data and diagrams. At seminars material was discussed in details. One lecture/seminar lasts 2 hours (120 minutes).

I also had an opportunity to attend lectures of visiting professors. For example, I attended a lecture of Geoffrey Leech, professor of Linguistics and Modern English Language from Lancaster University. He spoke about the changes in the language which have occurred since the middle of the 20th century; he compared American English and British English and showed grammatical changes taking place in the language of press, literature, and spoken language. The professor has devoted many years to this investigation and published the results of it in a number of books.

My trip to Germany gave me more than the experience of studying in a European university. It gave me a unique chance to get acquainted with the German culture. Moving abroad is not a simple process. However, if you have the heart for it and find the right course in the right city, it can offer you the most rewarding and richest of experiences. I am the one who has overcome the difficulties and achieved her objective.

E. ZUBKOVA,

4th - year student of a foreign languages department WKSU

Қосымша бетті дайындағандар:

Ажгаліев М.К. – педагогика ғылымдарының кандидаты, Кауен А. – студент, Лисовая А. – студент

Р
К
Е
Н

ЖАҒЫДЫС

№2(4), ақпан 2012 жыл

Жас жегірге табын, білсең сол барың, бос өткізбей ізде зейнет жолдарың.

Жүсіп Баласағұн

Еліміздің ертеңі, мемлекетіміздің жарқын болашағы білімді, білгір жастардың қолында. Елдің ертеңгі сенімі де солардың мойнында. Қай заманда болмасын қоғамның қозғаушы күші – жастар. Осы ретте Елбасымыз Нұрсұлтан Назарбаевтың: «Мен, сіздер, бүгінгі жастар ерекше ұрпақ екендеріңізді қайталаудан жалықпаймын. Сіздер тәуелсіз Қазақстанда өмірге келдіңіздер және сонда ержетіп келесіздер. Сіздердің жастық шақтарыңыздың уақыты – біздің еліміздің көтерілу және гүлдену уақыты. Сіздер осы жетістіктер рухын және табысқа деген ұмтылушылықты бойларыңызға сіңірдіңіздер», – деп жастарға мол сенім артады.

Студенттеріміз Атырау университетінде

Ендеше, ел сенімін ақтаудағы бүгінгі жастардың негізгі мақсаты сапалы білім алып, Қазақстанның ұшқыр ойлы, білімпаз азаматы мен азаматшасы болу. Қазіргі кезде жастардың құзыреттілігін арттырып, бәсекеге қабілетті тұлға ретінде дамуына ықпал ететін академиялық ұтқырлық бағдарламасы еліміздің ЖОО-ларында жүзеге асырылуда.

Осынау тың бағдарлама біздің университетімізде де жүзеге асуда. 2012 жылғы қаңтардың 30-ынан бастап Болон процесінің академиялық ұтқырлық ұстанымын жүзеге асыру мақсатында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің педагогика факультеті «Педагогика және психология» бөлімінің 06301-топ студенттері Айсәуле Артығалиева, Гүлназ Кесекова, Асыл Таниевалар университет ректорының қолдауымен Х. Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университетіне тәжірибе алмасу мақсатында білім алу мүмкіндігіне ие болды.

Замананың заңғар тұлғаларының бірі Міржақып Дулатов: «Алыстан алаш десе, аттанамын, қазақты қазақ десе, мақтанамын», – деп айтқанындай, арыстандай айбатты, жолбарыстай қайратты осындай білімді жастарымызбен мақтанғанымыз да дұрыс шығар. Ендеше, құрбыларымызға әрдайым биік белесте болғайсыздар демекпіз!

Венера ЕРБОЛАТҚЫЗЫ,

М.Өтемісов атындағы БҚМУ ректорының грант иегері

Қазақ тілі әлемдегі ең бай тілдер қатарына жатады. Тіліміздің байлығы сөздің айтылу сазы мен көркемділігімен ерекшеленіп, қанша ономимі, антонимі және синонимінің болуымен көрініс табады. Тілімізде әрбір сөздің мағынасын түсіндіруге, жалпы қазақ лексикологиясына қатысты сандаған сөздіктер бар. Осы сөздіктерді қолына алған адам әрбір сөздің мағынасын жете түсінері хақ. Қазіргі таңда тіліміздегі ең ауыр кеселдің бірі - жаргондап сөйлеу. Бұл бір дауасы жоқ дертпен тең десек те болады. Бүгінде студент жастар арасында жаргондап сөйлеу басты «модаға» айналып барады. Лексиконы жаргон сөздерге бай студент - өзін сөзсіз «шешен» санайды. Ал ана тілімізді орысшамен араластырып, өздерінше «әдемілеп», «әспеттеп» **МЫҚТЫ** сөйлейтіндер жайында әңгіме бөлек. Тақырыпқа оралсақ, жалпы жаргон (ағылш. slang; jargon;) - әлеуметтік диалект мағынасын береді. Ол қайта мағыналау, метафоризация, қайта рәсімдеу, дыбыстық қысқарту деген сөз.

ЖАРГОНДАП СӨЙЛЕУДЕН БЕЗ

Тарихына көз жүгіртсек, жаргондап сөйлеу алғаш рет XVIII ғасырда пайда болған екен. Әрбір ортада жаргон сөздер белсенді қолданылады. Атап айтар болсақ, *студенттер жаргоны, оқушылар жаргоны, жастар арасындағы және армиялық жаргондар, музыка және спорт саласындағы жаргон сөздер*, сонымен қатар сауда, т.б. салаларда жаргон сөздер көптеп кездеседі.

«Жаргондап сөйлесем, сөзім қысқа да нұсқа болады» десеңіз, қателесесіз. Тіл мәдениеті аясынан қарасақ, жаргонмен сөйлеуді қалжың, әзілдерде болмаса, күнделікті өмірде пайдалана беру орынсыз. Студент жастар қойылған сұраққа да жаргонмен жауап беріп жатады. Ол тыңдаушыға ерсі естілуі әбден мүмкін. Кейде өз-өздерімен жаргондап сөйлесіп, дарақылана күлгендерге не дерсің? Сондықтан әркім сөз сөйлеу мәдениетін, стилін қалыптастыра білу керек. Көбіне қоғамдық орындарда, әсіресе қоғамдық көліктерде студент жастардың жаргон сөздерінен құлағың тұнады. Соның ішінде күнделікті қарым-қатынас сөздері. Кейбіріне мысал келтіре кетсек: *«сындырдым»* (қызды немесе жігітті келістірдім, сонымен қатар саудаласқанда айтылады), *«құлап жүр»* (ғашық боп жүр немесе ұнатып жүр), *«өшіп жатыр немесе өшіп қалды»* (көптен хабарласпаған адамға айтылады және қарсы сөйлей алмай қалу), *«шыттай боп тұр немесе ұйқы ғой»* (үйлесімін тапқан нәрсеге баға беру), *«жынды, мықты, айқайлап тұр»* (кермет), *«нәәәй, нәкіс, ауан»* (есі ауысқан немесе жарым деген мағынада), *«жаурап жүр»* (жападан жалғыз қалған адамға айтылады), *«ығып, лағып»* (айтқан сөзге түсінбеген жағдайда қолданылады), *«жыртып»* (белсенділік танытқан уақытта айтылады), *«қырылып қалдық немесе қырылып жүрміз»* (қыз бен жігіттің келіспей қалған кездері), *«базар жоқ»* (келіскен уақытта айтылады), *«құлақтан тебу, лапша ілу»* (өтірік айту), *«тарпылу»* (маған қарай кел деген

мағынада), *«Америка ашу»* (жаңалық ашу), *«балта қадау»* (жауап бере алмайтындай жағдайда қалдыру), *«картоп немесе картошка»* (кемсіту мағынасында), *«капуст»* (қабат-қабат киінген адам), *«қаз қуып жүр»* (жөнсіз кеткен адамға байланысты айтылады), «балықбас» (темекіні көп шегетін адам), *«тоқылдақ»* (аузына сөз тұрмайтын адам), *«шаң болу»* (жоқ болып кету, яғни сабақтан қашу), *«шаңғы тебу»* (жүру), *«гүл болу»* (құлпыру), *«пихабат болып жүр»* (қыз бен жігіт арасындағы махаббат), «көтеріп кетті» (демеуші немесе жанкүйер болу), *«шал»* (қыздың жүріп жүрген жігіті), *«кемпір»* (жігіттің жүріп жүрген қызы), *«екі бас»* (екінші курс студенттері), *«қадап тастау»* (төбелескен кезде жену), *«қоянның құлағын салу»* (өтірік айту, қашып кету), *«тиын»* (ақша), *«қақсып қалу»* (ақшасыз қалу), *«теуіп тастау»* (киім кию), *«тоқаш»* (нөл балл), *«басы қақтау»* (ештенені түсінбейтін, білмейтін адам), *«лақтырып кету»* (орта жолда тастап кету), *«мұрт болу»* (ыңғайсыздану), *«ұйқыбас»* (маубас), *«ат болу»* (шаршау), *«қисық»* (қырсық мінезді адам), *«қатаю, қатып алу»* (төкаппарлану), т.б. Осындай ұзын-ырғасы жоқ жаргон сөздер тілдің сыйып бұзуда. Мынаған қараңыз, мысалы: - Қайрат па? Әй, ол **қаз қуып жүр** ғой. Осы Айгүл мен Қанат **пихабат** болып жүрген сияқты. – **Ұйқыбастар** неге сабаққа көшігіп жүрсіндер. Кеше жаман **ат болып** кеттім. – Білесің бе, Олжас Рауанды **қадап тастады** ғой. –Ей, **шалың** қайда? Немесе, **кемпір** қалай? - Мына етікті университетке **теуіп тастаймын** ғой. - Кеше ағайға Айкөркем бәрін **тоқылдап** беріпті. - Еламан - жүрген **балықбастың нақ өзі**, т.б. Осы мысалдардан-ақ ұға беріңіз. Жастардың қаншалықты сауатты сөйлейтінін. Мәнсіз сөйлеуден гөрі, нақты, анық сөйлеу, әр сөзді өз мағынасында жұмсау және синонимдерін қолдану - үлкен сауаттылықтың белгісі. Қазақ тілінің мүмкіншілігін көрсетудің орнына жастардың жаргондап сөйлеулері - үлкен ағаттық. Десек те, бұған қоғам да үлкен әсер етпей қоймайды. Себебі қоғам жаңарған сайын «жаңалыққа жаны құмар жастар» жаргон тілін дамытуда.

Жастар осылай жаргондап сөйлеймін деп өздерінің тіл байлықтарын кемітіп жатырғандарын түсіне ме екен? Қадірлі құрбы-құрдастар, бұған не айтасыз?

Әсел ӨТЕУЛИЕВА,
02305-топ

Жұттықтаймыз!!!

Жуырда университетіміздегі үздік білімі, өнегелі тәрбиесі және қасиетті білім ордамыздың туын биіктету жолында тер төгіп жүрген студенттерімізге арнаулы шәкіртақы тағайындау жөніндегі комиссиясының шешімімен педагогика факультетінің студенттері **Айсәуле Төрешқызы Артығалиева** («Педагогика және психология» мамандығы, 06301-топ) **М.Өтемісов атындағы**

шәкіртақы иегері, Инна Валерьевна Симонова («Дене шынықтыру және спорт» мамандығы, 05202-топ) **әл-Фараби атындағы шәкіртақы иегері** атанды. Студенттерімізді қол жеткізген жетістіктерімен құттықтай отырып, факультет намысын қолдан бермей, университет абыройын арттыруға шақырамыз.

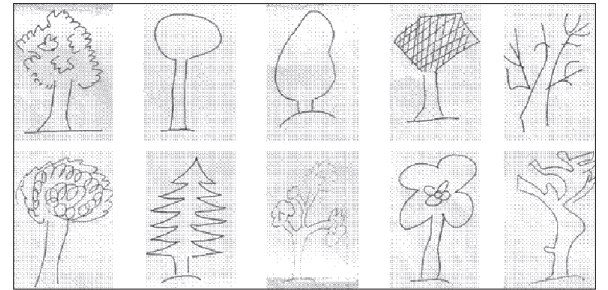

Педагогика факультетінің ғылыми кеңесі

■ Жантану иірімі

Өз мінезіңізді білудің қарапайым бір жолы - таза параққа ағаш суретін салу. Оны қалай саласыз, өз еркіңіз. Мәселе сіз салған суреттің әдемілігінде емес, оның нені білдіретіндігінде. Сондықтан да салған суретіңізден қысылмай-ақ қойыңыз. Сонымен өзіңіз салған суретіңізді мына суретпен салыстырып көріңіз, қайсысына ұқсайды.

Ағашыңыз қандай болса, мінезіңіз де сондай

1. Тез қозу энергиясы, жан-жақтылық сіздің өміріңіздің бір белгісі. Сіз көңілсіз, арманшылсыз. Сіздің тез қозатындығыңыз, қатты энтузиазміңіз кейде өзіңізді ыңғайсыз жағдайға қалдырады. Сондықтан да әрекет етпес бұрын ойланап алыңыз.

2. Өте сезімтал адамсыз, сіз әрдайым да жүрегіңіздің әмірімен әрекет еткіңіз келеді. Өз мәселелеріңізді өзіңіз шешкіңіз келеді. Сондықтан да ылғи өз-өзіңізді бақытсыз сезініп, алаңдап жүресіз. Сондықтан таңдау мәселесінде ақылға жүгініңіз.

3. Сіз өзіңіздің адамгершілігіңізге қатты мән бересіз, атаққұмарсыз. Бірақ бұл жаман емес. Өйткені, сіздің үлкен мақсаттарыңызға негізделген. Сіз жетістіктерге жету үшін айналаңызға зардап жасағыңыз келмейді.

4. Сіз салмақты, байсалды адамсыз. Сондықтан шешім қабылдауда әділ болғыңыз келеді. Алайда өз ойыңызды сөзбен жеткізер кезде өз идеяңызды қорқынышсыз сезінгеніңіз дұрыс.

5. Сізді айналаңыз өз-өзіне сенімді және сенгіш адам деп қабылдайды. Сіз басқалардан қолдау күтесіз. Бірақ, бұны білдірткіңіз келмейді. Сол үшін айналаңызға басқаларда шаруасы жоқ адам болып көрінуге тырысасыз. Жақын жолдастарыңызға сене біліңіз.

6. Сіз өмірді сүйесіз. Сіздің іс-әрекетіңізді алдын-ала жоспарлау мүмкін емес. Ойыңызға не келсе, соны айтасыз. Бұл мінездің өзіңізге ұқсамайтын жұмбақ, әсершіл адамдар арасында өзіңізді ыңғайсыз жағдайға қалдыратынын ескеріңіз. Сондықтан да төртіпке бағынып, өз сөзіңізге мән беріңіз.

7. Сіз толысқан тұлғасыз. Сіз жас болғаныңызбен өте тәртіпті, жауапты, өз-өзіне жөне айналасындағыларға сынмен қарайтын адамсыз. Сіздің жолдастарыңыз бен туысқандарыңыз сізге ұқсағысы келмейді. Бірақ, бұл сіздің өз-өзіңізге деген сенімділігіңізге сызат түсірмейді.

8. Сізге керектіңіз бәрі жаныңызда. Дипломат ретінде сіз адамдарды қабылдай білесіз, оларға қолдау да көрсетесіз. Сіз үшін өмір дегеніңіз - мәңгілік көктем. Қарапайым болғанды қалайсыз және басқалардың сіздің өміріңізге араласқанын қаламайсыз. Өзіңіздің нәзік қалпыңызды сақтай біліңіз. Байсалды және сенімді әрекет етіңіз. Жоқ деп айтуға дағдыланыңыз.

9. Сіз бейбітшіл де табанды адамсыз. Сіздің өз жолыңыз бар. Жан-жағыңызға сыр шашқанды ұнатпайсыз. Мақсатыңызға тіке тартасыз. Сіз туралы жаныңыздағылар эгоист, адамдарға билік жүргізуге, таптап өтуге құмар деп ойлайды. Сондықтан да шамалы болса да жұмсаруға тырысыңыз.

10. Қорғау - сіз үшін негізгі сөз. Сіз үшін ең бастысы - бақытты отбасы. Өз махаббатыңызды білдіре алатын махаббат Отаны. Сіздің нәзік сезіміңіздің қайтарымына өзіңізді қорғап жүргенді қалайсыз. Соншалықты тәуелді болмауға тырысыңыз. Өз қанатыңызбен ұшуды үйреніңіз.

Әзірлеген: Венера ЕРБОЛАТҚЫЗЫ, 06301-топ

«Тағылым» жаршысын әзірлеуші жауапты редактор – Мөлдір Нұрмұханбетова, 06106-топ студенті,

Салауатты өмір салты

№2(4), ақпан, 2012 жыл

Дені сау адам - табиғаттың ең қызық жемісі * Әз-ауған тәлім - ақылмен

■ Из страницы истории факультета

Физическое воспитание молодёжи: исторический опыт

Зарождение и последующее развитие физической культуры обусловлено историей развития общества и общественных отношений, в Казахстане это можно отнести к глубокой древности. Так, при раскопках древнего поселения (III-IV в.в. до н.э.) были найдены доски для тогызкумалака и фигурки для игры, а также их изображения на древних наскальных рисунках. А в урочище Тамгалытыс (близ Алматы) были обнаружены наскальные рисунки лучников и всадников.

Английские купцы Томпсон и Гога, немецкий этнограф Паллас, греческий географ Георги, шведский ботаник Фальк посетившие территорию Казахстана в XVIII веке, описывая быт и жизнь казахов, отмечали, что казахи уделяли большое внимание физическому воспитанию.

Древнейшими видами спорта, окончательно оформившимися в тот период, были казакша курес (поясничная борьба), аламан байга (скачки на длинные и сверхдлинные дистанции), кумис алу (поднимание с земли на полном скаку различных мелких предметов), жамбы ату (стрельбы из лука в цель), саыс (фехтование на копьях и пиках), кыз куу (догони девушку), коқпар и шовген (конное поло). Популярными среди кочевников тогызкумалак и игра с использованием астрагалов животных — асык (альчики), виды единоборств: жудырыктасу (кулачный бой), аударыспак (единоборство всадников).

Известные русские ученые академик С.Крашенинников, историк Н.Бичурин, Е.Тявшев, Т.Евреинов указывали, что у степняков в результате многовекового уклада кочевой жизни развиты подвижные игры и отмечали культ коня. Мальчики подражали мужчинам, воспроизводя в играх их хозяйственную деятельность. Жизнь кочевника-скотовода требует всестороннего развития, поэтому народные игры очень подвижны, требуют большой силы, ловкости и выносливости, а близость к природе воспитывала бережное отношение к животным и окружающей среде. Хорошие охотники, казахи славились умением подражать движениям и крикам зверей и птиц, ставшим настоящим искусством.

Известные казахские просветители XIX-XX веков Абай Кунанбаев, Ибрай Алтынсарин, Ахмет Байтұрсынов, Сабит Муканов считали, что физическое развитие человека влияет на активное умственное развитие, пробуждает самосознание народа...

...Созданный в 1932 году на базе Института просвещения Уральский педагогический институт не имел кафедры физического воспитания, но к урокам физкультуры относились очень серьезно. Благодаря энтузиазму первого преподавателя физвоспитания, известного в городе спортсмена Н.И.Рогачева, впервые организуются спортивные секции, три хоккейные команды, в том числе женская.

Осложнение международной обстановки, нарастание военной угрозы во второй половине 30-х годов настоятельно требовало укрепления обороноспособности страны, повышения уровня военной подготовки во всех звеньях народного хозяйства и в том числе в средней и высшей школе. С этой целью в 1938 году в пединституте была создана военно-физкультурная кафедра. Первыми преподавателями военного дела были В.В.Волков, П.К.Ермоленко, Я.С.Краснов, физического воспитания - Н.Н.Рогачев, Е.Г.Зайцев, А.А.Чечнев, А.И.Карпова (1939).

Начальником кафедры был утвержден коммунист со времен гражданской войны, капитан П.И.Гусак. С его приходом заметно изменился стиль работы, повысилась требовательность в проведении учебных занятий по военному делу, широко развернулась военно-патриотическая работа. П.И. Гусаком был создан студенческий стрелковый батальон, переформированный затем в освоиахимовский отряд в составе двух команд и двух спецгрупп минометчиков и радиостов, насчитывавших 122 человека. Будучи его командиром, П.И.Гусак еженедельно проводил занятия, был командиром команды военрукков школ города, начальником по подготовке медсестер запаса РККА, вел занятия

в двух группах преподавателей и служащих института по подготовке их к сдаче норм на значок «Ворошиловский стрелок». Кроме того, он вел пропагандистскую работу как внештатный лектор обкома и горкома партии, был избран членом партбюро института.

В последующем в составе 312 стрелковой дивизии П.И.Гусаки Я.С.Краснов приняли участие в тяжелых боях под Москвой. Начальник штаба полка майор П.Гусак героически погиб, освобождая старинный русский город Малоярославец. Родина высоко оценила ратный подвиг нашего отважного земляка, удостоив его высшей награды — ордена Ленина, а благодарные горожане установили памятник на могиле героя-уральца и назвали его именем одну из улиц города.

В 1939 году состоялся выпуск первой группы парашютистов в составе 21 человека. В их числе был студент Леонид

Беда, который после окончания учительского института и Уральского аэроклуба поступил в Чкаловское (Оренбургское) военное авиационное училище. За мужество и отвагу, проявленные в боях с врагом в годы Великой Отечественной войны, Л.И.Беда (позднее генерал-лейтенант) дважды удостоен звания Героя Советского Союза.

К началу 1941 года военным специальностям было обучено 177 студентов и 40 преподавателей и служащих. На международных соревнованиях по оборонным видам спорта институт занял 6 первых мест. Улучшилась спортивно-массовая работа.

В течение всех военных лет профессорско-преподавательский состав не прекращал научно-исследовательскую работу.

В послевоенные годы подготовка физкультурных кадров заняла одно из первоочередных мест в деятельности физкультурных организаций.

Решением Министерства высшего и среднего специального образования СССР и Всесоюзного комитета по делам физической культуры и спорта в 1947 году в высших учебных заведениях Казахстана начали создаваться кафедры физического воспитания. В Уральском педагогическом институте заведующими кафедрой физического

Алматы сессияның қызығы-ай!

Қазақтың көрнекті қаламгері Жүсіпбек Аймауытов «Мамандықтың жаманы жоқ, бірақ мұның кез келгеніне икемділік қажет, бұл жай күнелту, тамақ асыраудың жолы ғана емес, үлкен өнерді, зор шеберлікті қажет ететін нәрсе», — деген екен. Иә, осыдан 9 ай бұрын мектеп бітіріп өз қалаған мамандығының иесі болған студенттер қазіргі таңда осы мамандықтың нағыз маманы атану жолында еңбектенуде. Еңбектің басы - алғашқы семестрде жақсы оқумен қатар 1 курс студенттерінің алғашқы сессиясы.

Мен әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану мамандығында оқитын 1 курс студентімін. Арманым университетімізде биыл ғана ашылған мамандықтың қыры мен сырын жетік меңгерген білікті маманы атану. Өз елімің дамуына кішкене болса да үлесімді қоссам деймін. Заман талабына сай білімді де білікті, ұтқыр ойлы педагог болғым келеді. Төгілген тердің нәтижесі - алғашқы сессиямның қорытындысы. Әрине, студент қанша жерден оқыса да алғашқы сессияны қиындықсыз тапсыру мүмкін емес. Біздің топқа ең бірінші емтихан экология пәнінен болды. Біраміз аталған пәнді 6 ай бойы оқып жүрсек те, алғашқы емтиханды қалай тапсырамыз деп жүрексігеніміз рас. Қуанарлығы, бәрі де сәтті өтті. Жүрегіміз лүпілдеп, кеудеміз

воспитания работали В.В.Новиков (1954-1968), А.А.Дырдин (1968-1972), Б.А.Айешев (1973-1976), Р.М.Мауталиев (1976-1986), Ж.Жардемев (1986-1987), К.И.Исмагулов (1987-1991), Т.Кубашев (1991-1995), М.Х.Темиргалиева (1995-1996), В.С.Симаков (1996-1997), с 1997 года кафедрой заведует старший преподаватель М.Х.Темиргалиева.

В 50-х годах прочное место в жизни института занял спорт. Популярной игрой становится футбол и его ведущие футболисты К.Котов, Н.Журавлев, Б.Абупхаиров, В.Комков, К.Махамбетов, В.Азовский и другие. А в 1956 году эти фамилии становятся известными в совершенно новом виде спорта в Уральске — хоккее с шайбой под руководством известного в стране хоккеиста В.В.Новикова.

В 1950-1956 гг. студенты института занимают призовые места на III Студенческой Спартакиаде педвузов Казахстана (3 место), гимнасты в 1957 году поднялись на высшую ступень пьедестала.

Совершенствуются формы и методы организации спортивно-массовой работы. В конце 50-х годов институт вошел в число передовых коллективов области, а студенты успешно выступали на первенствах республики. В 1960-64 гг. студенты института приняли участие в более чем 200 соревнованиях.

О динамике количественных и качественных изменений в физическом воспитании и организации спортивно-массовой работы в институте дают представления следующие цифры. В 1961 году было подготовлено 433 разрядника. В 1967 году — 534 разрядника, за период с 1967 г. по март 1970 было подготовлено несколько мастеров спорта (В.Куракин, А.Попов, Ю.Абдуллин и др.), 9 кандидатов в мастера спорта, 76 - перворазрядников, 228 — 2-го разряда, 1043 — 3-го разряда, более чем в 3 раза увеличилось количество значкистов ГТО.

В 60-х годах в составе института появляются новые специальности, на базе которых в последующем организуются самостоятельные факультеты. Так, в 1967 году на естественно-географическом факультете, деканом которого являлась доцент А.З.Завадская, открывается специальность «Физическое воспитание». Кафедра физического воспитания и правление спортивного клуба института уделяют внимание проведению соревнований и спартакиад внутри коллектива. В 1968 году проведено 26 соревнований, где приняло участие более 2600 студентов.

В 1971 году кафедра переросла в самостоятельный факультет, первым деканом был назначен старший преподаватель В.Г.Ельсук. С 1973 по 1986 факультет возглавил доцент Н.Н.Пересветов, в дальнейшем (1987-1989) работал деканом доцент В.Ю.Салов, с 1990 по 1994 год старший преподаватель В.И. Каракушиев. А с 1995 по 2001 руководит факультетом профессор В.Ю.Салов.

В состав факультета организационно вошли две кафедры: кафедра спортивных дисциплин, образованная в 1968 году, и кафедра теоретических основ физического воспитания - в 1975 году. Ее возглавил доцент А.М.Войлоков.

За время существования факультета физической культуры для общеобразовательных школ Уральской и ряда других областей подготовлено более 2500 учителей. С достоинством и гордостью передают они свои знания, умения и навыки новому поколению молодежи.

В 1976 году впервые в СССР на базе научно-методического семинара при кафедре методики русского языка была создана проблемная лаборатория НИИ АПН СССР. Ведущей на кафедре стала проблема военно-речевой подготовки, а учебно-методическое пособие «Русский язык на занятиях по начальной военной подготовке в средней школе» стало настольной книгой военрукков национальных школ всех союзных республик.

Продолжается совершенствование учебно-воспитательного процесса, широко пропагандируется здоровый образ жизни.

В 2000 году в связи с переходом факультета на многоуровневый цикл обучения студентов по новой специальности «учитель физической культуры, методист по оздоровительной работе», некоторые дисциплины медико-биологического направления с естественно-географического факультета были переданы на факультет физической культуры.

(Продолжение следует)

Хайырлы МУХАНБЕКТАЛИЕВ,

д.и.н., профессор кафедры теории и методики преподавания физического воспитания

қуанышқа толды. Құдды бір асауға тұсау салғандай, ат бәйгесінен жүлде алғандай болды. Кейінгі емтихандарда қорқыныш болмайтын шығар десек те, қорқатынбыз. Әр емтихан жақындаған сайын тұла бойымыз шымырлап, құлағымыз тұнып, ештеңе естімейтін күйге түсіп, бір-түрлі мең-зең шеңберде қалғандай, тіпті оңды-солды әңгімеден де сап тыйылып, өзіміз де түсінбестей қалыпқа енетінбіз. «Нені ексең, соны орасың» дегендей, жауапкершілікті сезініп, тер төге еңбек еткесін бе, әйтеуір менің құрбыларым алғашқы сессияны ойдағыдай тапсырды. Осылайша бір ай мерзімінде өте шыққан алғашқы сессияның қызығы да шыжығы жетіп артылады.

Мәлдір НҰРМҰХАНБЕТОВА,
06106-топ

Р
К
Е
Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

17

Р
К
Ә
Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

18

Техникалық және кәсіптік білім беру - Қазақстанның индустриальды-инновациялық дамуын іске асырушы еңбек кадрларын даярлаудағы сапалы ұмтылыс.

ПАРАСАТ

№1, ақпан, 2012 жыл

Әнұниверситет колледжінің жаршысы

№7 ғимараттың 513 дәрісханасына жиналған колледж ұжымы мен студенттері колледж директорымен бірге Елбасы Жолдауының әрбір бағытына бағдар жасап, пікір алмасты.

Елбасы Жолдауы - болашақтың бағыты

«Біз 2015 жылға қарай табысы жоғары елдердің қатарына қосылуды көздеп отырған елміз» деп алғысөзін бастаған Елбасы биылғы Жолдауында да халықжүрегіне жақын бағыттарды қозғап, дамудың жаңа жолдарын алға қойды.

Биылғы Жолдаудың ерекшелігі - көп басымдылықтың жастарға берілуінде. Жастар - болашақ кепілі дегендей, кемелді келешекті көркейтер колледж оқушылары арасында да 4 ақпан күні Жолдау талқыланып, насихатталды.

№7 ғимараттың 513 дәрісханасына жиналған колледж ұжымы мен студенттері колледж директорымен бірге Елбасы Жолдауының әрбір бағытына бағдар жасап, пікір алмасты. Колледж директоры, тарих пәндерінің оқытушысы Т.Н. Төлеуішовтың кіріспе сөзінен соң, колледждің студенттік директоры Ү.Жәңгірова мен белсенділері А.Тілепиев, П.Балмұқанова, Д.Кебекбаев жиынды өздерінің жалынды сөздерімен жалғастырды.

«10 бағыттың ішінде ең басты назар аудартқан бағыт - ол адами капиталдың дамуы, осы бағытта көрсетілген жаңа жобалар біз үшін маңызды» деп Жолдаудағы жетінші бағытты қолдаған болашақ маман П.Балмұқанова «Қоғамдағы басты проблемалардың бірі - баспана мәселесі, осы бағытта Елбасының Үкіметке тапсырған «Қолжетімді баспана-2020» жобасынан мол үміт күтеміз және бұл Нұрсұлтан Әбішұлының қазіргі жас мамандарды жетілдіріп, дамытудағы үлкен ынталандыру әдісі деп түсінеміз» деген ойымен толықтырды.

«Елдің болашағы экономикадағы келешегі зор салалардың дамуымен байланысты. Бұл үшін алдымен жаңа зауыттар көп салынып, жаңа жұмыс орындары ашылып, әлеуметтік инфрақұрылым қарқынды дамуы қажет» деп қарастырылған үшінші бағыт «Ақпараттық жүйелер» мамандығының биылғы түлегі А.Тілепиевтің көңіліне қонды. Бұл пікірді өзге де түлектер қош санап, қолдады. «Қоғамдағы жұмыссыздық мәселесі ой толғандырар жайттардың бірі болса, Елбасының бұл

ұсынысы осы көрсеткішті азайтуға септігін тигізері сөзсіз» деп аяқтады.

Колледж белсенділерінің пікірін колледж директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары Г.Г. Исмағұлова: «Біліктілікті бекітудің тәуелсіз жүйесін жасау туралы айтылған жетінші бағыт колледждің түлектеріне жақсы таныс, өйткені 2009 жылдан бері бұл бақылау бізде - «Кәсіптік және техникалық білім беру ұйымдары түлектерінің білімін тәуелсіз бағалау жүйесі» деген атпен жүргізіліп келе жатыр, сондықтан да биылғы түлектерге өз білімдерін дәлелдеп, біліктіліктерін меңгергендігін тиісті деңгейде растау қажет», - деп қорытындылады.

Осылайша Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту - Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауының әр бағытына ой жүгірткен жиыннан болашақ мамандар «Біздің міндетіміз - айқын, алған бағытымыз дұрыс» деген түйткілді оймен тарқасты.

Нұрлытаң ТУРАЛИЕВА,
колледж директорының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары

Жүрегі Жалаудай Жәңгір ұрпағы

«Мен қазақ қыздарына қайран қалам!»

Әр игілікті істі халықтың рухани шыңдалуына жаңа леп қосқан қазақ қыздары бүгінде заман аңғарында қарсыластарымен жарыса жүзіп, ешқашан дес бермеген, сондай арулардың бірі, өз ісіне жауапкершілікпен қарайтын - Жәңгірова Үміт, бүгінде М.Өтемісов атындағы БҚМУ колледжінің студенті.

Ақыл мен күшті тоғыстырып, таланттылығы бойынан табылған Үміт ашық аспанымызда еркін ұша білген көгершіндей қасиетті қара шаңырағымызға өзіндік білімі мен еңбегін сіңіріп, талабын шыңдап жүр. Ақпараттық жүйелер мамандығын игеріп жүрген аруымыздың жеңістерін емес, жетістіктерін айтар болсақ, облыстық халық шығармашылық орталығының ұйымдастыруымен өткен шығармашыл жастардың «Дала дарындары» атты облыстық фестивалінде «Журналистика» номинациясы бойынша өнердегі шығармашылық шеберлігі мен айрықша таланты үшін І дәрежелі дипломға ие болып, Халықаралық «Шабыт» фестиваліне жолданды. ХІІІ Халықаралық «Шабыт» шығармашыл жастар фестивалінен дипломант атана отырып, «Шабыт» медалі және Әділқазы алқасының атынан арнайы естелік сыйлығымен марапатталды. ҚР Білім және ғылым министрлігінің ұйымдастыруымен өткен мемлекеттік жастар саясатын іске асыруда жұмыс атқаратын мамандардың біліктілігін арттыру бойынша республикалық және жастар белсенділерінің мектебіне қатысты. Қоғамдық өмірге қосқан елеулі еңбектері үшін университет ректорының алғыс хатын да иеленген болатын.

Жұлдызын жоғары ұстайтын қызымыз спорт саласынан да бейхабар емес. Мектеп кезінде самбо, дзюдо күрестерімен шұғылданған.

Үкілі үміт арқалаған Үміт - достарына адал, мейірімді, кішіпейіл. Сол табандылығы мен жарқын мінезі де оған колледждің студенттік директоры қызметін атқаруына мол мүмкіндік беріп келеді.

Ақылдысың, білімдарсың, бар ғой сенің иманың,
Мінбең биік, сол биіктен ақыл жұртқа сыйладың.
Тұрқың қазақ, жаның қазақ, тәнің қазақ арусың,
Көп өнеге іздеу керек, таудай талап жинағың.

Ұлтжандылық әр қазақтың болған кезде өлшемі,
Ұлтын сүйген пенде ғана ой түйеді еңселі.
Қаншалықты жүрегіне өнерді де дарытсаң,
Сол өнерді бағаларсың, құшып алсын ел сені!

Шаттық ОРЫНБАЕВА,
БҚМУ колледжі математика мамандығының
1 курс студенті

ДІННІҢ АМАНДЫҒЫ — ЕЛДІҢ АМАНДЫҒЫ

М.Өтемісов атындағы БҚМУ колледжінің 0111033- «Математика» мамандығының М-111 тобында «Діннің амандығы - елдің амандығы» тақырыбында ашық тәрбие сағаты өтті.

Кураторлық сағаттың басты мақсаты - студенттердің бүгінгі таңда кең етек жайып бара жатқан дәстүрлі емес діни ағымдардың жетегіне ермей, Қазақстанның болашағын, елімізді әлемдік деңгейге танытатын иман-жанды азаматтар болуға тәрбиелеу, сонымен қатар діни сауаттылықтарын арттыру.

«Жүректің түріп құлағын, ойланып тағы қарашы. Кімсің сен, қайда тұрағың, енді қайда барасың?», - деп орта ғасырдың данышпаны Омар Хайям бабамыз айтқандай, қазіргі таңда мұсылман балалары ислам мәдениетіне мүлдем жат еуропалық, пұтқа табынушылық мәдениетінің ықпалына ұшырады. Әсіресе, жастардың бойында қатігездік, тасбауырлық, зорлық-зомбылық, ұрлық, ішкілік, құмар ойындар сияқты адамгершілікке жат әрекеттердің қалыпты жағдайға айналып бара жатуы дінсіздіктен болып жатқан жағдай, ал дінсіздік имансыздыққа апарады. Тәрбие сағатында «Адасқан ағымдар» тақырыбына баяндама оқылды. Баяндамада соңғы жылдары елімізде кең етек жайған дәстүрлі емес діни ағымдар туралы, олардың негізгі мақсаттары ел болашағы жастарды өз қатарларына тарту екендігі, сол арқылы мемлекетіміздің әлеуметтік және экономикалық дамуына әсер етіп, өздерінің халық санасына ықпалдарын күшейту екендігі туралы айтылды.

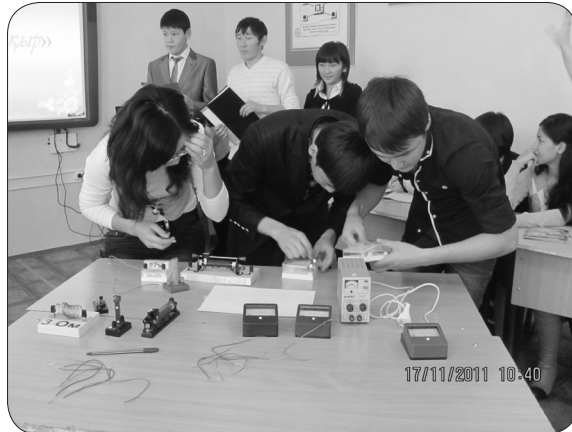
Тәрбие сағатының қонағы - Орал қаласындағы Орталық мешіттің наиб-имамы студенттерге діни сауаттылық, имандылық және ислам дінінің қадір-қасиеті туралы айтып берді. Өз кезегінде топ студенттері діни ағымдар туралы, дәстүрлі дін мен дәстүрлі емес діндерді қалай ажыратуға болатындығы, т.б. өздерін толғандырып жүрген көптеген сұрақтар қойып жауап алды. Сонымен қатар, топ студенттері ҚР-ның «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» заңын талқылап, өз ойларын ортаға салды.

Тәрбие сағатының соңында студенттерге көмекші материал ретінде қоғамға іріткі салушы діни ұйымдарға жол бермеу мақсатында арнайы дайындалған жадынамалар таратылды.

Мейрамгүл ЕРМЕНТАЙ,
М-111-топ кураторы

САРАМАН – кәсіби мамандарғы дайындаудағы негізгі алғышарт

Колледж оқушылары білімдерін бекіту, тереңдету және жүйелендіру, есептеу кешендерімен және бағдарламалық өнімдермен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру, кәсіпорындар құрылымын таныстыру мақсатында кәсіпорыннан, мекемеден, түрлі шаруашылық субъектілерінен кәсіби практиканың типтік оқу бағдарламасына сәйкес сараман жұмыстарын жүргізеді. Педагогикалық мамандықтар бойынша сараман мақсаты жалпылығы, мәдениеттілік, психологиялық-педагогикалық,

әдістемелік және арнайы пәндер бойынша білімдерін тереңдету және сонымен қатар, теориялық білім негізінде педагогикалық дағды мен құзыреттілікті қалыптастыру болса, техникалық мамандықтар сарамандары ақпараттық құралдарға сипаттама, кәсіпорындағы олардың қолданылуы және дербес компьютерлер мен қосымша құрылғыларға мінездеме, жергілікті желілерге техникалық қызмет көрсету, мәліметтерді өңдеу, бағдарламалық қамтамасыздандыру, бухгалтерлік құрылымы мен есеп саясатының жүргізілуін, қаржылық есеп беру секілді аспектілерді өзіне кірістірген.

Сараман, мансап және маркетинг бөлімі ұйымдастыратын осындай сарамандардан өту үшін М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті мен сараман ошақтарының арасында келісімшарттар (қазіргі таңда 144 келісімшарт бар) жасалынған. Осы келісімшарттар негізінде колледж оқушылары да әр түрлі мекемелер мен

шаруашылық жүргізуші субъектілерден педагогикалық және кәсіптік сарамандардан өтіп келеді.

Педагогикалық сараман түрлері мектептен, сыныптан тыс жұмыс, жазғы лагерьдегі жұмыс, байқау сараманы және дипломалды машықтар болып ерекшеленіп, педагогикалық мамандықтардың оқу жоспары және оқу кестесіне сәйкес жүргізіледі. Мысалы, осы оқу жылы бойынша оқу жоспарына сәйкес келесі сараман түрлері ұйымдастырылды:

0106000, 0315002 - «Бейнелеу өнері және сызу» мамандығының 3 және 4 курс студенттері оқу бағдарламасы мен кестесіне сай байқау сараманынан (әдіскері А.Е.Габдрахманов) өту үшін №44 жалпы орта білім беретін мектепке жіберілді. Сараман мерзімі 28.11.2011-10.12.2011 жж.

0106000, 0315002- «Бейнелеу өнері және сызу» мамандығының 3 және 4 курс студенттері оқу бағдарламасы мен кестесіне сай педагогикалық сараманға жіберілді. Университет пен білім беру ұйымдарының арасындағы келісім-шартқа сәйкес, үш оқушы №44 жалпы орта білім беретін мектепке жіберілсе, қалған оқушылар өз қалаулары бойынша Казталов, Зеленов, Тасқала, Сырым, Теректі сияқты аудандардың жалпы орта білім беретін мектептеріне жолданды. Педагогикалық сараман мерзімі 30.01.2012-25.02.2012 жж. Әдіскерлері - колледж оқытушысы Н.Ж.Бисекешова мен университет оқытушысы Б.А.Молдашева.

30.01.2012 ж. №8-15 бұйрыққа сәйкес колледждің 0111033 - «Математика», 0111073 - «Физика» мамандығының 1 курс оқушылары оқу бағдарламасы мен кестесіне сай педагогикалық сараманға (сараман мерзімі 06.02.2012-17.03.2012 ж.) жіберілді. «Физика» мамандығынан 2 оқушы, «Математика» мамандығынан 1 оқушы келісімшарт бойынша қалалық №1 жалпы орта білім беретін мектебіне жолданды, қалған оқушылар өз қалаулары бойынша аудандық, ауылдық жалпы орта білім беретін мектептер мен мектеп-балабақшаларына жіберілді.

Техникалық мамандықтар бойынша сараман наурыз айына жоспарланған. 19 наурыз бен 2 маусым аралығын қамтитын бұл сараман бойынша ақпараттық жүйелер мамандығының оқушылары облыс, қала және аудандардың түрлі шаруашылық жүргізуші субъектілері, фирмалары, жеке және мемлекеттік мекемелері бойынша сараман ошақтарына жіберілмек.

23 февраля были подведены итоги олимпиады по химии, проведенной кафедрой химии естественно-математического факультета. В олимпиаде приняли участие учащиеся 10-11 классов общеобразовательных школ города Уральска.

Олимпиада в Химической стране

-Районные школы из-за погодных условий мы привлечь не стали, - сказала главный организатор и вдохновитель «олимпийского движения» **заведующая кафедрой химии, доктор химических наук профессор Д.К.Мендалиева.**—Олимпиада проводилась в рамках недели естественно-математического факультета и посвящена 80-летию нашего университета. Всего участвовали 61 ученик. Задания, созданные нами на кафедре, выходили за рамки школьной программы и содержали нестандартные задачи. Участники справились хорошо, хотя для 10-классников задания оказались несколько сложнее. Но в целом все справились и показали высокие результаты.

По результатам олимпиады среди 10-классников первое место занял Чингиз Шалтыков (СШ №3), 2 место заняли - Мурат Джумагазиев (СШ №38), Самал Жаненева (СШ №11), 3 место - Анель Азат (СШ №20), Назерке Самуратова (СШ №34), Ажар Рахимжан (СШ №20). Среди 11-классников 1 место заняла Алия Кенжегалиева (СШ №38), 2 место - Мөлдір Айдынбекова (СШ №38), Динара Алибекова (СШ №34), 3 место - Гизат Буранов (СШ №11), Ұлпан Байжанова (СШ №34), Айдархан Кимеденов (СШ №38).

Отличившимся школьникам, победителям и их учителям были вручены грамоты и благодарственные письма.

Цель предметных олимпиад— вызывая интерес к науке, проводить попутно про-фориентационную работу. Преподаватели кафедры уверены, что среди нынешних олимпийцев — будущие студенты наше-го вуза, поскольку такая работа среди школьников создает мотивацию к выбору профессии.

Перед школьниками выступили сту-денты данного факультета, целый семестр проучившиеся в Калмыцком государ-ственным университете в г. Элиста по программе обмена студентами. Весело и увлекательно рассказали о студенческой жизни Айбар Мурзабеков (2 курс, химия), Акмарал Исакова (3 курс, информатика),

Айнур Бикетова (3 курс, информатика), Индира Ахмет (3 курс, информатика), Жадыра Жармухамбетова (3 курс, ин-форматика), Аягуль Ашигалиева (2 курс, химия).

По словам Эльмиры Бисембаевны Казихановой, учителя химии СШ №11, была проведена большая работа по подготовке учеников. Поскольку за-дания держались в строгом секрете, занимались по специальной программе школьных олимпиад по химии.

-Наша республика — химическая, поэтому нам нельзя не изучать химию. Недра нашей родины богаты полезными ископаемыми, и перед вами в будущем открыты большие перспективы в изуче-нии этих богатств, - сказала, обращаясь к школьникам, Дина Кенжебековна.

В планах кафедры проведение олим-пиады среди 9-10-классников, посвя-щенной 100-летию со дня рождения академика Е.Н.Азербаетова.

Марта ДЖУМАГАЛИЕВА

■ Маман пікірі

Альфия ЖАҚСЫҒАЛИЕВА,
тәрбие ісі жөніндегі бөлім психологы

Топ басшыларына арналған психологиялық тренинг

2012 жылдың ақпан айының 12 жұлдызынан бастап университетіміздің топ басшы-ларына, жастар даму орталығы, №1 жатақхана студенттеріне арналған психологиялық тренингтер ұйымдастырылып келеді. Тренинг ұйымдастырудағы негізгі мақсат - студенттердің арасындағы қарым-қатынасты нығайту, студенттердің белсенділігін арттыру, өмірге деген көзқарасын өзгерту. Тренинг барысында танысуға, әртүрлі ситуациялардан топ болып шығуға, белсенділікті көрсетуге арналған ойындар, тренингтер өткізілді. Студенттерге «Танысу», «Шеңберді бұзып кір», «Аяқталмайтын сақина», «Молекула», «Денелік өзара әрекет», «Арал-2», «Мумия», «Тірі көпір», «Сурет», «Айна», «Құрылған шеңбер», «Кім билейді» және тағы басқа тренингтер ұйымдастырылды. Бұндай тренингтердің қазіргі жастар үшін, әсіресе студенттерге беретіні мол. Студенттер ситуациялық тапсырма, тренингтер арқылы өмірде кезде-скен әртүрлі жағдайлардың тиімді тұстарын ұғынуға, бойындағы нашар қасиеттерден арылып, позитивті көзқарас қалыптастыруға сабақ алды. Әртүрлі жақсы сезімдерге бөленіп, болашаққа жаңа көзқараспен қарайтындығын студенттердің төмендегі пікірлерінен байқауға болады.

Балзияш РАНОВА,
биология мамандығының 1 курс студенті

12 ақпан күні Альфия Сырым-қожақызының ұйымдастыруымен өткен тренинг-ойын өте қызық өтті. Оған жатақхананың 2 қабат студенттері қатысқан едік. Тренингте мән-мағынасы зор ойындар өте көп болды. Олардың барлығы өмірді түсіндіруге, өмірде кездескен қиыншылықтарды бәріміз бірігіп жеңуге болатынын, бір кісідей біріксек, татулықтың, ауызбіршіліктің болатынын

көрсетті. Біз осы тренинг арқылы бір-бірімізге күлімдеген, жадыраған нұрлы жүзбен қарасақ, жақсылықтың нышаны екенін түсіндік. Тренингте бір-біріміздің үйде, достарымыздың арасында қалай еркелетіп атайтынын білдік. Міне, осының бәрі біз үшін қызық! Тренингтен алған нәтиже арқылы студенттер енді болашаққа жарқын көзбен қарайды деген ойдамын. Менің өзім керемет сезімде болдым. Осы кезде Мұқағали Мақатаевтың мына өлеңі еске түседі.

Өкпелеме, өкінбе өміріңе,
Өмір, өмір, болмайды түңілуге,
Мәңгі сені жазбаған сүрінуге,
Қайта тұрып, қақың бар жүгіруге.
Біз ешқашан мұңаймай, болашаққа
үмітпен қарап, алға ұмтылуымыз ке-
рек. Осындай демалыс күні бізге алтын
уақытын бөліп, маңызы зор, өмірге деген

арқылы көп нәрселерді ұғындым. Ойындар арқылы бізге өмірдің ақ-қарасын, ащы-сы мен тұщысын айыра білуге үйретті. Барға қанағат етіп, сол барымызды тиімді пайдалануға, қоғамнан ешқашан тыс қалмауға, қалған жағдайда қиындықты бірлесіп жеңуге шақырды. Тренингтің арқасында өмірге көзқарасым өзгеріп,

сенімділікпен қарауды үйреткен, достыққа жетелейтін тренингті өткізген Альфия Сырымқожақызына алғысымыз шексіз.

Жарқынай ДЖАМБУЛОВА, 04101
математика мамандығының студенті

Ақпан айының 12-сі күні жатақхананың 2-қабат студенттерінің қатысуымен Альфия Сырымқожақызы психологиялық тренингтер өткізді. Бұл тренингтер маған және басқа қатысқан студент-терге ұнағаны сөзсіз. Бұл тренингтер

- тұрақты және ынтымақты қоғамды қалыптастыруға көмектеседі;
- үкімет ұсынатын қызметті толықтырады.
Қайырымдылық, мейірімділік, өз еркімен көмек көрсету Қазақстан халқына тән, тарихи салт-дәстүріне сіңіскен қасиеттер болып табылады.
Осындай игі істі М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің киелі қара шаңырағында ұйымдастыру үшін 2012 жылдың ақпан айының 4 күні «Парыз» волонтерлық ұйымы құрылды. Негізгі міндеттері университетіміздің ардагер-ұстаздарына көмек көрсету, университеттің профессор-оқытушылар құрамына, сенбіліктерге қатысуға, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған жетім балалар үйіне, қарттар үйіне көмек көрсетіп, студенттердің бойында адамгершілік, патриоттық, толеранттылық қасиеттерді қалыптастыру болатын.
Волонтер игі істерді жүзеге асыра-тын болса, мынадай қабілеттерге ие болады:
Достық, жылы қарым-қатынас;
Мамандардың қолдауы;
Қарым-қатынасқа түсудің ерекше тәжірибесі;
Іс-шараларды ұйымдастыру тәжіри-бесі;
Топта жұмыс жасау тәжірибесі және топ құру дағдылары;
Әкімшілік дағдылар;
Мүмкіндігі шектеулі адамдармен жұмыс тәжірибесі;
Файндрейзинг дағдылары;
Жағдайды басқару біліктілігі;
Қарым-қатынастың шекарасын кеңейту мүмкіндігі.

«Волонтер» деген сөзді аударғанда (француздың *volotaire*, латынның *volountarius* деген сөздерінен пайда болған) «мейірімді, ерікті түрде жұмыс жасай-тын» деген мағынаны білдіреді. 18-19 ғасырларда әскери қызметке өз еріктерімен барған адамдар волонтерлар деп аталды.
Волонтерлық қызмет достық қатынас бірлік негізінде жүзеге асады. Парижде 1990 жылы 14 қыркүйекте Дүниежүзілік волонтерлар ассоциациясында Жалпы волонтерлар декларациясы қабылданды.

БҚМУ-дағы еріктілер ұйымы

Әлеуметтік қызмет ету идеясы ретінде волонтерлық - «әлеумет» ұғымы секілді ұғым. Өзі дүниеге келген және өмір сүретін қоғамда басқа адамдармен қарым-қатынас пен байланыс орнату, өзін-өзі жетілдіру, өзін-өзі жүзеге асыру тәсілі ретінде волонтерлықпен айналысатын адамдар болған. Волонтерлықты немесе өз еркімен қызмет ету ұғымдарын халықаралық анықтау үш аспектіде қарастырылады. Біріншіден, бұл - өз жанұясына және өз таныстарына емес басқа үшінші тұлғаларға бағытталған көмек. Екіншіден, бұл еңбектің негізі - өзіндік еркін таңдау, өз еркімен көмек көрсету, адамдарға мейірімділік. Үшіншіден, бұл - қоғамдық пайдалы қызмет.
Қазіргі таңда бүкіл әлемде волонтерлар әлеуметтік бағытталған әртүрлі істермен айналысады. Олар қарт адамдармен, жетім балалармен, мүгедек балалармен, аз ұлттың өкілдерімен және иммигранттармен жұмыс жасайды, ауруханалар мен мектептер салуға көмектеседі, адамдарды ағылшын тіліне үйретеді, жануарларды күтеді, ағаштар егеді, тарихи ескерткіштерді жаңғыртуға көмектеседі, халықаралық мәдени шара-ларды ұйымдастыруға қатысу, мекемелерде құжаттармен жұмыс жасау, т.б.

Ұйымдастырылған волонтерлық жұмыс - коммерциялық емес, мемлекеттік және жеке секторда, жүйелі түрде жүзеге асырылады.
Ұйымдаспаған волонтерлық жұмыс - бұл достарға немесе көршілерге жоспарланбаған, эпизодты көмек көрсету, т.б. Волонтерлықтың бұл формасы көптеген мәдениетке жиі кездеседі.
Волонтерлықтың бірнеше түрі бар:
Өзара көмек немесе өзді-өзі көмек көрсету. Адамдар волонтерлық қызметке өз әлеуметтік тобындағы не қоғамындағы мүшелерге көмектесу үшін араласады.
Қайырымдылық. Алғашқы бейнефициаларға көбіне волонтер қатысатын топ мүшесі емес үшінші жақ адамдары жатады.
Қатысу және өзін-өзі басқару. Басқару процесіндегі жеке тұлғалардың рөлі-үкіметтің кеңес мүшелеріне өкілділікпен жергілікті даму жобаларында қатысуға дейінгі процесс.
Ағарту және тарату. Қоғамның нақты топтарына қатысты қандай да бір сұрақтар бойынша ағарту жұмысын өткізу.
Волонтерлық екі маңызды нәтижелерге қол жеткізу үшін ұмтылады:

алға қойған мақсаттарымың қатары көбейді. Мен алдағы уақытта БҚМУ-дың белсенді студенттерінің қатарынан көрінуге тырысамын.

Я, Айзада КАСИЕТОВА студентка
Западно-Казахстанского государственного университета им. М.Утемисова факультета «Истории и права» по специальности «международные отношения» два раза принимала участие в тренингах, которые проводила Альфия Сырымкожиевна. В первый раз приняла участие благодаря конкурсу «Фотосәңгер БҚМУ-2011», а во второй раз - вместе со всеми старостами факультета «Истории и права».

Эти тренинги мне очень понравились. Я раньше никогда не бывала на таких психологических тренингах и не имела о них никакого понятия, но благодаря Альфии Сырымкожиевне и университету поняла, что это такое. Мы играли в различные игры, которые развивали в нас сплоченность, уверенность в себе, учили общению с людьми, помогали раскрыть себя.
Я от всей души благодарю Альфию Сырымкожиевну за то, что она проводит такие тренинги, и тем более рада, что участвовала в них.

Ләззат КАЗБАЕВА, 07101 тарих
мамандығының студенті

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің психологы Альфия Сырымқожақызы ұйымдастырған психологиялық тренингтеріне универси-тет белсенділері, студенттік декандар болып қатысқан болатынбыз.
Бұл психологиялық тренингтер уни-верситет белсенділерімен қатар жалпы студенттер қарым-қатынастарының нығаюына, адамгершілік тұрғысынан әсер етуіне бірден-бір себепші болатыны маңызды жағдай.
Тренинг барысында студенттердің қатысуымен психологиялық ойларды зерттеп талдадық. Өз бойымыздағы жеке мүмкіндік пен ерекшеліктерді салыстырып, қорытынды шығаруға мүмкіндік болды. Сондықтан тренинг барысында студенттер арасында әр түрлі пікірлер туды, бірақ тре-нингтен соң біржақты пікірлер талданып, ортақ пікір қалыптасты.

Р
К
Є
Н

№ 2 (874) ақпан 2012 жыл

19

■ Сотрудничество

С 23 января по 15 февраля Ольга Игоревна Ворожейкина, к.п.н., доцент кафедры изобразительного искусства факультета «Искусство и культура», посетила ряд городов Бельгии для осуществления работы в рамках международного обмена от ЗКГУ им.М.Утемисова.

Ольга Игоревна была приглашена в г. Брюссель для проведения курса лекций по русской иконографии при представительстве Русской православной церкви при Евросоюзе.

Из Бельгии с практическими предложениями

- Данный курс обучает видеть, понимать, открытый для наших предков и утраченный ныне, символический язык иконы. Дает представление об иконографическом каноне, как духовном достоянии. Показывает основные изводы икон и их изменение по векам, раскрывая живую иконописную традицию, - сказала О.И.Ворожейкина.

При представительстве Русской православной церкви при Евросоюзе О.И.Ворожейкина прошла обучение и сертификацию по курсу «Влияние православия на русскую культуру и искусство». После обучения был получен международный сертификат от представительства Православной церкви при Евросоюзе.

Ольга Игоревна посетила ряд политических мероприятий в мэрии г. Брюсселя, где встретила с мэром Брюсселя, бизнесменами, послом Бельгии. В рамках программы поездки побывала в Шевтонском монастыре – центре научной мысли не только Бельгии, но в целом Европы. Его библиотека хранит древнейшие манускрипты монастыря. Монахи владеют 10-15 иностранными языками, занимаются переводческой, миссионерской и научной деятельностью.

Программой поездки было также предусмотрено обучение в Центре русского языка и культуры при Университете г. Монса на факультете устного и письменного перевода по программе «Страноведение: Великобритания-Россия». Проведенный по окончании курса тест показал высокие результаты, о чем свидетельствует выданный нашему преподавателю международный сертификат.

О.И.Ворожейкина установила с первым в Бельгии и одним из первых в Европе высшим учебным заведением - Лёвенским католическим университетом, основанным

в 1425 году. Университет давно осуществляет обмены со странами СНГ, однако и тут ЗКГУ им. М.Утемисова от Казахстана был первым университетом, проявившим себя. Ольгой Игоревной были проведены плодотворные встречи с профессором Пьером Де Меем - руководителем обмена студентами от департамента теологии и религиоведения, с заместителем директора департамента международных связей Катрин Ванелвен. На встрече с директором отдела по международной программе обмену Рожером Янзенсом были определены пути сотрудничества и перспектив обмена как по международной программе обмена Erasmus Mundus, так и по отдельным программам, предлагаемым университетом г.Левена.

Вниманию студентов ЗКГУ!

Фламандское и французское сообщества Бельгии предлагают несколько стипендиальных программ для иностранных студентов-дипломников, желающих получить степени бакалавра или магистра. Для участия в программе необходимо: а) знание английского, французского или нидерландского языка; б) абитуриентам-иностранцам рекомендуется обращаться с запросом о приеме в эти университеты за 10 месяцев до желаемого времени начала обучения; в) обучаться в Бельгии студенты иностранцы могут как за свой счет, так и по стипендиям, предоставляемым различными международными организациями.

За более подробной информацией по оплате обучения в Бельгии и другим вопросам обращаться на кафедру «Художественно-прикладное искусство и профессиональное образование», тел. 50-53-46, а также в Службу Международного сотрудничества и академической мобильности, тел.: 26-03-77.

Информация о программах в Университете г. Монса <https://portail.umons.ac.be/EN2/universite/facultes/Pages/Faculte.aspx>

Центр русского языка и культуры при Университете г. Монса. Адрес: Centre russe - FTI-EII, Avenue du champ de Mars, 17, 7000 Mons, Belgique **Сайт:** <http://www.centrusrussemons.net> <http://centrusrussemons.net/ru/> на русском.

Информация о программах в Университете г.Левена it.kuleuven.be/english <http://www.kuleuven.be/kuleuven/>

Katholieke Hogeschool Leuven e-mail ignace.ingelaere@khleuven.be

Katholieke Universiteit Leuven e-mail isp@dsa.kuleuven.ac.be internet <http://www.kuleuven.ac.be/studeng>

СПОРТ ЖАҢАЛЫҚТАРЫ

● Мұз айдыны спорт сарайында 27-30 қаңтар күндері Президент жүлдесі үшін Әлем Кубогінің кезеңі өтті. 14 команда арасында өткен бәсекеде университет студенттері Бағдат Жарылғасов I орынға, Нұрбол Серіков II орынға ие болды.

● Батыс Қазақстан гуманитарлық академиясының ұйымдастыруымен 11 ақпан күні үстел теннисінен ашық біріншілік өтті. М.Өтемісов атындағы БҚМУ спорт сарайында өткен жарысқа қалалық жоғары оқу орындарынан 5 команда қатысып, нәтижесінде БҚМУ командасы I орынға, БҚАТУ командасы II орынға, БҚГА командасы III орынға қол жеткізді.

● Батыс Қазақстан облысының тоғызқұмалақтан чемпионаты 9-12 ақпан аралығында болып өткен еді. Барлығы 10 команда қатысқан сайыс қорытындысы бойынша БҚМУ командасы IV орынға қол жеткізді. Жекелей сында А.Айғалиева II орынға қол жеткізіп, БҚО құрама командасының құрамында ойын көрсету үшін Алматыға жолдама алды.

● Жастар арасында спорттың дзю-до түрінен 11-13 ақпан күндері Батыс Қазақстан облыстық чемпионаты болып өтті. Қаламыздағы Айтиев атындағы спорт залында өткен жарыс нәтижесінен университет студенттері С.Бақытжан (66 кг) I орынға, Б.Қабдолов II орынға, Н.Мәдениетов (55кг) III орынға қол жеткізді.

● Атырау қаласында 13-18 ақпан күндері Бокстан ҚР чемпионаты (әйелдер арасында) болып өтті. Жарысқа Л.Чертежина, А.Габдуллина, А.Қабиева қатысты (жаттықтырушысы: Т.Кубашев).

● Қарағанды қаласында 16-19 ақпан күндері спорттың самбо түрінен ҚР чемпионаты болған еді. Оған университет студенттері - Б. Қабдолов, Н.Серіков, С.Бақытжан қатысып қайтты.

● М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 80 жылдығына орай ЖОО мен АОО оқытушылары мен қызметкерлері арасында үстелді теннистен 21 ақпан күні

университет ашық біріншілігі болып өтті. Жұптық сайыста БҚМУ II орынға, аралас сайыста БҚМУ I орынға ие болды.

БҚМУ спорт сарайында ережеге сай ұйымдастырылған жарыс ЖОО мен АОО студенттерінің арасында 6 команда арасында 60кг, 65кг, 70кг, 80кг, 90кг салмақ дәрежелерінде оздырылып, барлығы 55 спортшыны қамтыды. Спортты жаңына серік еткен спортшы сайыскерлер тартымды әрі қызықты ойын көрсетіп, теннисті шебер ойнайтындықтарын дәлелдеді.

Жарыс қорытындысы бойынша 65кг салмақ дәрежесінде университет студенттері А.Трумов I орын, Н.Ершораев II орын және 90кг салмақ дәрежесінде Ә.Жұмашев II орынға ие болды.

Жарысқа қатысып жүлделі орын алған ойыншылар «Ақжайық» спортклубының дипломдарымен және БҚМУ студенттерінің кәсіподағы ұйымының арнайы сыйлықтарымен марапатталды.

Өз тілшіміз

Жұттықтаймыз!!!

24 қаңтардағы университеттің Ғылыми кеңесі шешімімен ҚР еңбек сіңірген жаттықтырушысы Жұбаным Жарқемелті, дене тәрбиесі кафедрасының меңгерушісі Марина Темірғалиеваны және қазақ филологиясы кафедрасының аға оқытушысы, ф.ғ.к. Рита Сұлтанғалиеваны БҚМУ қауымдастырылған профессоры (доцент) атағын алуымен шын жүректен құттықтаймыз.

Әріптестерімізді құттықтай отырып, дендеріңізге саулық, отбастарыңызға амандық, ғылыми еңбектеріңізге шығармашылық табыстар тілейміз.

Университет ұжымы

В начале февраля нынешнего года в университете объявлен открытый конкурс красоты «Мисс ЗКГУ он-лайн». Этот конкурс проводится во второй раз и уже претендует стать традиционным. В прошлом году конкурс начался так же в феврале, а в апреле были объявлены результаты.

На сайте ЗКГУ – самые красивые!

Спонсорами нынешнего конкурса красоты стали компании «Авэста» и «Сервер плюс». Организаторы конкурса в лице Центра информационных и образовательных технологий приглашают для участия студенток очного отделения с 1 по 4 курс всех факультетов и колледжа ЗКГУ. Для этого необходимо иметь смелость заявить всем о своей

неотразимости, разместив на сайте нашего вуза фотографии и заполнив анкету. Кстати, сфотографироваться можно и в студии лаборатории Центра, который находится в здании учебного корпуса №8. Победительницей будет выбрана участница, набравшая наибольшее число голосов. Голосующим надо зарегистрироваться на нашем сайте и нажать необходимую кнопку.

По словам редактора лаборатории учебного телевидения и графического проектирования Дарии Жусупкалиевой, целью конкурса, помимо красоты как таковой, является продвижение и популяризация сайта ЗКГУ им. М.Утемисова, а также повысить активность студентов и привлечь нашу молодежь в общественную жизнь родного вуза.

-Участницы прошлого года конкурса участвовали в профориентационном видеоролике нашего университета для областного телевидения, - сказала Дария Жусупкалиева. – А это очень серьезная миссия!

Остается лишь добавить: девушки, поторопитесь! Ведь чем раньше вы решитесь на участие, тем больше шансов стать самой-самой лучшего вуза – ЗКГУ!

Марта ДЖУМАГАЛИЕВА

ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӘЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемісов атындағы

Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті.

Газет айына бір рет шығады.

ҚР Байланыс және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 26.01.2011ж. есепке алу туралы №11390-Г куәлігі берілген.

Индексі 090000
Таралымы 1200

РЕДАКТОР:

ШЫНТЕМІРОВА
Гүлсая Каримоллақызы

ТІЛШІЛЕР:

ДЖУМАГАЛИЕВА Марта
АСЫЛХАНОВА Елдана
ӘМІРАШЕВ Нұркен

КОРРЕКТОР:

БЕККУЖИЕВА Светлана

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:
АБДУЛЛИНА Асель

ФОТОСУРЕТ:

ХАЛЕЛОВ Рафхат

Оқу теледидары және
графикалық жобалау зертханасы

Газет БАҚ және баспа орталығында
теріліп, беттелді. «Полиграфсервис»
ЖШС баспаханасында басылды.

Сарайшық көшесі, 34, тел.: 50-76-52

Біздің сайт: www.wksu.kz
e-mail: IC_SMI@wksu.kz